

12 oct. 1934
n. 24582

E. M. M. M.

ION DAFIN

ALTE FIGURI IEȘENE

Paul Bujor.—Neagoe Popea.—Dr. I. Tănăsescu.—Petre Pogonat.—Ion Zippa.—Episcopul Cozma Petrovici.—N. Șerban.—Ionică Barbu.—Mitică Dimitriu.—N. Costăchescu.—Osvald Gh. Racovitză.—C. Kilimoglu.—Gh. Scobai.—Lazăr Teodorescu.—Dr. P. Cazacu.—Ilie Burghele.—Enrico Mezetti.—Ed. Lăzărescu.—Ion Chirilă.—X. L. Eraclide.—Cristea Malhasovici.—Vasile Gr. Iamandi.—Jaque Lewin.—Vasile Teodoreanu.
Ionel și Păstorel Teodoreanu.

38.681/67

IAȘI — EDITURA VIAȚA ROMÎNEASCĂ — S. A.

~~1124582~~

IOAN DAFIN

ALTE FIGURI IEȘENE

BD282450

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITĂRĂ
BUCUREȘTI
COTA I 156 071

883/04

B.C.U. Bucuresti

C20045072

RC 249/12

ALTE FIGURI IEŞENE

PAUL BUJOR

Nu cred să fie cineva în Iași, din cercul intelectualilor, care să se bucure de mai multă simpatie și stimă ca dl. profesor Paul Bujor. Nu cred să aibă, de asemenea, nici un dușman, decât doar numai pe dânsul singur, și aceasta se va vedea din cele ce urmează.

Simpatia care o radiază în jurul său, provine în primul rând din nemărginita lui bunătate de inimă și sinceritatea ce izvoresc cu îmbelșugare din toate manifestările sale.

Ca profesor la Facultatea de Științe se numără printre marii dascăli ai Universității cari fac cinste Capitalei Moldovei. Cursurile despre Morfologia animală pe care le ține, de și s de o severitate științifică deosebită, totuși sint audiate cu multă dragoste de studenți, căroră, prin modul cum expune și tratează diferitele chestiuni, li dezvoltă interesul pentru a pătrunde cit mai adânc în tainile științei.

În ceea ce privește știința pe care o posedă, e o somitate a neamului românesc, cu toate că modestia îl ține departe de ori ce sgomot de reclamă, cum fac mulți cari știu să poseze prin alura ce și-o iau, dar cari în fond nu valorează nimic.

Lucrările și studiile sale de laborator au o importan

științifică netăgăduită care-l pun în numărul savanților nu numai dela noi, dar și din străinătate.

Pentru el, munca nu este numai o datorie, e mai mult încă: e înseși firea lui, căci a munci, pentru dânsul înseamnă a trăi, și pentru a trăi trebuie să muncească, dar o muncă folositoare și de ale cărei roade să se bucure cu toții.

De și studiile științifice care-i absorb cea mai mare parte de timp ar trebui să-l facă rece și necomunicativ, cu toate aceste d=sa face excepție, e vecinic gata să se manifesteze în orice direcție și în orice mediu s'ar găsi, dar manifestarea sa e totdeauna de o adevărată exuberanță, în care sinceritatea joacă primul rol.

Cu toate aceste, în cercuri pur științifice își păstrează calmul și judecata cumpănită, așa cum se cere unui om de știință conștient de importanța ce o prezintă chestiunea ce se dezbate. Când își dă părerea despre ceva, și-o dă în toată deplinătatea convingerei, fără rezervă mintală, și aceasta se datorește desăvârșitei lui sincerități și a respectului pentru adevăr. Dragostea lui pentru oameni și-o arată mai cu seamă printr'un democratism a cărui doctrină formează crezul său de toate zilele.

Pe tărâmul politic, dl. Paul Bujor a încercat să joace un rol, care l'a pus, însă, în totdeauna, în divirgență fie de tactică, fie de idei cu aceia cu care a încercat să lupte alături.

Această divirgență a provenit din cauza modului în care d=sa înțelege democratismul, și mai cu seamă armele cu care să se lupte pentru triumful deplin al acestei doctrine.

Armele cu care a luptat în trecut și luptă și astăzi partidele noastre de guvernământ, în politică, dl. Paul

Bujor le-a găsit și le găsește cu totul contrare idealului său. Modul cum se prezintă candidații diferitelor partide, chiar cele cu pretenții democratice, în fața alegătorilor, nu corespunde de loc cu modul cum înțelege d-sa să se prezinte pentru a cere încrederea cetățenilor.

Demagogia deșanțată practică de foarte mulți din așa zișii democrați de astăzi, e piedica ce se pune în calea d-lui profesor Paul Bujor pentru a nu putea urma până la sfârșit pe amicii cu care încearcă să lupte alături.

Sinceritatea și adâncă convingere cu care-și susține părerile ce și le-a formulat asupra diferitelor chestiuni, îl pun mai presus de alții, căci dânsul nu vede și nu urmărește în ceiace susține, decât un ideal bine determinat și care să se bazeze pe purul adevăr. Aceasta-i dă superioritatea și de aceea nu e de mirare că e atât de simpatizat și stimat chiar și de adversarii săi.

Apariția marelui reviste ieșene «Viața Românească» a fost privită de dl. Paul Bujor c'un entuziasm de nedescris, alăturându-și numele de acel al d-lui C. Stere la conducerea revistei.

Ceiace l'a atras în cercul acestei publicațiuni a fost, de bună seamă, în primul rând, programul democratic ce și-l impusese cenaclul sterist. N'a trecut multă vreme și dl. Bujor își părăsește prietenii, retrăgându-se dela conducerea publicațiunii și rămâne astfel un izolat păstrând, însă, în aceiași atmosferă de sinceritate, relațiunile personale cu vechii săi prietini și mai cu seamă cu aceia cari s'au lasat să-i adumbrească flamura burgheziei liberale.

Dl. profesor Bujor nu înțelege decât un fel de politică, aceea a democrației adevărate, nevoind să se preteze la diferitele fluctuațiuni inerente unei politici de partid. Din

acest punct de vedere d=sa e un idealist îndărătnic, în care, repet, sinceritatea ocupă primul rând.

De aceia îl vedem pe simpaticul profesor încrezându-se, pentru moment, în toți cari fac paradă de democratism dar cari mai apoi dovedesc că democratismul pentru ei nu-i decât o armă ca să-și poată satisface anumite ambițiuni și scopuri de multe ori în contradicție cu morala și bunul simț.

Astfel, amăgit de mirajul ce i se desfășura înaintea ochilor primul guvern al României Mari, sub președinția d=lui Vaida Voevod, primește să fie ales președintele Senatului.

Dar și în această înaltă demnitate a avut multe neajunsuri de întâmpinat chiar din partea propriilor săi prieteni politici, așa că atunci când a plecat de la președinția Senatului, nu s'a ales decât cu o nouă deziluzie, după cum deziluzie a avut și în partidul de sub șefia d=lui Iulius Maniu, în care își pusese toată încrederea că a găsit adevăratul partid democrat după cum și-l închipuia d=sa.

Pentru dânsul nu există decât o singură politică și un singur partid, acela al democrației. Imediat ce vede că în cutare ori cutare partid se petrec oarecare fapte în contradicție cu programul democrației adevărate, d=sa nu se sfiște de a divulga acea contradicție pe care o găsește chiar la cei mai devotați prieteni ai săi personali.

Așa e firea d=lui profesor Paul Bujor, și nimeni și nimic pe lume nu l'ar putea întoarce din calea cea dreaptă a democrației adevărate, căreia i-a închinat, după cum rezultă din întreaga sa viață de până acuma, entuziasm, cultură, sinceritate, muncă, dezinteresare și mai

presus de toate o cinste incomparabilă în toate manifestările sale.

Deși dl. Bujor e om de laborator unde și petrece cea mai mare parte din vreme în minuțioase cercetări științifice, totuși d-sa găsește momente — rare de altfel, din nefericire, — în care sentimentalismul ia locul omului de știință, transformându-l într'un literat duios cu care literatura noastră s'ar putea mândri dacă d-sa ar găsi multe asemenea momente, — și le-ar putea găsi dacă ar voi, — pentru a le consacra literaturii.

În unul din primele numere ale revistei «Viața Românească» dl. Paul Bujor a publicat o admirabilă bucată literară «*Mi-a cântat cucul în față*», în care calitățile unui literat de rasă apar cu îmbelșugare. A făcut mult sgomot această bucată și e socotită, și cu drept cuvânt, ca un mărgăritar al literaturii românești.

D-sa e un contrast în ceiace privește personalitatea sa ca om de știință, ca politician și ca literat.

Acu îl vezi studiind cu o râvnă îndărătnică în laborator, concentrându-și toată atențiunea cercetărilor științifice, acu apare în mijlocul unui sgomot infernal de politicieni, în care glasul său apără cu multă căldură și sinceritate democrația, cu riscul chiar de a jigni pe tovarășii săi cari nu prea văd cu ochi buni avântul profesorului Bujor în lupta pentru triumful deplin al democratizării neamului nostru.

Îl vezi apoi în discuții aprinse asupra artei și literaturii, ca și cum întreaga lui viață s'ar fi consacrat-o lor, neputând bănuși că ai înaintea ochilor un om de știință, un om de laborator.

Astfel apare dl. profesor Paul Bujor în manifestările sale. Distins în știință, distins în literatură, distins în po-

litică. În această din urmă manifestare a vieții sale, putem spune fără a greși, că d=sa e unul din cei mai de seamă barbați politici din țara noastră, dacă se ține seamă că d=nsul are ca suprem ideal democrația pentru care luptă, cum am zis mai sus, cu tot entuziasmul și cu toată sinceritatea, și pentru care sacrifică partizanii politici oricât de strânse legături de prietenie personală ar avea cu ei.

Pentru dl. Paul Bujor nu există decât două lucruri: întâi, a=și face datoria ca cetățean deplin conștient, ne-trafficând niciodată când e vorba de angajamente luate față de democrație, al doilea, prietenia personală ce o manifestă față de aceia cu care a luptat alături pe vremuri, deși mulți dintre ei s'au despărțit politicește, sau mai bine zis d=sa s'a despărțit de d=nsii, nevoind să cedeze o iotă în ceiace privește cinstea și sinceritatea politică.

Aceste calități fac din profesorul ieșan o glorie a neamului, dl. Paul Bujor rămânând mereu acelaș ce a fost totdeauna: savantul și statornicul democrat fără să țină seamă de fluctuațiunile politice în care de multe ori a fost luat, crezând că toată lumea e sinceră ca el. Iată pentru ce d=sa și-i dușman lui însuși.

NEAGOE POPEA

Infătoșare de atlet, dar a unui atlet al cărui corp e de-o proporționalitate estetică care-l face simpatic imediat ce-l privești.

Nalt, impunător, dar totuși blând, așa că în clasă, elevii îl respectă, dar în acelaș timp îl și iubesc, căci dânsul, ca profesor are o manieră deosebită de a se purta cu învățăceii, făcându-i, pe deoparte să fie liniștiți și atenți la cele ce le explică, iar pe de alta, să-l iubească ca pe un adevarat părinte. Cu toate aceste pare a fi sever și severitatea și-o manifestă prin însăși infătoșarea sa și mai ales prin seriozitatea cu care se prezintă, fără, însă să caute a se impune prin vre-un calcul cum se întâmplă cu unii dascăli ce vor să audă vorbindu-se de dânsii ca despre cine știe ce personalități marcante.

Conștiincios în tot ceiace face, având dezvoltat în mare grad simțul răspunderii și al datoriei, profesorul de geografie N. Popea își îndeplinește misiunea de dascăl în așa chip că nu poate nimeni să-i aducă nici cea mai mică imputare.

Om al datoriei, el niciodată n'a căutat și nu caută să se eschiveze dela cele ce-i sunt impuse de obligațiile lui fie ca profesor fie ca simplu particular.

Simțul răspunderii e pentru dânsul nu o obligațiune, ci o încarnare a ființei sale, de aceea nimic pe lume nu l'ar putea face să-și calce pe inimă, atuncia când e convins că ceiace ar săvârși e contrar dreptății și adevărului.

Dăscălia și-o indeplinește cu o deosebită tragere de inimă, căutând ca să facă pe elevi să priceapă și să-și deie seamă de adevărurile ce le propovăduiește profesorul lor, apoi modul cum știe să se exprime, claritatea expunerii lecțiilor, precum și interesul ce-l provoacă elevilor pentru studiul Geografiei, arată indeajuns des-toinicia cu care acest profesor model își dă în vileag calitățile sale de eminent îndrumător al tinerimei noastre, mai ales în aceste vremuri atât de vitrege pentru manifestări de scrupulozitate de educație morală.

Apreciat cum se cuvine în cercul corpului didactic, profesorul Neagoe Popea a atras atenția Ministerului Instrucțiunii, și în special a d-lor Duca și Anghelescu foști miniștri, cari l'au luat de colaborator, încredințându-i în mai multe rânduri postul de Inspector și de Inspector general al Invățământului.

În această înaltă demnitate pe care a ocupat-o de multe ori, profesorul Neagoe Popea a dat dovadă, netăgăduită nici chiar de adversarii săi politici, de mult bun simț, de capacitate și de un spirit de imparțialitate care-l pune mai presus de orice.

Bun român, atât ca profesor cât și ca Inspector școlar, și dă toate silințele pentru înălțarea cât mai mult a elementului românesc, mai ales a celui dela țară, care e baza întregului nostru edificiu național. În această privință, Neagoe Popea a căutat întotdeauna să vie în ajutorul dăscălimei rurale, îndrumând-o prin sfaturi bune

și înțelepte și prin măsuri, de multe ori severe în aparență, dar drepte, făcând-o să-și îndeplinească misiunea în chip satisfăcător pentru ca școala să poată progresa cât mai mult.

În această privință, el e unul dintre puținii cu care școala noastră se poate mândri.

Conștiincios până în cele mai mici amănunte, dânsul totuși știe să se conformeze nu numai literei legii, ci și bunului simț, fără care, de bună seamă, mulți cad în ridicul, oricât ar căuta să pară că nu se abat dela strictele îndatoriri ce li dictează obligațiile lor oficiale. În aceasta stă, tocmai, superioritatea sa față de foarte mulți alți colegi de dascălie.

Prin calitățile sale superioare ș'a atras întotdeauna stima tuturor și se bucură de un mare prestigiu.

Fost elev al marelui nostru istoric dl. Neșulai Iorga, acesta l'a luat în mai multe orașe din Europa pentru a-i ajuta la colecționarea și traducerea numeroaselor documente privitoare la istoria țărilor române.

Cunoscător adânc al vieții din Transilvania, unde profesorul Neagoe Popea își are obârșia, continuă mereu să se intereseze de mișcarea culturală și socială de acolo, și nu numai odată a atras atențiunea factorilor răspunzători asupra prea puținei atențiuni ce se dă întăririi elementului românesc de peste munți.

Ca inspector general școlar, a fost întotdeauna la înălțimea demnității, căutând să intervină oridecâteori cereau interesele învățământului și împotrivindu-se cu îndărătnicie atunci când se căuta de unii puternici ai zilei să pună interesele personale sau electorale mai presus de cele ale școlii.

Profesorul Neagoe Popea este un simbol. El consideră școala ca un templu a cărui infailibilitate trebuie să fie respectată de toată lumea.

În această privință e un demn urmaș al marilor foști dascăli și inspectori școlari: St. Vârgolici, P. Râșcanu, V. Palade, P. Fintinaru, S. Halîța și Dl. C. Meissner.

Profesor Dr. I. TANASESCU

O severitate ce te zguduie când îl privești, dar când vorbește, de multe ori, par'că, perde din această severitate.

Nu trebuie dar să judeci pe om numai după aparență. Adesea sub infățișarea cea mai blajină se ascunde un caracter aspru, o inimă de piatră, o mare răutate sufletească.

Trece printre dascălii cei mai serioși ai Universității ieșene, făcând în același timp podoabă facultății noastre de Medicină.

Chirurg eminent care ar putea să rivalizeze cu oricare altul cu renume nu numai dela noi din țară, dar chiar și din străinătate, își îndeplinește misiunea cu o deosebită tragere de inimă.

Din orice clasă socială ar fi bolnavul, bogat ori sărac, când se află pe masa de operație, e tratat la fel, eminentul profesor dându-și toată silința și punându-și la contribuție întregul talent și vasta știință medicală, pentru a-l scapa pe bolnav dela moarte, și-l scapă.

Artist desăvârșit în mânăuirea bisturiului, cea mai grea operație e pentru dânsul o indeletnicire ușoară, căci e

C20045072

~~20038681/67~~

stăpân pe tot secretul ce se ascunde în această ramură a Medicinei.

În curent zilnic cu tot ce interesează misiunea sa de profesor și chirurg, domnul Dr. I. Tănăsescu nu cunoaște ce este odihna. E gata în orice moment, fie ziua, fie noaptea să vină în ajutorul celor ce așteaptă salvarea dela el.

Conștiincios în tot ce face, el e și omul datoriei, ș'a croit o linie de conduită dela care nu se abate câtuși de puțin, oricâte piedici i s'ar pune în cale, și nu de puține ori a avut să întâmpine asemenea piedici, pe cari, însă, prin autoritatea și puterea lui de învingere a putut să răsbată și să se impună.

Autoritatea severă pe care o manifestă față de studenți mai cu seamă, are o înrâurire binefăcătoare asupra lor, căci îi îndrumă astfel ca să pășească sănătos și să fie totdeauna atenți în practica zilnică a misiunii lor.

Pătrunzând mai adânc în sufletul acestui profesor și chirurg, te convingi imediat că are o inimă bună, că severitatea ce-i stă întipărită pe față și în vorbă, nu e altă ceva decât reflexul unei conștiinți adânci pentru îndrumarea ca viitori medici a studenților ce-i urmează cursul și-l secondează în spital la clinică.

Numărul cel mare de studenți cari-i frecventează cursurile și clinica, sunt o dovadă strălucită că eminentul profesor și chirurg nu numai că este stimat, dar chiar și iubit.

La examene e foarte riguros, dar aceasta întărește și mai mult taptul că e de-o conștiinciositate desăvârșită și că îndeplinirea datoriei e înainte de toate.

El nu vrea să vadă studentul trecând cu ușurință sau prin mijlocul biletelor de recomandație. El cere studen-

tului să știe carte și să-și facă datoria ce-i incumbă viitoarea lui activitate medicală.

Din acest punct de vedere profesorul Dr. I. Tănăsescu e unul din puținii dascăli care pune înainte de toate, conștiința, datoria și disciplina.

În timpul războiului pentru întregirea neamului, profesorul Dr. Tănăsescu și-a făcut datoria mai mult decât cu prisosință, dând dovada celei mai desăvârșite abnegațiuni, punându-și adeseaori viața în pericol și căutând să scape dela moarte nenumărați răniți cărora trebuia să li deie neprețuitul său ajutor medical.

A înfruntat astfel toate greutățile cele mai insuportabile fără să se plângă, fără să aibă altă preocupare decât aceia de a-și face datoria de bun chirurg și de bun român.

Numai acela care l'a văzut muncind în timpul groaznicului războiu, numai acela, zic, își poate face ideie de uimitoarea lui putere de muncă, de simțul datoriei și dragostea nemărginită pentru țară și neam.

Pe cât e de sever cu studenții și cu personalul clinicei al cărui conducător este, pe atât e de blând și uman cu bolnavii pe care-i îngrijește o'un devotament mai presus de orice laudă.

Ceiace mărește meritul distinsului profesor Dr. I. Tănăsescu, e, în primul rând ordinea, curățenia și disciplina pe care le-a introdus în clinica sa dela spitalul Sf. Spiridon.

Fiind în curent cu toată mișcarea chirurgicală din țară și din străinătate, eminentul șef de clinică a căutat întotdeauna să fie exemplu în ceea ce privește instalarea sălei sale de operație.

Nimic nu cruță, nici timp, nici cheltueli pentru ca

clinica sa să fie model și într'adevăr, cu toate greutatele ce întâmpină, totuși poate sta alături, împreună cu aceia a distinsului său coleg, profesorul Dr. Hortolomei, cu multe clinici din străinătate.

Pe lângă calitățile sale superioare de bun medic și conducător al clinicei, profesorul Dr. I. Tănăsescu dă zilnic dovadă de un foarte harnic gospodar și aceasta se explică prin aceea că se interesează până și de cele mai mici amănunțimi în ceiace privește conducerea clinicei sale.

Curățenia exemplară și liniștea cea mai desăvârșită domnesc în întreaga sa clinică. Totul e în perfectă ordine, totul se petrece după un program anumit pe care-l desăvârșește din zi în zi, ținând seamă de progresele științei și ale timpului.

Spiritul său de gospodar și-l arată și prin faptul, că în calitatea sa de epitrop, — astăzi e a doua oară epitrop al Casei Spitalelor Sf. Spiridon din Iași, — se ocupă cu o râvnă într'adevăr demnă de admirație căutând să aducă, pe cât e posibil, în împrejurările actuale, îmbunătățirile de care are atâta nevoie Spitalul, din toate punctele de vedere.

Intr'adevăr dela războiu încoace, și mai ales de când s'au expropriat moșiile, Epitropia se găsește într'o jenă financiară care-o pune în imposibilitate de a face față nevoilor zilnice.

Deși profesorul D-rul Tănăsescu, în calitatea lui de epitrop încearcă toate mijloacele pentru a se veni în ajutorul Spitalului Sft. Spiridon, întâmpină în toate părțile, vitregia cea mai revoltătoare.

Pătruns de nevoile acestui spital în fruntea căruia se găsește, epitropul profesor D-rul I. Tănăsescu a făcut

un gest care nu trebuie trecut cu vederea, — mai cu seamă astăzi când goana după câștig a ajuns la apogeu, — și anume, că a renunțat la salariul de Epitrop, salar pe care-l lasă pentru nevoile Spitalului.

Deși suma nu reprezintă cine știe ce, dar gestul epitropului merită întreaga admirație și recunoștință.

Aceasta invederează și mai mult, pe deoparte dragostea ce o are pentru Epitropie căutând ca prin propriile lui sacrificii să-i vie în ajutor, iar pe de altă parte, caută să arăte că astăzi Epitropia Casei Sf. Spiridon, e lipsită aproape cu desăvârșire de mijloace așa că, dacă nu se vor lua măsuri de cei în drept, sălile Spitalului se vor închide, iar bolnavii nu vor mai avea unde să-și caute sanatatea.

Gestul mărinimos și umanitar totodată al distinsului profesor Dr. I. Tănăsescu ne amintește de vremurile de odinioară când Epitropii nu primeau nici un salar, considerând demnitatea de Epitrop ca o datorie creștinească nelăcomindu-se la banii unei instituții de binefacere. Astăzi, mai cu seamă această veche instituție spitalicească are nevoie mai mult ca oricând de sacrificii din partea celor ce o conduc.

Aceasta a înțeles-o Epitropul Dr. profesor Tănăsescu.

Iată pentru ce eminentul chirurg despre care ne ocupăm în rândurile de mai sus, va rămâne pentru generațiile viitoare cea mai frumoasă pildă a unui bun profesor, a unui adevărat patriot.

PETRU POGONAT

Între personalitățile Iașilor, figura d-ului Petru Pogonat se remarcă cu o deosebită simpatie, căci d=sa, e, înainte de toate, un fruntaș al baroului, dar și un fruntaș al politicei.

A vorbi despre D=sa în calitate de fruntaș al baroului ieșan, înseamnă a ne reaminti de frumoasa pleiadă a vestiților avocați de odinioară cari au făcut fala Capitalei Moldovei.

DI. Petre Pogonat e un avocat distins, un avocat prin vocație, pentru care știința Dreptului pare a nu avea nici o taină.

Cult și inteligent, de= o putere de muncă care= l pune deasupra multora, el consideră avocătura ca o parte în= rentă a firei sale.

Chestiunile de Drept cele mai grele sunt desbătute de el cu o competență deosebită, dovedind în acelaș timp că e stăpân desăvârșit pe materia ce o tratează. Nimic nu= i scapă din vedere, nici un amănunt cât de mic în procesele ce le pledează.

Cu aceeași ușurință discută orice problemă juridică fie cât de grea, ca și o chestiune de puțină importanță.

Când se află la bară și pledează, distinsul avocat își dă toate silințele pentru a dovedi temeinicia celor ce

susține. Și nu din spirit pur avocățesc, cum s'ar zice, dânsul apără pe client. El e convins pe deplin de dreptatea cauzei ce o susține, înainte de toate, o cauză dreaptă.

Din acest punct de vedere, Dl. Petru Pogonat se ridică cu totul deasupra a foarte mulți avocați, cari nu văd în avocatură decât un mijloc de a câștiga cât mai mult, puțin păsându-le dacă cele ce susțin înaintea judecătorilor, sunt conforme cu dreptatea cauzei sau nu. Totul, e pentru ei, să încaseze onorarul, fără să se îngrijească câtuși de puțin dacă sunt pregătiți sau nu pentru susținerea intereselor clienților ce din nenorocire cad pe mâna lor.

Dl. Petru Pogonat a dat dovadă în lunga sa carieră, că înțelege altfel avocătura, ea fiind pentru el o artă, al cărui cult îl cinstește fără a se abate dela îndatoririle ce-i dictează, în primul rând, conștiința, adevărul și dreptatea.

Inzestrat cu asemenea calități, posedând o vastă și temeinică cultură juridică, precum și o cultură generală care-l ridică deasupra multora, Dl. Pogonat, când apare la tribună nu numai că e stăpân desăvârșit pe chestiune, dar vezi în el pe adevăratul artist, ridicându-se ca un atlet al cuvântului, impresionând dar în acelaș timp și convingând.

Căldura cu care pledează, argumentarea puternică și mai presus de orice, convingerea că ceia ce apără e izvorât din cea mai pură dreptate și din cel mai adânc adevăr, îl fac să fie admirat și respectat.

Nici odată nu se va prezenta înaintea judecătorilor, până ce mai întâiu nu va studia în amănunțime cauza ce o apără, pe dânsul puțin interesându-l dacă această

cauză are o importanță deosebită, ori e o simplă chestiune banală. Dl. Petru Pogonat știe că în mâna sa stă interesul clientului și pentru aceasta având simțul răspunderii în gradul cel mai mare, și al datoriei tot odată, D=sa nu vede altceva decât realitatea în față, și deci nu-și precupețește talentul și cultura juridică, apărând un client al cărui proces prezintă o mică importanță din punct de vedere juridic.

D=sa când pledează o cauză mare sau una mică, își pune tot avântul, căci interesul clientului e același, fie acel interes de mare ori mică însemnătate, căci înainte de orice, e în joc dreptatea și clientul ș'a pus în apărătorul său toată încrederea.

De aceia nu e de mirare că Dl. Petre Pogonat are o clientelă așa de frumoasă, pledând zilnic în fața tuturor instanțelor, cu competență, căldură și dragoste pentru me=seria sa.

D=sa face parte dintre fruntașii avocați ieșeni, și împreună cu câțiva colegi, puțini la număr astăzi din nefericire, ține, încă sus, prestigiul baroului nostru.

Dacă Dl. Petru Pogonat se bucură de stimă și admirațiunea colegilor săi, aceasta e o dovadă că D=sa prin însușirile distinse cu care este inzestrat, reprezintă o forță în baroul nostru.

Și aceasta s'a văzut la ultima alegere a membrilor Consiliului de disciplină când D=sa a întrunit cel mai mare număr de glasuri, aproape unanimitatea voturilor. Tot odată, membrii consiliului de disciplină l'au ales prodecan, demnitate care i se cuvine poate mai de mult.

Activitatea sa în noua demnitate va fi desigur folo=itoare, căci Dl. Pogonat nu e omul care să se deie în

lături dela muncă, și mai ales când sunt în joc interesele breslei avocațești.

Am spus la început că Dl. Petru Pogonat este și un fruntaș al politicei ieșene.

Intr'adevăr D=sa reprezintă în Capitala Moldovei partidul Poporului de sub șefia D=lui general Averescu. Dl. Petru Pogonat e acela care a organizat dela început acest partid și numai datorită D=sale, partidul Poporului se menține astăzi la Iași.

Munca titanică ce a depus-o pentru a ridica partidul Poporului la nivelul unui partid de guvernământ, e, fără îndoială, recunoscută până și de cei mai îndârjiți adversari politici.

Nu vom căuta să intrăm în amănunte, dacă partidul Poporului, reprezintă sau nu, astăzi, o forță.

Ceiace interesează, în primul rând e faptul că dl. Petru Pogonat e străjerul neadormit care nu se lasă învins, chiar atunci când unii fruntași cari au jucat roluri mari, covârșitoare, putem zice, în viața acestui partid, au căutat să-l ignoreze.

Rezultatul a fost că dl. P. Pogonat a trecut peste toate piedicile și intrigile ce i se puneau în cale, rămânând omul corect, conștient și răspunzător de situația grupărei dela Iași, căci d=sa reprezintă cu adevărat o forță morală și peste această forță, nici o altă putere nu poate trece.

Tocmai pentru curajul și credința cu care luptă ca să mențină prestigiul partidului Poporului, merită fruntașul averescan toată lauda.

Neșovăelnic în manifestările sale, dl. P. Pogonat păsește eroic pe drumul drept, fără să se intimideze, fără să-și piardă curajul, chiar dacă are de întâmpinat cele mai grele obstacole, după cum s'a văzut până acum.

D=sa rămâne cu conștiința impacată că și-a făcut și=și face întreaga datorie, fără să se abată câtuși de puțin din cale, fără să caute a=și răzbuna, căci răzbunarea i=a venit singură: D=sa putând privi înaintea tuturor cu fruntea senină și ținând cu cinste și demnitate steagul partidului Poporului din Iași.

Sfârșind aceste rânduri nu putem decât să avem o singură părere de rău și anume aceia, că d=lui Petru Pogonat, inzestrat cu atâtea calități superioare, om de o cultură adâncă și solidă, nu i s'a găsit o catedră universitară la facultatea juridică, unde desigur ar fi cinstit învățământul nostru superior. Viitorul credem nu=i va fi vitreg.

IOAN ZIPPA

Greutatea este un cuvânt care are multe semnificații, pentru unii greutatea e pur și simplu greutate, adecă cum ar fi o rădăcină de stejar bătrân pe care abia de-o pot urni din loc mai multe brațe voinice, pentru alții greutatea e idealizarea unei calități, cum s'ar spune bunăoară despre cineva care e serios, harnic, deștept, bogat sau cinstit: «e om cu greutate».

Din ambele categorii se găsesc mulți oameni, dar aceia cari intrunesc și greutatea propriu zis și calitatea de a fi «om cu greutate» în sens ideal, sunt foarte puțini, și dintre acești puțini face parte și cunoscutul nostru concetățean, Ioan Zippa, în care ambele «greutăți» par a se întrece una pe alta.

Intr'adevăr simpaticul Iancu Zippa, sau cum îi spun prietenii și cunoscuții «Conu Iancu», e o persoană cu multă, foarte multă chiar, greutate în Iași. La cântar, după cum însuși declară, are nici mult nici mai puțin decât una sută cincizeci și cinci kgr. și jumătate, aceeași greutate, însă, o are înainte de masă, căci după masă cântarul arată câteva kgr. în plus...

Și să mai zică cineva că «Conu Iancu» nu e om cu greutate!

Totuși «Conu Iancu» e om cu greutate și în celălalt

sens. D-sa este «cineva» în Capitala Moldovei, dar mai cu seamă în județul a cărui marcă e un cal.

Inchipuți-vă o persoană bine făcută, potrivit de înalt, cu spetele și ceafa late, cu obrații plini, rotofei și ru-
meni, cu musculatura mâinilor și a picioarelor ca a unui atlet cu renume, cu mustața tunsă mic, cu zâmbetul mereu pe buze, pășind ușurel și sprinten și veți avea pe întreg «Conu Iancu» Zippa, în deplinătatea celor o sută cincizeci și cinci de kgr. jumătate..., înainte de masă.

Astfel se prezintă simpaticul concetățean în aoreola estetică a greutateii sale trupești, pe când calitățile sale sufletești nu stau mai pre jos.

Ioan Zippa, — adecă vreau să zic «Conu Iancu», — este «cineva» în orașul nostru, căci dânsul reprezintă, și cu drept cuvânt, o personalitate distinsă, atât în lumea bu-
nilor și harnicilor gospodari rurali, cât și în lumea po-
litică unde își are un loc de frunte bine meritat în rân-
durile partidului național-liberal din Iași.

Ca podgorean și agricultor Ioan Zippa e un fruntaș între frunțașii județului Iași. Ca proprietar rural, dânsul cultivă întinderi mari de vii, în mod sistematic, fiind mereu în activitate, nelăsând să-i treacă nimic pe dina-
inte ochilor fără să observe și fără să eie măsurile ce le dictează interesul din punct de vedere al bunului gospodar.

Activitatea ce o depune și mai cu seamă dragostea ce o are pentru pământul dela țară, îl fac să-și con-
centreze toată puterea de muncă căutând ca prin culti-
varea rațională a pământului să producă cât mai mult dar și calitativ în același timp.

Dacă dragostea lui se manifestă pentru pământul de muncă atât de puternic, Iancu Zippa manifestă aceiași

dragoste, părintească și frățească și pentru aceia cu ajutorul cărora își lucrează lanurile și viile, adică pentru săteni, cărora li este ca un părinte și ca un frate.

Trăind mereu în mijlocul poporului dela țară, cunoscându-le îndeaproape nevoile și păsurile, el consideră pe țăran nu ca un instrument de muncă cum fac cea mai mare parte din proprietarii și arendașii mai ales străini, ci ca pe un adevărat tovarăș, cu care=și împarte și bucuriile și necazurile.

De-o bunătate de inimă mai presus de orice, Ioan Zippa e totdeauna gata să vină în ajutorul celor saraci, fără să caute a prăcupeți câtuși de puțin nevoia omului.

Nu e gospodar în comuna Osoiu, Tomești, etc. în care=și are gospodăria, căruia să nu-i fi botezat ori cununat.

Ori când e la dispoziția sătenilor, ajutându-i și cu fapta și cu înțelepțescul cuvânt, căutând să-i îndatorească în toate împrejurările.

De aceia țăranii îl iubesc ca pe un părinte, ascultându-l întotdeauna și fiind gata ori când să-l urmeze fără să murmure, satisfăcând astfel dorințele lui «Conu Iancu», dorinți cari se reduc în cele din urmă, la îndeplinirea îndatoririlor ce le incumbă sătenilor de ași cultiva pământul muncind în mod cinstit, pentru ca astfel să poată trăi și ei mai omenește și să se bucure, prin urmare, de roadele muncii lor.

Nu e mândru de loc de situația sa față de țărani. El îi privește ca pe niște prieteni devotați, după cum și dânsul li-i devotat lor.

O caracteristică a lui Iancu Zippa e patima ce o are pentru politică, pentru care e în stare să=și sacrifice viața chiar.

Consequent dragostei lui pentru sățean, el caută și în politica militantă pe care o face de ani de zile, să ridice cât mai mult pătura rurală la nivelul unei democrații sincere.

Vechiu și devotat partizan al partidului Național-Liberal, a căutat întotdeauna să fie la înălțime, contribuind în cea mai largă măsură prin o activitate rodnică, la îndrumarea vechiului partid de guvernământ pe calea unei democrații serioase.

În județ, dar mai cu seamă prin părțile unde-și are lanurile și viile, se bucură de o popularitate pe care foarte mulți i-o invidiază.

Puterea sa electorală a dovedit-o în multe rânduri, când alegătorii din sectorul său, l'a urmat necondiționat, aproape în unanimitate, și mărind astfel succesul candidaților partidului pe care-l servește cu atâta devotament.

Sățenii țin mult la Ioan Zippa, pentru că acesta, la toate nevoile lor, cum am spus mai înainte, nu-i lasă. El, însă, nu caută să se folosească de dânsii pentru a li stoarce numai voturile. El îi ajută mereu, el se interesează într'una de păsurile lor, și când este la putere, dar mai cu seamă când se găsește în opoziție.

Atunci se vede mai bine decât oricând că dragostea lui pentru poporul dela țară este sinceră.

Și ca să se vadă și mai bine câtă dragoste nutrește Iancu Zippa sătenilor, vom spune că dânsul întotdeauna sărbătorile cele mari, cum e Crăciunul și Paștele, le petrece în mijlocul prietinelor lui țărani dela țară.

E un elector admirabil cu unile reminiscențe din vechiul regim electoral censitar.

Totuși, școalei electorale la care caută să atragă pătura rurală, i-a imprimat un program în care democra-

tismul se desfășoară în toată splendoarea lui, ferindu-se, pe cât îi stă prin putință, de demagogismul care, mai cu seamă delă războiul încoace a cuprins ca într'o mreață pe politicianii tuturor partidelor noastre.

Ca prefect al județului Iași, Ioan Zippa s'a distins ca un harnic și inimos gospodar, interesându-se îndeaproape că să vină cât mai mult în sprijinul celor apasați și căutând să aducă îmbunătățiri județului, lasat aproape cu totul în părăsire de puternicii zilei, aceștia din oricare partid ar face parte.

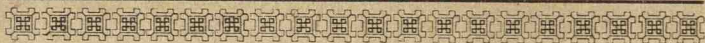
Deși a ocupat puțină vreme demnitatea de prefect, deși n'a avut timpul material pentru ca să-și pună în evidență deosebitele lui aptitudini, de pricepere adâncă și de muncă încordată, totuși a lasat urme frumoase în tot județul căruia i-a închinat din suflet toată dragostea și munca.

De-o cinste mai presus de orice bănuială, în manifestările sale de orice natură, caută să nu aducă jignire nimănui.

Spirit, de altfel cu totul independent. El nu are ascunsuri, el nu știe decât să urmeze calea dreaptă și cinstită, nu se sfiește să atace chiar pe cei mai de aproape dintre prieteni, când aceștia încearcă să pășească alături de adevăr și de bunul simț.

A fost ales senator de Iași în ultima guvernare liberală, în locul rămas vacant prin moartea neuitatului Petru Fântânaru, și s'a distins, și'n această demnitate, prin devotament, disciplină și bun simț, contribuind astfel la întărirea partidului național-liberal.

Iată pentru ce simpaticul nostru concetățean Ioan Zippa e «om cu greutate».

P. S. S. Episcopul Dunării de Jos. COZMA PETROVICI

Deși astăzi nu mai stă în Iași, ocupând înalta demnitate clericală de Episcop al Dunării de Jos, totuși, P. S. S. Cozma Petrovici, nu poate fi considerat ca un străin al Capitalei Moldovei.

P. S. Sa, deși încă tânăr, putem spune, s'a ridicat la această înaltă treaptă bisericească numai prin meritele sale, prin cultura sa adâncă, prin corectitudinea sa exemplară și mai ales prin acea evlavie care-i inerentă numai adevăraților fețe bisericești.

Mai mult înalt, cu înfățișare distinsă, impunător, cu privirea senină, cu vorba blândă, așa apare P. S. Episcop Cozma Petrovici, fără, însă, a manifesta câtuși de puțin importanța înaltei sale demnități, căci P. S. S. e de-o modestie de neînchipuit.

P. S. S. prin blândeța lui, prin cuvântul plin de înțelepciune și prin purtarea cu adevărat monachală ș'a atras atențiunea tuturor celor cu cari vine în contact.

Preceptele religiei creștine sunt pentru P. S. S. Episcopul Cozma Petrovici singurile care-l călăuzesc în viață.

Înaltul demnitar bisericesc se conformează acestor precepte, căutând întotdeauna să nu se abată câtuși de

puțin dela ele, ci, din contra să facă binele ori când și oricui, fără să facă vre-o deosebire între creștin și ne-creștin.

Pentru P. S. S. toți oamenii sunt frați între ei, și deci, toți trebuie să se bucure de aceiași egalitate și prin urmare trebuiesc tratați la fel.

Demnitatea înaltă pe care o ocupă astăzi ca Episcop al Dunărei de Jos, P. S. S. o datorește, în primul rând, pe de-o parte frumosele calități morale, iar pe de altă parte alâncelor cunoștinți ale științei teologice.

Intr'adevăr P. S. S. Episcopul Cozma Petrovici este o personalitate distinsă. Suflet bun, inimă larg deschisă, fără rezerve mintale, dânsul caută să și îndeplinească misiunea de îndrumător pe calea cea bună și dreaptă a turmei ce o păstorește.

Cuvântul său blajin și plin de înțelepciune, convinge pe toți acei care-l ascultă.

Adevărurile sfinte pe care le rostește fac ca cei care-i stau în față, să-i soarbă cu lăcomie cuvintele și să se încredințeze tot mai mult că ceea ce propovăduiește P. S. S. este izvorât din adâncă convingere, și deci nu poate decât să folosească și să întoarcă pe drumul cel bun pe cel rătăcit.

P. S. S. Episcopul Cozma Petrovici e unul din rarii noștri clerici cari, în afară de misiunea de păstor sufletesc, cred că sunt datori să contribuie și altfel pentru îndrumarea poporului.

P. S. S. se ocupă cu multă tragere de inimă de poporul cel mult dela țară, pe care-l socoate, și cu drept cuvânt, ca temelie pe care trebuie să se razeme întregul nostru edificiu național.

În acest scop P. S. S. Episcopul Cozma Petrovici,

imediat ce a luat în primire Episcopia Dunărei de Jos, a făcut un gest din cele mai creștinești, și în același timp și patriotic, fără, însă, de a se trâmbița, fără reclamă. Gestul despre care vorbim e că P. S. S. a donat o sumă foarte importantă pentru ajutorarea școalelor sătești din Eparchia Sa.

Și să nu se uite că Eparchia peste care păstorește P. S. S. e una din cele mai sarace și totodată populată de foarte mulți străini, cu vădită dușmănie în contra administrației românești.

Totuși P. S. S. Episcopul Dunărei de Jos, Cozma Petrovici prin blândeță, tact admirabil și dragoste frățească, a putut să se impună încă din primele zile ale sosirii sale, și astfel, încetul cu încetul începe să se schimbe mentalitatea celor ce văd în dominația românească un pericol pentru ei.

P. S. S. Episcopul Dunărei de Jos, Cozma Petrovici este un adevărat simbol atât prin activitatea sa arhierască cât și prin o activitate care-l pun în fruntea multor frunțași în ceiace privește patriotismul, căci P. S. S. nu scapă nici o ocazie pentru a îndruma poporul pe drumul cel bun și drept, făcându-l să înțeleagă că dragostea și respectul pentru țară sunt cele dintâi datorii ale oricărui cetățean, fie el ori de ce neam și lege, ce trăește pe pământul nostru strămoșesc.

Episcopia Dunărei de Jos se poate mândri c'un asemenea conducător care e o cinste și pentru ea, și pentru biserică în special și pentru țară în general.

Dar ceiace atrage atenția oricui când P. S. S. apare în pridvorul bisericeii, e faptul că prin înfătoșarea sa demnă de adevărat slujitor al altarului, prin impunătoarea sa demnitate și prin glăsuirea sa plină de blândeță, e

vlavie și sfânt adevăr, parcă umple biserica de o aoreolă măreață, împrăștiind în sufletele credincioșilor harul dumnezeesc.

Astfel P. S. S. înzestrat cu atâtea calități superioare care-l pun între fruntașii noștri Ierarhi, pășește liniștit, demn și cu evlavia cuvenită, convingând pe acei care-l ascultă, de marile adevăruri cuprinse în evanghelia creștinească.

Un mare merit al P. S. S. Episcopului Cozma Petrovici e că nu e de loc recalitrant față de progresul ce zilnic se manifestă în toate ramurile de activitate omenească.

P. S. S. cum e cumpătat în toate, știe să armonizeze adevărurile religiei cu cele ale științei, recunoscând amândurora dreptul ce-l au de a se impune și de a lumina pe om fără ca să-i slăbească credința nici în religie, nici în știință.

Iarăși o calitate care-l face să fie privit ca un îndrumător serios pe calea progresului, e că P. S. S. luptă din răputeri pentru a înlătura pe cât e posibil prejudecățile și eresurile ce copleșesc mintea multor oameni, și mai cu seamă a poporului dela țară.

Prin cuvântul său înțelept, prin puterea de convingere și prin credința ce o insuflă tuturor celor ce-l ascultă, face ca să se risipească din mintea multor rătăciți, neadevărurile și ereziile cu care au fost hrăniți, redându-i astfel adevăratei biserici creștinești.

Noi ieșenii privim pe P. S. S. actualul Episcop al Dunării de Jos ca pe un ieșan, și cu drept cuvânt, căci P. S. S. în tot timpul cât a păstorit în Capitala Moldovei, a fost un vrednic îndrumător al credincioșilor creștini pe căile cele înțelepte.

Ca Egumen al bisericei Sft. Spiridon și ca vicar al Sf. Mitropolii s'a arătat demn, cinstind înalta sa demnitate prin modul cum a știut să se poarte față cu toată lumea. Bun și blând, creștin în cel mai curat sens al cuvântului P. S. S. Cozma Petrovici, e și de-o bunătate de inimă cum puțini se găsesc care să-i poată semăna.

Și bunătatea lui de inimă și-o manifestă întotdeauna cu cea mai mare discreție căci e dintre aceia care se conduc după preceptul: ce face dreapta să nu știe stânga.

Binefacerile sale sunt multe, dar de ce să vorbesc de ele, căci acei care se bucură de dânsule le cunosc prea bine și ajunge.

Astfel apare P. S. S. Episcopul Dunărei de Jos, Cozma Petrovici, în toată splendoarea unei aoreoli de creștinească evlavie, de adâncă cultură teologică și generală, de o nemărginită bunătate sufletească și mai presus de toate de bun român.

Ieșenii nu pot decât să aibă mulțumirea că P. S. S. a păstorit și în Iași câțva timp, lăsând cele mai frumoase amintiri, iar cei care l'au cunoscut nu-l vor putea uita niciodată.

Biserica română se poate mândri, că numără în sânul său un membru de valoare P. S. S. Episcopului Dunărei de Jos, Cozma Petrovici.

Profesorul N. ȘERBAN

Vecinic agitat, preocupat de cine știe ce probleme interesante, dar în același timp dispus, vesel și gata în orice moment să plaseze o glumă fără, însă, să jignească pe cineva.

Foarte simpatic, prietenos cu oricine, dar totuși se bucură de unele dușmăni mai mult ori mai puțin după unii, îndreptățite.

Deși e în vârsta maturității, totuși prin caracterul său viciu, prin alura sprintenă și îndrăzneala ce-l caracterizează, — o îndrăzneală, însă, care nu supără pe nimeni, ba din contra îl face mai simpatic, — pare mai degrabă un adolescent avid de viață pe care caută să o trăiască în toată intensitatea ei, când plină de bucurii, când încrustată de unele neplăceri, fără să se descurajeze, ci, dimpotrivă, cu cât îi apar în cale unele neplăceri mai mari, cu atât caută să li se împotrivescă, convins fiind că prin luptă și perseverență trebuie să iasă la liman.

Tocmai aceasta arată îndeajuns dragostea de viață, precum și încrederea într'un viitor care nu poate fi decât mai bun ca prezentul.

E o luptă eroică pe care profesorul universitar Neculai Șerban o duce încă din copilărie pentru a răzbate

în viață, și până acum se poate spune că a răzbătut cu succes.

Exuberant ca un adolescent, e gata oricând să ducă orice luptă fără să se îngrijască dacă rezultatul va fi ori nu favorabil. El are credința nestrămutată că atunci când se aruncă în luptă trebuie să reușească, și pentru aceasta își incordează toată energia.

De aceia nu i se pare nimic imposibil, și nimeni nu-l intimidează. Are, însă, clipe când se resemnează și atunci desigur că are în vedere seriozitatea cu care i se prezintă problema ce voește să o dezlege. E calculul serios care prevalează asupra exuberanței și prin urmare ajungerea la țintă e mai sigură.

E un contrast uimitor câte-odată între exuberanța adolescenței și maturitatea cu care se prezintă în anumite manifestări ale vieții.

Ca profesor de limba și literatura franceză la facultatea de litere a Universității noastre, profesorul Neculai Șerban își ține cursurile într'o atmosferă simpatică, căutând să infiltreze în sufletul tinerimei acel foc sacru pentru importanța și frumusețile limbei și literaturii franceze pe care profesorul N. Șerban le cunoaște profund, în toată splendoarea lor.

Doctor în litere dela Universitatea din Paris, profesorul nostru s'a manifestat printr'o serie de lucrări valoroase, dintre care se pot cita: *Leopardi et la France*, *Lettres inédites à propos de Leopardi*, *Leopardi sentimental*, *Pierre Loti sa vie et son oeuvre* precum și alte multe opere tipărite toate la Paris, precum și o serie de broșuri, unele în limba franceză, altele în limba română, toate însă, având o deosebită importanță culturală.

Om cult și având o mare putere de muncă, își îm-

parte vremea când cu ținerea cursurilor la Universitate, când cu alcătuirea operilor literare, — căci trebuie de știut că profesorul N. Șerban e de-o hărnicie pe care mulți i-o invidiază, — când apoi, găsește destule clipe pentru a se arunca în valmașagul luptelor politice, fiind în această privință unul din luptătorii plini de entuziasm și de energie.

Pentru Franța în capitala căreia a făcut studii strălucite, are un adevărat cult. Iubește limba franceză ca și limba sa maternă și de aceea vedem că cea mai mare parte din operele sale sunt scrise în limba lui Victor Hugo.

Împreună cu eminentul nostru profesor universitar dr. George Bogdan, a pus bazele cu mulți ani în urmă a *Cercului de Studii Franco-Român «Lutetia»*. Acest cerc care numără în sânul său foarte multe intelectua-lități ieșene, are menirea de a strânge cât mai mult rapoarturile dintre noi și Franța. Conferințele care s'au ținut și se mai țin încă din când în când de acest cerc de studii, au avut și au o influență binefăcătoare asupra publicului nostru.

Cercul «Lutetia» a întreprins o serie de publicațiuni sub denumirea de «*Collection Lutetia*» în care se tipăresc din operele marilor scriitori francezi, contribuindu-se astfel la răspândirea cât mai mult a limbei și literaturii franceze în țara noastră.

Până acum s'au tipărit mai multe opere și se continuă după împrejurări, cu publicarea lor.

Această operă de înfrățire între noi și Franța pe care o duce cu atâta elan profesorul N. Șerban, nu poate decât să-i pună și mai în evidență excelențele-i calități cu care este inzestrat.

În 1912 a scris o broșură prin care arată și dovedea

pentru ce România trebuie să meargă cu Franța, iar în 1918 când s'a încheiat marele războiu mondial profesorul Șerban publică o altă broșură arătând pentru ce este francofil.

Profesorul Neculai Șerban continuă zilnic să se manifeste tot mai mult și mai viguros pe tărâmul cultural, fiind unul din puținii dascăli care nu se mărginește ca numai de pe catedră să-și facă datoria. Dânsul crede, și cu drept cuvânt, că trebuie să se coboare și în mijlocul mulțimei căutând să lumineze poporul și de aceea îl vezi de multe ori conferințind și luând cuvântul la multe întruniri cu caracter cultural și... politic.

În privința politicei, profesorul N. Șerban e un militant din cei mai entuziaști.

Exuberanța și-o manifestă și în luptele politice fiind unul din aceia cari odată intrat în joc nu se lasă, cu toate dificultățile ce întâmpină, până nu reușește.

Rabdarea e una din calitățile sale. Totuși vigoarea și increderea nestrămutată în succesul final îl fac să nuse oprească din lupta ori cât de îndârjită ar fi.

Nu se intimidează nici atunci, când în toiul luptelor electorale, e amenințat serios de adversari, căci nu trebuie de uitat că astăzi cu tot democratismul cu care ne mândrim, luptele politice nu se deosebesc aproape de loc de cele petrecute sub vechiul regim censitar.

Impărtășind programul partidului național-liberal, profesorul Neculai Șerban, de mulți ani luptă cu toată îndrăzneala inerentă de altfel firelor exuberante.

Credincios ideilor liberale, el e gata ori când să se sacrifice pentru apararea lor trecând de multe ori peste considerente cari îi dau dreptul de a reclama o situație ce i se cuvine, poate, înaintea multor alora.

Răbdarea, însă, e aceea care-l face să se resemneze, fără a-și perde câtuși de puțin entuziasmul și încrederea în succesul mai mult ori mai puțin apropiat.

Conducător al unui sector electoral rural, profesorul Șerban nu scapă nici o ocazie de ași manifesta dragostea lui nețărmurită față de poporul dela țară. E gata ori când să-l ajute cu sfatul și cu fapta și astfel toți acei cari vin în contact cu el, îi păstrează o deosebită dragoste și recunoștință. Li ajută în toate împrejurările, fără, însă, să le pretindă altă ceva de cât buna credință.

Democratismul și-l manifestă în totdeauna, ori de câte ori se găsește în poziția de ași dezvălui frumoasele lui calități, fie la întrunirile publice, fie în cercul prietinelor, când cu convingere adâncă se lansează în aplicarea și apărarea doctrinei democratice.

Nu e un orator în înțelesul clasic, dar e un excelent vorbitor, un causeur admirabil și simpatic, astfel că acei cărora le vorbește, îl ascultă și cu interes și cu simpatie pentru că ceea ce spune interesează.

În politică dacă până astăzi n'a ajuns la ceea ce aspiră și are dreptul, aceasta se datorește unor împrejurări neprevăzute dar va ajunge cu siguranță.

Entuziasmul și ambițiunea sunt cele două îndrumătoare care-l călăuzesc pas cu pas, pe lângă care se mai poate adăoga credința nestrămutată că prin munca ce o depune în diferitele sale manifestări, idealul seu se va realiza, când? aceasta depinde de timp și de anumite împrejurări.

Activitatea sa nu se mărginește numai în cercul pur intelectual sau politic din orașul nostru în care de atâția ani trăește, profesorul Neculai Șerban, face din când în când călătorii prin Franța, pe care o consideră de a

doua sa patrie, iar mai anii trecuți a fost de două ori în America, unde a ținut o serie de conferinți despre România în diferite orașe ale noului continent, și unde a fost primit cu o deosebită simpatie.

Fire entuziastă, muncitor harnic, cult, plin de încredere în viitor, excelentul profesor al facultății noastre de litere, devine din zi în zi o personalitate tot mai distinsă și mai populară, mai cu seamă că luptele politice îi dau prilejul să-și pună în evidență frumoasele lui calități.

IONICA BARBU

(baritonul)

Nepot al vestitului Barbu Lăutaru despre care Alexandri ne vorbește atât de duios, Ionică Barbu a fost și el una din personalitățile muzicale de seamă din Capitala Moldovei.

Generația de astăzi, adecă aceea care a început a ridica capul în lume după războiul pentru întregirea neamului, nu poate să-l cunoască pe marele cântăreț Ionică Barbu care aproape patru decenii a delectat pe Iașeni, prin admirabila sa voce de bariton și prin minunata-i chitară.

Ca și pe vremurile, pentru noi legendare, ale vestitului Barbu Lăutaru, nici o nuntă, nici un botez, nici o petrecere mai de seamă nu se făcea în Iași fără ca Ionică Barbu să nu fie chemat și așa să participe și el delectând prin cântecele sale pe petrecători.

Ionică Barbu n'a fost un lăutar ca ori care altul. El a fost un artist în sensul strict al cuvântului. Avea o cultură muzicală aleasă ca unul ce urmase Conservatorul de muzică, avea un puternic talent pentru chitară, iar vocea sa de bariton putea să rivalizeze cu ale vestiților baritoni cari cutrieră prin străinătate, atrăgându-și glorie și avere.

Dar Ionică Barbu s'a mărginit să rămâie în orașul său natal, fără să se gândească la glorie și avere.

El nu-și dădea, de sigur, seamă de marele său talent, căci altfel, fără 'ndoială ar fi apucat și dânsul drumul străinătății, ajungând cine știe ce glorie mondială, ca a tăția alții.

Dânsul a preferat Iași și aici în Iași ș'a risipit el ani îndelungați frumoasele accente ale superbii sale voci de bariton precum și admirabilele tonuri ce le scotea din fermecătoarea lui chitară.

Am spus că Ionică Barbu n'a fost un lăutar ca ori care altul, cum se văd cu duiumul pe toate drumurile.

El a fost un artist cântăreț, dar un artist de elită.

Prin înfățișarea sa frumoasă și simpatică, prin manierele sale cu adevărat aristocratice, prin chipul său de a se prezenta și prin demnitatea ce știa să și-o impună, era privit de toți, chiar și de cele mai susceptibile oase sfinte, ca un artist, ca un prieten, ca o personalitate distinctă, care făcea cinste celor în mijlocul cărora se găsea.

Intr'adevăr n'a fost petrecere mai de seamă în Capitala Moldovei la care vestitul «bariton» Ionică Barbu să nu fie invitat. Lua parte alături de «boieri», stând la masă cu dâșii și închinând pahare în sănătatea tuturor. Era «invitatul», era «prietenul», iar nu «lăutarul» chemat să dilecteze numai.

Aceasta arată îndeajuns de câtă simpatie și autoritate se bucura acest fermecător cântăreț, în fața «elitei» ieșene.

Acei cari veneau din alte părți de vizitau Iași, nu se putea să nu-l vadă și să nu-l asculte pe Ionică Barbu. Numele său era cunoscut în toate părțile. Marele Caragiale, Gheorghe Panu, Gh. Jocu, Dr. Pușcaru, Budușcă-Grigoriu, și atâtea alte personalități marcante din țară,

nu puteau concepe o petrecere la Iași fără ca Ionică Barbu să nu ia parte ca prieten înainte de toate.

Și atunci glasul său plin de o duioșie fermecătoare, trezia în inimile celor ce-l ascultau, reminiscenți de odinioară, și mai cu seamă atunci când cânta vestitul cântec al bunicului său Barbu Lăutarul:

*«Eu sunt Barbu Lăutarul,
Starostele și cobzarul,
Ce-am cântat pe la domnii
Și la mândre cununii...
Nici un chef nu se făcea
Fără astă cobză-a mea...»*

apoi ca și cum s'ar fi identificat în vremurile din urmă ale bunicului său, Ionică Barbu par'că rupea din inima lui, când sfârșia cântecul:

*«Dragi boieri de lume nouă
Bună ziua vă zic vouă,
Eu mă duc, mă prăpădesc
Ca un cântec bătrânesc».*

Și atunci acei care-l ascultau erau pătrunși atât de adânc de duioșia accentelor risipite de vocea maestrului cântăreț, încât li se umpleau ochii de lacrimi.

Iera par'că un preludiu pentru ceea ce trebuia «neapărat» să se întâmple și cu el, Ionică Barbu, cum s'a întâmplat cu vestitul său bunic.

Dar Ionică Barbu n'a ajuns să trăiască acele vremuri de adânci bătrânețe și de uitare, pentru a se plânge și el ca bătrânul Barbu Lăutarul:

*„Eu mă duc, mă prăpădesc
Ca un cântec bătrânesc“.*

El a murit în floarea bărbăției, la cinci zeci de ani trecuți și în plină glorie a activității sale de cântăreț.

Un amănunt cu privire la înmormântarea sa e faptul că toată elita Iașului a ținut să-i întovărășească rămășițele pământești.

De și Ionică Barbu era considerat de mulți ca un «lăutar» care avea menirea numai să înveselească pe alții, totuși lumea aleasă și mulți intelectuali îl considerau ca pe un artist de frunte și de aceia îl stimau și-l admirau.

Pe vremea marelui expoziții franceze de la 1889 de la Paris, Ionică Barbu a fost invitat să eie și el parte ca șef de orchestră la restaurantul Pavilionului Român.

Modul seu de a se prezenta și a se produce a atras atenția tuturor și Pavilionul român acolo unde Ionică Barbu delecta prin cântecele sale românești, era vizitat de o mulțime imensă în fie care zi și noaptea până târziu.

Presa franceză îi aduceau cântărețului nostru cele mai mari laude considerându-l, și cu drept cuvânt, ca un artist de mare talent care făcea gloria țării sale.

La o recepțiune pe care președintele Republicii franceze de pe atunci Sadi Carnot o dete în onoarea reprezentanților statelor care luaseră parte la marea expoziție, Ionică Barbu a fost invitat special ca să se producă cu orchestra sa.

Entuziasmul a fost de neînchipuit. Din toate părțile curgeau laudele iar Ionică Barbu a fost obiectul unor manifestațiuni cu adevărat bine meritate.

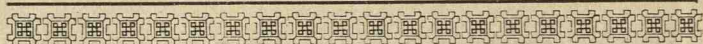
Președintele Republicii franceze Sadi Carnot l'a decorat atunci pe Ionică Barbu cu «Legiunea de onoare», care după cum se știe, pe acea vreme foarte puțini români o aveau.

Un asemenea talent superior care a făcut admirația Parisului, nu poate fi uitat.

Dacă generația de astăzi nu l'a cunoscut pe acest mare cântăreț din gură și ghitară, dacă cu moartea sa, s'a pierdut putem spune chiar și amintirea multor din aceia cari l'au cunoscut, — căci bietul artist n'a avut nimic care să lese pentru a i se perpetua amintirea, — nu se cade să fie trecut cu totul în uitare.

Prin aceste rânduri voi să amintesc celor cari l'au cunoscut odineoară, și se găsesc încă destui, că atunci când ascultă un taraf «modern» sau vre-o orchestră de Jazz-Band, care nu face decât deliciul celor lipsiți de orice simț estetic muzical, să nu uite de a-și aduce aminte de fermecătorul cântăreț Ionică Barbu și să caute să compare acea muzică cum o înțălegea un artist ca cel despre care vorbim și ascultătorii lui de atunci, cu așa zisa muzică de astăzi ce se face nu numai prin localurile publice, dar chiar și prin multele «saloane» ale «elitei» noastre.

Ionică Barbu rămâne un mare artist, o glorie a bătrânei Capitale a Moldovei, cu care generația care l'a cunoscut, ascultat și admirat, se poate mândri cu drept cuvânt.

MITICĂ DIMITRIU

Când îl vezi pare a fi îmbrăcat după ultimul jurnal de modă, zic pare, pentru că în realitate nu este tocmai așa.

Unii au încercat să-l compare, în ceea ce privește eleganța îmbrăcămintei, cu marele artist francez le Bary, dar iarăși nu se potrivește, pentru că, atunci când îl observi mai de aproape pe cunoscutul nostru avocat și politician, dl. Mitică Dimitriu, vezi imediat că toată eleganța cu care ne pare la toți, că se îmbracă, nu e ceva forsat, căci el nici nu se gândește ca să fie arbitrul eleganței din Capitala Moldovei.

De altfel, dl. Mitică Dimitriu nu ia de loc în serios cele ce se șoptesc în privința eleganței cu care se îmbracă.

Când, însă, îl cunoști de aproape te convingi imediat că toată această presupusă eleganță se reduce pur și simplu la o ciudată aparență numai, pentru că în realitate dl. Mitică Dimitriu se îmbracă bine și se poartă totdeauna curat, fără să-i treacă prin gând ca să deie tonul eleganței și al modei.

Acesta e adevărul și ca o dovadă mai mult, e faptul că D-sa nici odată n'a căutat să apară într-o îmbrăcămintă deosebită care să atragă atenția. Repet:

domnul Dimitriu se îmbracă bine, ireproșabil, fără a cădea în ridicolul modei extravagante.

D=sa e, înainte de toate, un barbat serios în toate manifestările sale. Ineșii îmbrăcămintea sa e serioasă.

Această serioșitate îl face, de sigur, ca acei care nu-l cunosc mai de aproape să aibă o părere greșită despre dânsul.

La el, totul e măsurat: și vorba, și gestul, și gluma, și prietenia, căci dă fiecăruia ceea ce i se cuvine, cu riscul de multe ori de a jigni chiar pe aceia cari se cred infailibili.

Din această cauză e privit de mulți ca un fel de cenzor care caută să poseze, mai cu seamă că și vorba sa e, de multe ori prea severă, dar nu în sens rău, ci mai de grabă, se poate zice, că severitatea se reduce la intonația ce o dă expresiunilor.

De altfel, dl. Dimitriu când se află între prieteni mai intimi, și când mai ales ești deprins cu el, atunci vezi că e cu totul altul decât acela pe care-l cred mulți că ar fi prea mândru. Când îl cunoaște cineva în deaproape, se convinge de adevărul că d=sa e o fire plină de bonhomie, dar atunci numai, când trebuie să fie, în anumite împrejurări.

Am spus că la el totul e măsurat, dar aceasta, nu e rezultatul unui calcul oarecare. D=sa e un om dintr'o bucată, cum s'ar zice. Așa e firea sa, și dacă unora li se pare că totul nu face decât din calcul, de bună samă că aceia nu-l cunosc bine, sau nu-l pot înțelege.

E, un original mai bine zis, un original veritabil, și tocmai pentru aceasta, apare multora că mândria l'a coplesit, mai cu seamă că ținuta sa e prea severă.

Mai mult înalt, bine clădit, de-o proporționalitate a corpului admirabilă, cu fața mai mult tinăra de și după vrsta ce o are, ar putea să ocupe cu cinste un scaun de senator. Musteața neagră și tăiată mic, obrații rumeni și plini de viață, ochii limpezi și plini de vioșie, merusul ferm și une-ori chiar elegant.

Se poate spune, fără a greși, că e un barbat frumos, mai cu seamă acum când se află în adevărata vrâstă a bărbăției.

Avocat distins, e unul din pledanții cari fac cinste baroului. E apreciat în sânul colegilor, deși unii îl privesc cu oarecare rezervă, mai cu seamă acei cari nu se pot împaca cu demnitatea neștirbită ce trebuie să o păstreze un avocat care se respectă.

Are o clientelă numeroasă și aceasta se datorește, în primul rând calității sale de om corect, de adânc cunoscător al științii dreptului, de muncitor harnic, de om pentru care simțul datoriei și al răspunderii e mai presus de ori ce.

Nu e orator care să-și facă un pedestal de glorie oratorică, el vorbește, însă, curent, clar, precis, fără să se aventureze în fraze sgomotoase pentru a face impresie asupra mulțimei. Ceia ce spune, o spune din convingere adâncă, hotărît, fără să caute a se folosi de frazeologie, el spune, numai ceea ce trebuie de spus, bazat tot de-a una, înainte de toate, pe adevăr și dreptate. De aceea el studiază în amănunțimi chestiunea ce i se prezintă, căutând, ca, prezentând-o și expunând-o în fața judecătorilor, să nu i se poată reproșa nimic, pentru că astfel înțelege dânsul că trebuie să-și servească clientul: în mod sincer și cinstit.

Din acest punct de vedere, domnul Dimitriu e unul

din puţinii noştri avocaţi care ştie să-şi menţină prestigiul şi să-şi atragă stima şi chiar admiraţia judecătorilor, a colegilor şi a opiniei publice.

Conştiincios în toate actele sale, el nu se dă în lături când adversarul are dreptate, cu riscul chiar de a-şi aduce un prejudiciu personal.

Corect fără să afecteze, corectitudinea e privită de el ca cel mai scump patrimoniu al omului.

Om al datoriei, îşi îndeplineşte obligaţiunile ce şi le ia, cu o scrupulozitate mai presus de orice.

Având dezvoltat simţul răspunderii, dl. Mitică Dimitriu nu neglijează niciodată interesele celui ce şi-a pus încrederea în el. De aceia se şi explică numeroasa clientelă ce o are.

În rezumat, d-sa e un avocat distins, care face o deosebită cinste şi baroului şi Societăţii.

Dar dl. Dimitriu mai are o latură în care se distinge, e unul din oamenii politici ai Iaşilor, un fruntaş de seamă.

Adapat din tinereţă la izvoarele şcoalei socialiste, d-sa şi-a făcut o cultură serioasă, fără să cadă în demagogism ca atâţia alţii. Aceasta se explică prin aceia că nu s'a avântat în lupta deşantată a așa zişilor socialiști de azi. D-sa a privit și privește Socialismul ca o doctrină din care se pot trage mari foloase pentru bunul mers al societății omenesti.

Convingându-se, și cu drept cuvânt, că socialiștii noștri mai noi, nu urmăresc decât distrugerea organizației sociale de astăzi, dl. Dimitriu, care și-a dat seamă de această operă distrugătoare, a părăsit câmpul socialiștilor noi, și a căutat ca, intrând în partidul național-liberal să contribuie printr'un democratism rațional, a cărui obârșie se găsește, bine înțeles în doctrina adevăratului

socialism, la răspândirea cât mai mult a ideilor și principiilor care să călăuzească partidul național-liberal pe adevăratul drum al democrației. În acest partid, d=sa e vice-președinte și joacă un rol de frunte, fiind gata întotdeauna să contribuie prin însușirile sale eminente, la întărirea acestui partid burghez, care astăzi a devenit un partid democrat în sensul cel mai larg al cuvântului.

Dușman al demagogismului, dl. Dimitriu în cuvântările ținute cu ocazia luptelor electorale, nu caută să convingă mulțimea decât prin adevăr, nedându-se absolut de loc la acele nechibzuite afirmări prin care să înșele buna credință a ascultătorilor. D=sa nu spune decât ceiace trebuie de spus, nu făgăduiește absolut nimic care să nu poată îndeplini. De multe ori, poate, tocmai pentru că nu vrea să pășească peste adevăr și dreptate, își atrage oarecare nemulțumiri, dar dânsul știe să le înfrunte și adesea chiar se resemnează, numai să rămână el impacat în sine, că n'a făcut decât ceiace trebuia să facă.

Nimic și nimeni nu l'ar putea face ca să=și uite pentru o clipă macar, îndatoririle sau să se eschiveze de a spune pe șleau adevărul oricât ar fi de dureros pentru cineva.

În partidul național-liberal din Iași, domnul Dimitriu se numără printre fruntași. D=sa a ocupat, în vremurile grele ale războiului pentru întregirea neamului, înalta demnitate de Epitrop al Casei Sft. Spiridon, când a avut de luptat, alături de colegii săi, cu cele mai mari greutăți, dar făcând față, pe cât a fost posibil omenește nevoilor mari de atunci. Ales deputat în două rânduri, s'a manifestat și în parlament, dovedind acelaș spirit larg și democratic.

Fire cumpănită în toate, drept în aprecieri, corect în viață, sobru în general dar și exuberant câteodată, așa apare, deși unii îl cred că afectează. Nu, el nu afectează de loc, e un original, după cum am spus mai înainte, și tocmai această originalitate a sa îi fac pe mulți să creadă că ar fi mândru.

Trebue să cunoști pe cineva de aproape pentru ca să nu te înșeli. De aceia mulți se înșală pentru că nu-l cunosc îndeajuns, și aceasta fiindcă domnului Dimitriu nu-i place zgomotul prea mare, sau mai bine zis nu-i îngăduie firea, căruia îi convine o viață mai liniștită, un cerc mai restrâns, deși e nevoit adesea să se abată dela aceasta, din cauza împrejurărilor.

Profesorul NECULAI COSTACHESCU

E greu, desigur, să vorbești despre cineva care ocupă una din cele mai înalte demnități în stat cum e acela de ministru, pentru că s'ar găsi și unii cari să te bănuiască de parțialitate, mai cu seamă că în lucrarea noastră, nu căutăm să vorbim decât despre acele persoane, cari prin situația lor contribuie la cinstirea neamului și a țării, în general, și în special la a orașului nostru, căci noi nu ne ocupăm decât de personalitățile cari fac parte din cetățenii Iașilor.

Una dintre aceste personalități, e, fără îndoială și dl. Neculai Costăchescu, profesor al facultății de științe dela Universitatea ieșană, și actualminte Ministru al Instrucțiunii publice.

Pentru noi Ieșenii, e o mare cinste, mai cu seamă în zilele de azi, că un concetățean de al nostru a ajuns la înalta treaptă de Ministru, indiferent din ce partid politic ar face parte.

Dl. Neculai Costăchescu, este înainte de toate o personalitate marcantă din Capitala Moldovei, căci prin propriile sale mijloace a ajuns la această înaltă demnitate, d-sa, nefăcând parte din aceia cari se cred coborâți cu hârzobul din cer, și cărora li se cuvin, în baza nașterii, toate onorurile și demnitățile.

Actualul ministru de instrucțiune face parte din pleiada de muncitori cinstiți, cari, infruntând grele și îndelungate neajunsuri în cursul vieții sale din copilărie, a ajuns să-și stabilească o carieră care să-l pună în afară de grijile zilei de mâini. Nu s'a oprit pe loc, căutând numai să-și facă datoria de profesor. D=sa s'a simțit în stare că poate contribui și mai mult pentru binele obștesc și de aceea l'am văzut la un moment dat aruncându-se, cu oarecare jenă la început, în luptele politice de după războiu.

Acel care a urmărit îndeaproape și cu oarecare interes activitatea d=lui Neculai Costăchescu până la războiu, s'a putut convinge că d=sa se mărginise pur și simplu la predarea cursului dela facultatea de Științi, bucurându-se de stima și admirația colegilor și a studenților, căci d=sa e unul din fruntașii dascăli ai Universității.

Până la războiu, d=sa stătuse departe cu totul de luptele politice, deși avea o mare înclinare pentru democratismul sincer, pe care-l considera, și credem că și azi îl consideră, ca singura doctrină pe care se poate răzîma un stat în vremea de acum.

Nu făcea, însă, nici o mișcare, nu se manifestase aproape de loc între luptătorii politici. Părea că sta la o parte, ca un simplu observator, așteptând parcă să vină ziua revendicărilor sociale, zi, care trebuia să sosească în chip normal, fără zguduiri, fără lupte sângeroase.

Această atitudine a sa pentru care mulți îl credeau că e străin cu totul de ce se petrece în lagărul politic, n'a rămas inertă, nici o clipă. Dl. N. Costăchescu, după cum spun, observa și observa mereu. Iși făurea incetul cu incetul un plan de luptă, pentru că atunci când va

păși spre ea, să poată face față împrejurărilor și astfel să aducă un folos oarecare prin lupta sa.

Astăzi, însă, când îl vedem lansat în luptele politice, ne putem pune întrebarea, de altfel destul de legitimă: A reușit oare dl. Costăchescu ca să-și vadă realizate idealurile prin politica pe care o face în sânul partidului național-tărănist?

Până în prezent nu putem răspunde la această întrebare pentru că timpul nu i-a îngăduit încă să se manifeste în așa chip încât să-și poată desfășura toată activitatea și puterea de muncă precum și bunele sale intenții.

Ziua de mâine va lămurii această problemă, și să sperăm că rezolvirea ei va fi în folosul obștesc.

Dl. Neculai Costăchescu este «cineva» în lumea intelectuală ca și în cea politică a Iașilor. Dăsa dacă s'a rădicat la treapta înaltă în care se află, aceasta o datorște în primul rând eminentelor sale calități, puterii sale de muncă și mai cu seamă răbdării cu care atât de bine este inzestrat.

E omul datoriei în cel mai larg sens al cuvântului. Pentru nimic în lume el nu s'ar abate din calea pe care trebuie s'o urmeze, deși această cale de multe ori este brăzdată de așa dificultăți încât numai un om plin de energie, increzător în forțele sale și cu siguranța neclintită că va izbândi, pășește hotărât, după ce mai întâiu și-a făcut întregul plan de luptă.

Și dl. Neculai Costăchescu a avut enorm de mult și greu de luptat mai ales cu nenumărate prejudecăți din partea acelor cari cred că numai nașterea li dă dreptul de a rădica treptele măririi.

Cultura sa vastă în domeniul științific, munca uriașă ce a depus-o în cercetările de laborator la facultatea de

științi, l'a îndreptățit să ocupe catedra de chimie anorganică pe care o părăsise marele Petru Poni, căruia dl. N. Costăchescu i-a fost cel mai strălucit student.

Modest cu desăvârșire, d=sa nu s'a afișat niciodată că ar fi unul, — deși este cu adevărat, — din marii noștri savanți.

Numeroasele sale cercetări și lucrări indeosebi în privința Petrolului, cu care a lucrat alături ani întregi cu neuitatul învățat Petru Poni, îl pun în rândul celor mai distinși savanți.

De-o hărnicie uimitoare, dl. N. Costăchescu poate fi privit ca un simbol, iar seriozitatea cu care se înfățișează în manifestările sale zilnice, pe orice teren, ar putea fi luată ca un exemplu de fiecare.

Bunul simț și al răspunderii ce-l călăuzesc, fie pe terenul științific, fie pe cel politic, îl pun deasupra multora, și așa se explică ușor pentru ce a reușit de ocupă situațiuni atât de înalte.

Am spus că dl. Costăchescu este omul datoriei și nimeni nu-i poate tăgădui această calitate, căci d=sa prin actele cu care s'a pus în evidență până astăzi, dovedesc cu prisosință aceasta.

Asemenea am mai afirmat că simțul răspunderii îl are atât de dezvoltat încât atunci când întreprinde o acțiune pe orice teren, d=sa e convins mai dinainte că trebuie să sufere consecințele, și aceasta îl pune iarăși între spiritele de elită.

Dl. Neculai Costăchescu în afară de preocupările sale pur științifice, a căutat întotdeauna să-și facă datoria și de propovăduitor în masa cea mare a poporului.

Încă de pe când era student la Universitate, d=sa de multe ori, când îi îngăduia timpul, se cobora în mijlocul

celor mulți dela țară și prin cuvântul său plin de înțelepciune căuta să îndrume pe țăranul nostru spre bine, făcându-l să înțeleagă că a sosit vremea când și el, cel asuprit, trebuie să se ridice din ignoranța în care l'a ținut atotputernicii zilei și să trăiască bucurându-se de o viață mai omenească.

Adânc cunoscător și înțelegător al stării săteanului, dl. Costăchescu a căutat să se apropie cât mai mult de acel cari muncește pentru toți, și să-l facă a înțelege că timpurile astăzi s'au schimbat, și prin urmare starea de umilire în care este aruncat de vitregia vremurilor și a împrejurărilor, nu mai poate să dureze.

Om cu vederi largi, dl. Neculai Costăchescu, încă din tinerețe, începuse să privească cu încredere viitorul și astfel neînfricoșându-se de loc de binefacerile unei democrații reale și-a pus toată nădejdea în realizarea îndreptăreii în bine a stării săteanului, în primul rând.

Democrat adânc convins, și în acelaș timp un sincer prieten al sătenilor, d-sa a întreprins o luptă crâncenă pentru democratizarea păturei noastre rurale. Astfel, îl vedem, mai cu seamă dela războiu încoace, luptând c'un entuziasm juvenil pe tărâmul politic, căutând să infiltreze cât mai mult în sufletul și inima țăranului credința că și el, țăranul, are tot dreptul să se lumineze și să contribuie în măsura muncii lui la rădicarea țarei.

Că dl. Costăchescu, a întâmpinat în această propagandă a sa, dificultăți, provenite poate unele, dela aceia cu care se aliase în această luptă, nu se poate contesta. Că a fost de multe ori înșelat tocmai în credința ce-și pusese că va putea să lucreze și să se înțeleagă cu toți aceia care-și zic că sunt democrați, iarăși nu se poate trece cu vederea. D-sa a simțit și poate simte și astăzi

greutatea unei adevărate înțelegeri cu aceia în mijlocul cărora a intrat ca să conlucreze.

È prea conștient, prea sincer, și mai înainte de orice, unul pentru care simțul răspunderii are o importanță deosebită, pentru ca să se lese luat înainte de oricine, chiar dacă aceștia îi sunt prea apropiați, nu sufletește bine înțeles, ci din cauza unor anumite conveniențe.

Noi îl privim pe dl. Neculai Costăchescu ca o personalitate distinsă care face cinste Capitalei Moldovei, atât din punct de vedere cultural cât și din acel politic. De aceia nu ne vom lăsa ademeniți de acele svonuri care se colportează, căutându-se a i se micșora meritele, destul de mari de altfel și care nu pot fi întunecate prin nimic.

Râdicându-se prin forța sa, prin meritele sale la treapta de ministru al Instrucțiunii publice, dl. Costăchescu a dovedit încă odată mai mult, că atunci când cineva este inteligent, cu o cultură solidă, corect, om al datoriei și cu simțul răspunderii, nimeni și nimic nu i se pot pune în cale căci aceste însușiri covârșesc toate pedicile.

Nu vom vorbi dar în amănunțimi de situația ce o are în gruparea politică din care face parte astăzi.

Dl. Costăchescu chiar dacă ocupă actualmente demnitatea de președinte al partidului național-țărănist din Iași, nu vom putea susține că ar fi o personalitate politică care să covârșească prin aptitudinile politice pe acelea ale savantului și a omului școlai.

Dl. Neculai Costăchescu a fost și rămâne cărturarul neîntrecut, care în laboratorul său își concentrează întreaga activitate, de pe urma căreia folosește știința românească în special.

Incheind aceste rânduri nu putem decât dori actualului ministru de instrucțiune să urmeze îndeaproape pașii marelui său dascăl care a fost neuitatul Petru Poni, și să leze pe urma sa aceeași amintire pe care bătrânul profesor al Universității ieșene prin activitatea lui științifică și de bun român, a lasat-o generației de astăzi, amintire pe care și generațiile viitoare o vor pastra-o cu sfințenie.

OSVALD GH. RACOVITZA

Intre tinerii de «ieri» ai partidului național-liberal, care s'a manifestat în chip destul de impunător în mișcarea politică a Iașilor, trebuie menționat în primele rânduri și simpaticul Oswald Gh. Racovitză.

Cine nu-l cunoaște pe acest îndărătnic iubitor de sporturi, pe acest harnic și neastâmparat gospodar al Municipiului, astăzi, primul cetățean al Capitalei Moldovei?

Nu i se mai poate spune «tânărul», pentru că Oswald Racovitză e trecut acum, — recunosc că fac o indiscreție, — peste patruzeci de ani, deși la înfățișare nu-i dai decât vreo treizeci și ceva. Cu toate acestea vrea să fie tânăr, vrea să arăte că nu se dă bătut nici chiar dela cele mai grele excursiuni pe care le întreprinde adesea prin munții și coclaurile Moldovei.

Când îl privești mai apropiat, vezi că ai în față un «tânăr» robust, cu tendinți spre corpolență, musculos, potrivit de înalt, cu fața oacheșă care, în zile de solemnități oficiale, cam contrastează cu cravata albă pe care e nevoit să și-o pună. Ochii vioi și plini de bună-tate, glasul blând și prietenos, așa, că îți face imediat impresia unui om simpatic, și cu adevărat că nu te înșeli.

Pe stradă e totdeauna grăbit, cașicum l'ar alunga cineva din urmă, pare mereu preocupat cașicând ar căuta

să rezolve cine știe ce problemă grea, și cu toate acestea, realitatea nu-l dezmente, căci, în orice moment Osvald Racovitză e în căutarea a o sumă de soluțiuni ce vrea să deie diferitelor chestiuni ce-i frământă mintea, ca răspunzător în calitatea lui de Primar al Municipiului Iașilor.

Oricât de grăbit ar fi când îl întâlnești, dar odată ce-i dai buna ziua, se schimbă ca prin farmec: din omul cel mai preocupat și muncit de gânduri felurite, devine cel mai calm și gata să stea de vorbă ceasuri întregi și să te asculte cu o răbdare de mucenic.

Prin chipul său de a se înfățișa, vorbe și asculta, devine simpatic și nu poți decât să-i arăți prietenia și încrederea deplină.

Intr'adevăr, se înfățișează întotdeauna cu demnitate, fără ca prin aceasta să caute a umili pe cineva. Știe să-și ție prestigiul față de oricine, și devine uneori chiar de-o violență, aparentă numai, când i se aduce vre-o învinuire pe care ar crede-o nedreaptă.

Vorbește cu multă cumpatare, căutând să nu jignească pe nimeni, dar mai mult ascultă pentru a se convinge dacă cele ce i se spun sunt cu adevărat drepte. Are o răbdare care întrece orice margini. Dar odată ce această răbdare nu o mai poate înfrâna, atunci dă drumul revoltei, îndreptățite mai întotdeauna, și știe să se apere cu o energie de neînchipuit.

Neavând ascunsuri, neștiindu-se vinovat Osvald Racovitză parează orice lovituri oricât de tari ar fi date chiar și de cei mai puternici, căci el nu are altă țintă decât să apere, când e convins, ceiace crede că e drept și adevărat.

Din această cauză, poate, are și dușmani îndârjiți, că-

roră le ține piept cu multă bărbăție, în toate împrejurările, oricât de dificile ar fi.

El omul care nu se dă înlături dela luptă, odată intrat, merge înainte, neșovăelnic, gata să infrunte toate riscurile, chit dacă ar fi biruit.

Știe să-și facă datoria, știe să cumpănească lucrurile, știe să nu uite nici binele ce trebuie să facă, dar nici pe aceia cari încearcă de a i se pune ostil în cale. Loviturile sale sunt drastice, și atunci nu cunoaște altă ceva decât, nu răzbunarea, ci ca dreptatea să-i iasă la lumină.

În această privință e un luptător curajos și de-o îndărătnicie fără pereche. Poate să aibă și dreptate...

Osvald Gh. Racovitză s'a înrălat de tânăr, abia părăsind băncile Universității, în partidul național-liberal, devenind în scurt timp un factor important, căci prin destoinicie, avânt și devotament a știut să atragă atențiunea bătrânilor conducători, devenind, cum s'ar zice copilul răsfățat al clubului.

Destoinicia și-a arătat-o întotdeauna, căci ori unde și oricând și-a pus la contribuție capacitatea și puterea de muncă, s'a achitat în chipul cel mai strălucit, dând dovezi de multe aptitudini, de cinste ireproșabilă, de bun simț și de om al datoriei.

Entuziasmul cu care se manifestă în toate împrejurările, îl face să-și vadă de foarte multe ori rezultatul străduințelor, încununat de succes.

Partidul național-liberal din Iași are un razim puternic în persoana lui Osvald Gh. Racovitză. Și aceasta s'a dovedit în mai multe rânduri, căci popularitatea de care se bucură atât în județ cât și în oraș, i-a îngăduit să

fie ales de mai multe ori în parlament, iar în ultimele alegeri comunale a fost ales cu mare majoritate ca Primar al Municipiului Iașilor.

În această înaltă demnitate, în împrejurările atât de vi-trege în care se găsește Capitala Moldovei dela războiu încoace, a știut, prin marile lui însușiri, să facă față multor greutăți, unele aproape de neînving.

Dotat c' un puternic spirit gospodăresc, s'a interesat și se interesează mereu, cum ar face pentru ca să se redeie Iașilor splendoarea lui de mai înainte.

Alcătuindu-și un vast și admirabil program de gospodărie comunală, dar lipsit aproape cu desăvârșire de mijloace materiale, totuși se strădănuște din răputeri pentru ca să îndeplinească macar, în marginile putinței omenești, o mică parte din acest program.

Greutățile ce le întâmpină zilnic din toate părțile, dar mai ales din partea conducătorilor din fruntea statului, îl fac să fie și mai dârz în lupta aceasta, și cu o răbdare de neînchipuit continuă activitatea sa edilitară, căutând să aducă îmbunătățirile cele mai urgente, și se poate spune, fără a greși, că până acum a reușit întrucâtva.

Refacerea multor străzi, lucrări de canalizare și chiar de oarecare înfrumusețare a orașului sunt până în prezent rezultatul energiei și devotamentului său.

Dacă ar dispune de oricât de slabe mijloace materiale, dacă cei mari dela Centru s'ar gândi cătuși de puțin la Iași, redându-i numai dreptul, ce i se cuvine, de bună seamă că bătrâna Capitală a Moldovei, gospodărită de un primar ca Osvald Gh. Racovitză, ar reveni în scurtă vreme ceiace a fost odinioară.

Adevărul ce-l spunem și pe care-l susține, de altfel toți locuitorii Iașilor, nu poate fi contestat de nimeni.

Osvald Gh. Racovitză, oricât s'ar căuta, poate, de unii adversari politici și personali, să-i conteste activitatea dela Comună, va rămâne unul din marii primari, ținându-se seamă de împrejurările în care se găsește Comuna, cu lipsurile dar mai cu seamă cu nepăsarea criminală a celor sus puși, față de orașul care a adus atâtea jertfe, jertfe de care, de altfel, se vorbește cu mult entuziasm, dar când e vorba să-i vină în ajutor, se dau în lături, ba, încă se caută de multe ori să o oropsească cașicum Iașii ar fi un dușman.

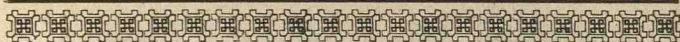
Osvald Gh. Racovitză prin muncă, prin devotament și dragoste pentru orașul acesta atât de oropsit, luptă cu bărbăție și lupta sa titanică, va avea, mai curând ori mai târziu rezultatul dorit de toți aceia cari iubesc Iașul și se sacrifică intereselor lui.

Oricât s'ar interesa de nevoile Capitalei Moldovei, primarul de astăzi găsește timp și pentru ocrotirea și dezvoltarea sportului. Ca președinte al Societății de Gimnastică, Sport și Muzică, depune și aici o muncă cu adevărat de neînchipuit.

În legătură cu această activitate pe tărâmul sportului, Osvald Gh. Racovitză caută să aducă folos populațiunei, împăcând interesele Societății cu interesele de înfrumusețare și de igienă publică a Capitalei Moldovei, stăruind pentru crearea unui bazin de înotare și de calotaj, operă ce desigur se va înfăptui în curând în dosul Palatului Administrativ, unde s'a și început lucrările.

Cum se vede, hărnicia primarului Municipiului nostru se manifestă în multe direcțiuni și mai întotdeauna cu izbândă deplină a celor ce întreprinde.

Simpatia de care se bucură în toate cercurile dovedește îndeajuns că Osvald Gh. Racovitză este o personalitate distinsă a Iașilor, căruia i-a consacrat întreaga lui dragoste, putere de muncă și capacitate, deși are de luptat, cum s'a spus mai înainte, cu enorme greutate, dar mai cu seamă cu nepăsarea celor ce tocmai au datoriat de a reda Capitalei Moldovei drepturile ce nimeni nu i le poate contesta.

CONSTANTIN KILIMOGLU

Desigur că generația de astăzi habar n'are că Iași s'au bucurat pe vremuri de atâtea personalități cari făceau cinste țării întregi, deși unele din aceste personalități nu se afișau cu zgomot și reclamă.

În Capitala Moldovei au avut loc mari frământări pe toate tărâmurile de activitate.

Pe terenul cultural și politic mai cu seamă, Iași au fost orașul care a imprimat o eră nouă în viața țării și a poporului român.

E deajuns să amintim în ceiace privește partea culturală, despre «*Convorbiri Literare*» și «*Contemporanul*», pentru ca să se vadă de câtă autoritate se bucura Capitala Moldovei odinioară, și apoi despre marile mișcări politice și sociale, cum au fost cea socialistă și radical-democrată, pe urma cărora se poate spune cu adevărat că statul nostru și-a așezat temelii trainice de astăzi.

Generația nouă nu-și poate închipui, — după chipul cum se prezintă, — marile sacrificii pe care vechea generație, — din care se mai găsesc puțini încă în viață, — le-a făcut nu din interese personale, ci pentru binele obștesc.

Acele mărețe, dezinteresate și frumoase figuri ale Iașilor cari au luptat cu atâta elan pentru a îndruma poporul nostru pe calea progresului cultural și social, nu

pot fi uitate, deși generația de astăzi e departe, — și aceasta o spunem cu toată părerea de rău, — de a înțelege, sau mai bine zis a vrea să înțeleagă, importanța sacrificiilor bătrânelor generațiuni.

E deajuns să amintim acel cenaclu al socialiștilor în fruntea căruia se găseau Ion Nădejde și V. Gh. Morțun, iar mai târziu acel al radicalilor cu Gh. Panu, aceasta în ce privește mișcarea socială și politică. Ori cercul «Junimea» unde trona un Maiorescu, înconjurat de Eminescu, Creangă, Conta, Lambrior și atâția alții, pentru a nu cita decât pe acești giganți ai culturii românești.

Din nefericire astăzi, bătrâna Capitală a Moldovei nu se mai poate bucura cu o activitate atât de rodnică pe toate terenurile ca aceia a vechilor generațiuni.

Alte vremuri, alte împrejurări, altă mentalitate, sunt astăzi. De aceia e bine, credem, să ne amintim de acele figuri ale Iașilor, cari au contribuit prin munca lor rodnică la înfăptuirea atâtor mari reforme, precum și prestigiul ce au știut să și-l impună prin seriozitatea cu care se manifestau în toată activitatea lor.

Multe din aceste figuri mărețe ale Iașilor, deși părea că stăteau mai la oparte, fără să se manifeste zgomotos, totuși prin activitatea lor sănătoasă, prin munca fără preget și prin discrețiunea cu care și puneau la contribuție marile lor însușiri, au făcut ca opera de regenerare a poporului român să se înfăptuiască cu atâta entuziasm.

Și una din aceste figuri discrete, modeste și căreia nu i-a plăcut zgomotul reclamelor, e, fără îndoială și dl. *Constantin Kilimoglu*, concetățeanul nostru, de altfel, destul de cunoscut astăzi.

Vlăstar al unei vechi familii din Moldova, dl. Con-

stantin Kilimoglu, a fost trimis, încă de mic copil în capitala Franței, unde a crescut și și-a făcut educațiunea în acel spirit înalt și civilizator, care stăpânește lumea, spiritul francez. A stat mulți ani la Paris adăpându-se la izvoarele acestei civilizațiuni și când s'a întors în patrie era deja omul matur. Dar d=sa a venit în țară c'un întreg bagaj cultural, cu adânci cunoștinți și mai cu seamă plin de acel entuziasm sincer pentru activarea păturei muncitoare spre îndeplinirea unui program social care să o scoată din întunec și robie.

La Paris, a făcut parte din cercul socialist român, alături cu regretații frați Radovici și George Diamandi, dr. Cantacuzino, C. D. Anghel, C. Crupenschi și atâția alți tineri români de pe atunci.

Când s'a întors în țară, dl. Kilimoglu s'a alăturat de mișcarea noastră socialistă, devenind unul din fruntașii acestui partid.

D=sa n'a fost, însă, omul de acțiune zgomotoasă, propagatorul prin întruniri publice, ori acela care să se ducă în mijlocul mulțimei muncitoare dela oraș sau dela țară.

A fost, așa zis, un adevărat intelectual al socialismului, un sfătuitor înțelept, care știa să deie directive în diferite chestiuni, fără să se afișeze zgomotos, fără să atragă atenția mulțimii.

Numai cercul restrâns al intelectualității îi cunoșteau și apreciau valoarea. De multe ori când partidul socialist trebuia să eie vre-o hotărâre mai însemnată, cuvântul autorizat al d-lui C. Kilimoglu avea mare greutate.

Om cumpătat, cu bun simț și cu prevedere, privea întreaga mișcare socialistă dela noi, în adevărata ei înfățișare, fără să cadă în acel pedantism și demagogism

care de multe ori duce la ridicol, cum s'a întâmplat cu mulți alți foști socialiști.

Convingându-se că în țara noastră socialismul nu poate prinde rădăcini adânci, din cauza multor împrejurări și că o propagandă oricât de întinsă s'ar fi făcut nu putea să deie un rezultat definitiv, așa cum l'ar fi dorit conducătorii de pe vremuri, dl. Kilimoglu urmând pe cei doi factori răspunzători ai Socialismului român, Ion Nădejde și Vasile Gh. Morțun, și-a îndreptat privirile spre noua orientare politică, căutând să se apropie cu totul de partidul național-liberal, singurul partid de guvernământ dela noi nerefractar ideilor de progres ale timpului și astfel partidul socialist român la un moment dat face fuziunea cu liberalii.

De acum înainte începe rolul cel mare al foștilor socialiști români în conducerea efectivă a Statului.

În această nouă orientare politică, îl vedem și pe dl. Constantin Kilimoglu luând parte cu tot avântul și devotamentul, fără, însă, cum am mai spus, să provoace zgomotul reclamei. D-sa a fost privit întotdeauna mai mult ca un sfătuitor care cumpănea bine lucrurile și care nu se lasă indus în eroare de nimeni, deși era în contact permanent aproape, cu pătura zisă aristocratică și cu cea burgheză, în mijlocul cărora îi plăcea să se găsească.

Cu atât e de admirat dl. C. Kilimoglu, cu cât d-sa făcând parte dintr'o familie care păstra încă vechile tradiții boierești, a căutat să se apropie tot mai mult de pătura muncitoare luptând pentru revendicarea drepturilor ei.

Fuziunea odată făcută între socialiști și liberali cei dintâi căutară să convingă bătrânul partid burghez liberal de nevoia imperioasă de a se adapta ideilor de-

mocratice, ceiace a reușit aproape pe deplin. E destul să amintim marele reforme făcute de partidul național liberal, dela războiu încoace, reforme care sunt astăzi temelia pe care se razimă întregul nostru organism social și național.

În această nouă mișcare de democratizare a vechiului partid de guvernământ, dl. C. Kilimoglu a avut un rol important, fiind unul din factorii principali, luând parte alături cu ceilalți foști socialiști, la realizarea marilor reforme.

În timpul războiului pentru întregirea neamului i s'a încredințat greaua însărcinare de Prefect al Poliției de Iași.

Ținând seamă de împrejurările mai mult decât grele de atunci, putem spune că dl. Kilimoglu și-a îndeplinit această dificilă misiune c'un tact admirabil, căutând să satisfacă nevoile tuturor, pe cât i-a îngăduit puterile.

Ceiace l'a caracterizat întotdeauna a fost și este delicatetea cu care se înfățișează tuturor, neținând seamă dacă cel cu care se găsește în contact face parte sau nu din clasa de jos sau de sus. Pentru dl. Kilimoglu, — oricât ar părea el de aristocrat prin prezența sa, — toți sunt egali, fiecare având dreptul de a-și revendica ceiace i se cuvine, neținând seamă nici de naștere, nici de starea socială a cuiva.

Om drept, cumpatat și de bun simț, nu se lasă indus în eroare, chiar atunci când i se pretinde de cătră cei mai intimi prieteni să săvârșească vre-un act pe care el îl crede că nu ar fi drept.

Ca episcop al Casei Spitalelor Sft. Spiridon, a fost unul din puținii efori cari a căutat să se conformeze cât mai mult nevoilor acestui mare așezământ de binefacere.

Sub lungul său epitropiat, împreună cu colegii săi s'au adus Epitropiei multe și de seamă îmbunătățiri.

Trebue să nu se uite, că dl. C. Kilimoglu a condus Epitropia Sft. Spiridon în timpurile cele mai critice, a-celea de după războiu, când așezământul acesta fusese aproape distrus și când mai cu seamă, prin marea reformă a împroprietăririi țăranilor, i s'a luat numeroasele moșii, fără să i se deie în schimb echivalentul.

Din această cauză, veniturile Casei Epitropiei au scăzut atât de mult încât ne mirăm cum de mai pot funcționa spitalele.

În astfel de împrejurări mai mult decât grele, dl. Kilimoglu împreună cu colegii săi, după cum am mai spus, și-a dat toate silințele ca să poată face față împrejurărilor, și putem zice, că până la un oarecare punct s'a reușit întrucâtva.

Nouile clădiri pentru locuința medicilor dela spitalele din Băcești și Târgul-Frumos, precum și refacerea aproape din nou a spitalului din Hârlău, ca și înființarea orfelinatului dela Popricani, s'au făcut sub epitropiatul d-lui Kilimoglu. Asemenea s'a înființat și secția ginecologică dela Maternitate.

Totodată s'au adus mari și importante îmbunătățiri Băilor dela Slănic, care de pe urma războiului fuseseră aproape cu totul distruse.

Dacă până în prezent Epitropia Casei Spitalelor Sft. Spiridon nu a ajuns să se refacă și să-și eie avântul pe care-l avusese înainte de războiu, aceasta se datorește, în primul rând mării și condamnabilei nepăsări a celor de sus, cari nu vor să vină în ajutorul acestei Epitropii, una din cele mai de frunte și mai vechi instituții de binefacere din țară.

Epoca epitropiatului d-lui Constantin Kilimoglu se remarcă în primul rând prin aceea că a săvârșit mari și importante lucrări, cu mijloace mai puțin decât modeste, și aceasta se datorește numai dragostei nemărginite cu care a condus acest așezământ spitalicesc.

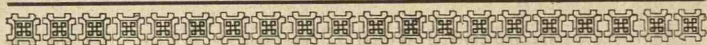
Nu se va contesta niciodată că dl. Kilimoglu a fost unul din marii epitropi ai Casei Spitalului Sft. Spiridon.

Dar dl. Kilimoglu mai prezintă și o altă latură a personalității sale.

È unul din cei mai de frunte gospodari din județul nostru. Podgorean de frunte, a fost și este o pildă, căci prin modul său de a cultiva pământul și mai cu seamă via nu-l întrece nimeni.

Frumoasa sa vie pe care a avut-o în podgoria Copoului, cum și aceea pe care o are astăzi la Moara de Vânt din marginea orașului, pot servi de model tuturor podgorenilor.

Om de o cinste mai presus de orice închipuire, cult în sensul adevărat al cuvântului, prevăzător și miticulos chiar, în toate actele sale, a știut să se impună și a cinstit prin prezența și faptele sale, demnitățile cu care a fost investit.

GHEORGHE SCOBAI

În pătura dăscălească numele lui Gheorghe Scobai nu e numai cunoscut, cum ar fi numele oricărui alt profesor, dar se bucură de o autoritate și stimă pe care nu mulți o au.

Intr'adevăr profesorul de limba română dela gimnaziul Alexandru cel Bun, prin eminentele sale însușiri ca dascăl și ca cetățean, și-a câștigat o deosebită atențiune, atât din partea colegilor și elevilor cât și din partea populațiunii ieșene.

Ceiace caracterizează în primul rând personalitatea acestui distins dascăl e modestia cu care se prezintă întotdeauna și în toate împrejurările.

N'a făcut niciodată caz de persoana sa, deși multe mediocrități au ocupat și ocupă situațiuni distinse, bucurându-se de multe avantagii, pe care el, profesorul Scobai nu le-a râvnit, ba se poate spune fără a greși, că le-a disprețuit chiar.

Aceasta, însă, nu l'a micșurat niciodată în fața prietenilor, nici a concetățenilor săi. Dimpotrivă, fiecare e convins de personalitatea sa, și de aceia stima și autoritatea de care se bucură din partea tuturor nu au fost micșurate nici atunci când, din anumite împrejurări, — despre care vom vorbi mai jos, — a fost nevoit să se ma-

nifeste ca un răzvrătit, ceiace i-au atras pentru moment oarecare neplăceri, dar în acelaș timp și regretele acelorora cari i-au provocat această răzvrătire.

Prietenos cu fiecare «Conu Ghiță», cum îi spun cu toții, n'a putut să-și facă niciodată dușmani, cel mult a avut și are mereu adversari, dar cari totuși îl respectă și-i păstrează stima și prietenia.

Licențiat al facultății de litere dela Universitatea noastră, a fost unul din eminenții studenți ai foastei Școale normale superioare, făcând parte din seria marelui nostru istoric, dl. Neculai Iorga.

Spirit cu totul independent, a fost privit de multe ori ca un răzvrătit, deși prin modestia sa n'a râvnit niciodată situațiunii de acele de care era convins că nu le-ar putea avea.

N'a pretins să i se deie decât ceea ce credea el, — și avea dreptate atunci, — că i se cuvine, și nu de puține ori i s'au încălcat drepturile fără, însă, ca în răzvrătirea lui să treacă peste disciplina ce i-o dicta seriositatea și bunul simț.

A fost unul din devotații partizani ai marelui Gheorghe Panu cât timp acesta a condus gruparea radical-democrată. Deși tânăr a luat parte activă la lupta politică pe care o ducea partidul radical contra celor două mari partide de guvernământ de atunci : conservator și liberal.

În momentul când Gheorghe Panu a fuzionat cu partidul conservator, Conu Ghiță Scobai, nu l'a urmat ci a trecut la liberali, în care vedea un viitor mai bun pentru politica țării și desigur că nu s'a înșelat.

În partidul național-liberal a ocupat întotdeauna un loc de frunte, fiind considerat ca un bun element gata ori-când să-și pună la contribuție eminențele-i însușiri. Dar,

cu toată stima și atenția deosebită ce i s'a aratat, a fost mai întotdeauna trecut cu vederea când era vorba să i se încredințeze o situație mai înaltă, deși toți erau convinși că o merită.

Caracter independent, dar, în acelaș timp și disciplinat, fără să alunece, însă, niciodată pe o pantă care l'ar fi făcut să-și piardă stima și prietenia.

Independența și-a manifestat-o într'o împrejurare care e bine să fie cunoscută mai cu seamă de tinerimea de astăzi: Președinte al clubului național-liberal era dl. C. Stere. Cu ocazia unei alegeri parțiale la Senat, șeful liberalilor din Iași susținea candidatura lui Al. A. Bădărău care era conservator-democrat. De altfel legăturile dintre dl. C. Stere și Al. A. Bădărău erau prea strânse și de notorietate publică, ceiace făcea ca membrii clubului liberal să manifeste oarecare nemulțumire, dar numai în surdină, căci cel care ar fi îndrăznit să-și arate această nemulțumire pe față, ar fi fost persecutat până în pânzele albe de fostul șef al liberalilor ieșeni.

Profesorul Gh. Scobai care era un vechiu membru al partidului și cu drepturi, poate mai multe decât alții, pretinse să i se pună candidatura din partea liberalilor, ceiace dl. C. Stere refuză categoric, nevoind nici să i se pomenească de așa ceva. Cu toate acestea aproape unanimitatea clubiștilor liberali erau pentru candidatura profesorului Scobai, dar dl. C. Stere odată ce hotărîse candidatura lui Bădărău, o susținu cu toată autoritatea ce i-o impunea calitatea de șef al liberalilor ieșeni.

Simțind, însă, că clubiștii vor vota cu «Conu Ghiță», dl. Stere, — și trebuie s'o mărturisesc aceasta, — a găsit cu cale să deie «cheie» tuturor membrilor clubului, iar pe

dl. Scobai care-și pusese candidatura fără învoirea șefului, a fost pur și simplu exclus din club.

Rezultatul alegerii: liberalul «răzvrătit» Gh. Scobai pune în balotaj pe marele elector A. A. Bădărău susținut de dl. C. Stere șeful liberalilor ieșeni.

Deși la alegerea de balotaj, conservatorii în frunte cu regretatul Dim. A. Greceanu, propuseră d-lui Scobai că-l vor susține, totuși «exclusul» liberal renunță de a se mai prezenta la balotaj, rămânând bine, înțeles, acelaș membru devotat și disciplinat al programului național-liberal.

Acest act de independență față de autoritatea despotică a d-lui C. Stere a fost aprobat de toată lumea politică din Iași. Deși în urma excluderii din club, i se făcuseră multe avansuri din partea conservatorilor grecești, totuși vechiul liberal a preferat să rămână «exclus» câțva timp, până când dl. Constantin Stere pleacă din partidul liberal, în condițiunile știute, iar dl. Gh. Scobai, continuă a fi acelaș membru devotat și disciplinat până în ziua de astăzi.

S'ar crede poate de unii, că d-sa prin gestul de independență pe care l'a făcut când n'a voit să se supună hotărârei luată de dl. C. Stere, ar fi călcat disciplina. Nu, dl. Scobai a fost perfect conștient de ceiace face, și gestul său, n'a fost decât un gest de adâncă disciplină clubistă, de bun liberal, căci n'a făcut alta decât să se supună dorinței întregului club care-l reclama ca să fie candidatul partidului național-liberal la alegerea parțială. Totuși satrapismul d-lui Stere a fost învins, prin punerea în balotaj a lui A. A. Bădărău, susținut cu atâta îndârjire de fostul șef al liberalilor ieșeni.

De atunci și până în prezent a mai suferit «răzvrătitul» de altă dată multe înfrângeri în propriul său

partid, dar aceste înfrângeri erau de o altă natură, pentru care disciplina de partid l'a făcut să se resemneze în totdeauna, căci nu mai era satrapismul de altădată.

Dl. Gh. Scobai a fost prim-ajutor de primar sub primariatul lui Const. Toma, când s'a distins prin o muncă neîntreruptă pentru binele Comunei și prin o cinste care îl pun în fruntea oamenilor cinstiți.

Profesor eminent înzestrat cu calități superioare, om de o cinste ireproșabilă, cu simțul datoriei și al răspunderii, caracter ferm, bun la suflet și integru în toate manifestările sale, dl. Gh. Scobai rămâne o figură frumoasă a Capitalei Moldovei, pentru care generațiile ce i-au trecut pe dinaintea catedrei lui, au datoria să-i păstreze o veșnică recunoștință.

LAZAR TEODORESCU

N'ajunge să ocupi numai o demnitate oarecare ca să te poți impune ca o personalitate deosebită.

Nici avantajii ce ți le dă averea ori protejarea cine știe cărei fețe simandicoase, nu pot, iarăși să te consacre de om cu calități superioare, pentru ca să însemni ceva și să lași pe urma ta o amintire care să nu se șteargă așa de curând.

Sunt apoi unii puțin răsfățați de soartă, dar cari prin valoarea lor personală, se ridică deasupra multora, fără zgomot, fără reclamă.

S'ar părea că asemenea persoane modeste n'ar însemna nimic. Cu toate aceste nimeni și nimic nu li poate micșora adevărata lor valoare, căci situațiile, nu prea înalte, ce le-a ocupat sau le ocupă, îi fac să fie stimați și admirați, pentru că în îndeplinirea misiunii lor se arată des-
toinici și cinștiți.

Poți să ocupi o demnitate cât de înaltă, dar dacă nu ești destul de vrednic pentru a corespunde acestei demnități, nu vei însemna niciodată nimic și nu vei putea lăsa nici o amintire.

Între modeștii aceștia cari își îndeplineau misiunea lor în conștiință, cinste și bun simț și cari pot fi luați ca cea mai vie pildă chiar și de cătră acei ce ocupă si-

tuații înalte, se poate cita, în primul rând, dl. Lazăr Teodorescu, atât de cunoscut în toate cercurile din bătrâna Capitală a Moldovei.

Totdeauna vesel și prietenos, glumeț și simpatic, cam grăbit uneori, dar niciodată suparat, oricând îl întâlnești în cale, nu se dă înlături ca să te ocolească, ci cu cea mai curată prietenie îți aruncă o săgeată, printr'o glumă, de care nu te poți supara, ci, din contra te dispune, căci săgeata simpaticului Lazăr Teodorescu nu e veninoasă, ci mai degrabă se poate spune că e înmuiată în balsamul cel mai excelent al unei glume pline de spirit.

Lumea, — adecă vreau să zic, prietenii săi, — pretinde că e bun de gură, și poate că nu se înșală, căci într'adevăr Conu Lazăr e o «gură bogată», care nu suferă pe nimeni, ci chiar îți-i drag să-l asculți, încât nu te mai poți sătura savurându-i glumele pline de haz.

Și câte nu știe să povestească! Dar tot ce povestește e cu tâlc, și nu îți se urăște când îl auzi. E în acelaș timp și o epigramă și o anecdotă, căci prin cea dintâiu înțeapă fără venin și usturime, iar prin a doua te face să-ți uiți nacazul și să râzi cu toată inima.

Ceia ce-l deosebește de foarte mulți, e înainte de orice, sinceritatea care se degajează din toată ființa sa.

Nu are gânduri ascunse, el spune omului în față ceiace are de spus, dar niciodată cu intenția de a jigni pe cineva, chiar atunci când e nevoit să spună adevăruri crude.

Dar dl. Lazăr Teodorescu nu e numai glumețul care descrețește frunțile prietinelor, prin spiritul său, el e, înainte de orice, omul datoriei, omul conștiincios până în cele mai mici amănunțimi, omul care a muncit și mun-

cește de-o viață întreagă, fără să se abată nici o clipă dela calea cea dreaptă.

Ca magistrat a fost o podoabă, căci prin caracterul său ferm, prin experiența sa vastă, prin bunul simț și prin acel spirit al conștiinței, al datoriei și al răspunderii, s'a rădicat în stima și admirația tuturor.

Impricinații cari i se perindară în față în răstimpul de mai bine 30 ani cât a ocupat demnitatea de magistrat, ca judecător-președinte și ca prim-procuror, n'au putut niciodată să-și arăte vre-o nemulțumire, căci hotărârile pe care le dădea integru magistrat, convingeau pe toți de adevarata dreptate ce o împărțea în cea mai deplină conștiință.

Independența caracterului său ferm, l'a împedecat de multe ori să înalțe treapta la care merita. El n'a știut, în lungul timp cât a ocupat fotoliul de magistrat, decât un singur lucru: a fi drept, integru și să-și facă datoria întreagă, așa cum o înțelegea că trebuie să și-o facă.

Asemenea calități de multe ori, în anumite împrejurări, fac pe cineva să se ridice sus de tot, și e normal, alte dați, îl ținutesc pe loc, tot din anumite împrejurări, și aceasta se întâmplă mai ales atunci când pari că ești prea mulțumit și nu aspiți mai departe.

Prea marea simpatie de care s'a bucurat și se bucură dl. Lazăr Teodorescu, a făcut că mai nimeni, din cei cari țineau în mână puterea și dispuneau de orice, să nu se gândească la dânsul, el mulțumindu-se parcă numai cu marea prietenie și stimă a puternicilor zilei.

Mulți se mirau că Lazăr Teodorescu n'ajunsese la Casație, deși mulți inferiori lui, se găsesc astăzi sus de tot puși. Desigur, dacă ar fi fost mai îndrăzneț, mai «guraliv» pentru interesul său propriu, astăzi, dl. Lazăr

Teodorescu ar fi avut mângâierea să-și scrie pe carta de vizită: «Fost președinte» sau «prim-președinte al Curții de apel» ori chiar «fost consilier la Inalta Curte de Casație».

Dar simpaticul nostru concetățean n'a urmărit demnități înalte, — la care de altfel, avea tot dreptul să aspire dat fiind frumoasele lui însușiri, — și s'a mulțumit întotdeauna să trăiască în mijlocul prietenilor săi, fiind un exemplu pentru toți în ceiace privește cinstea, caracterul, integritatea și bunul său simț, precum și dezinteresarea aproape completă pentru interesul lui personal, când a fost vorba să ridice o treaptă mai sus.

După războiu, a fost numit Prefect de Dorohoi demnitate, la care, desigur nu aspirase niciodată.

Iată-l dar pe Conu Lazăr ajuns să conducă alegerile parlamentare, — a fost numit prefect tocmai în perioada alegerilor, — și să eie contact, prin urmare, cu întregul aparat al politicianilor ca să asigure reușita candidaților... guvernului.

Nu ne mai aducem aminte dacă d=sa a fost ori nu felicitat de guvern pentru acele alegeri.

Știm, însă, că dl. Lazăr Teodorescu n'a fost de loc mulțumit în sufletul său de această înaltă demnitate politică, care-i căzuse ca o napaste pe cap.

I s'a cerut să primească numai decât, și a primit, fără voia lui, însă.

Azi deși pensionar, totuși muncește cu aceiaș ardoare și însuflețire ca odinioară, pledând zilnic ca avocat pe lângă instanțele noastre judiciare.

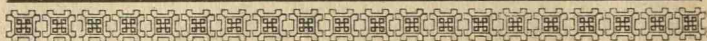
Aceiaș interes, aceiași dragoste și acelaș bun simț, le pun și acum în noua sa carieră de avocat, și cu acelaș

simț al datoriei și al răspunderii se manifestă ca și pe vremea când era magistrat.

DI. Lazăr Teodorescu e harnic, serios la muncă, conștiincios și corect în toate actele sale.

Simpatia ce o radiază în jurul său, se datorește, fără îndoială caracterului loial, bunătații de inimă și mai cu seamă spiritului său cinstit.

Iată pentru ce credem noi că d-sa e unul din acei cari sunt puțin răsfățați de soartă, dar care prin însușirile sale frumoase, deși n'a ocupat cine știe ce înalte locuri în viața de toate zilele, s'a putut impune, însă, în stima și admirația tuturor ca o personalitate distinsă, căci ori ce s'ar spune, d-sa este o figură vrednică de a sluji multora ca pildă de cinste, muncă, modestie și bun simț.

Doctorul P. CAZACU

Nu totdeauna e nevoie ca să cunoști personal și în deaproape pe cineva pentru ca să-ți faci o idee de ce fel de om este, dacă reprezintă într'adevăr o valoare reală a capacității și a unei munci rodnice.

Cineva se poate cunoaște și încă prea bine, după cum se prezintă în societate, după roadele muncii lui din domeniul activității în care și-a pus la contribuție talentul, cultura, cinstea și puterea de lucru.

Numele doctorului P. Cazacu e îndestul de cunoscut astăzi în toate cercurile, culturale mai cu seamă, deși d-sa nu e omul care să se manifeste prin ajutorul reclamei.

Dar cu atât e mai interesantă persoana acestui eminent cărturar, cu cât e unul din foarte puținii basarabeni cari s'au distins în pătura cultă românească, și încă, în chip strălucit.

Atât din punct de vedere al medicinei cât și din acel al propagandei culturii românești în păturile populațiunei basarabene, dl. dr. P. Cazacu are o însemnătate covârșitoare.

Mai întâi ca român în general, ca moldovan în special, și mai în special ca basarabean, d-rul P. Cazacu s'a manifestat din tinerețe și se manifestă încă și acum,

prin acelaș entuziasm, putere de muncă și dragoste nemărginită pentru poporul român, căutând să scoată cât mai puternic în relief calitățile moldovanului basarabean care mai bine de o sută de ani a stat sub apasarea despotismului rusec.

Puțini au fost și sunt puțini chiar și astăzi basarabeni cari să se devoteze din toată inima și cu toată puterea de muncă a românului pentru a lumina poporul cel mult dela țară, cum este dl. dr. P. Cazacu.

Prin aceasta nu vreau să aduc o acuzare basarabenilor. Cauza pentru care moldovanul de peste Prut se găsește în inferioritate culturală și a simțului de independență, față de poporul român din vechiul regat ca și din celelalte provincii românești, trebuie căutată în despotica guvernare rusească care căuta prin toate mijloacele de-naționalizarea poporului nostru dintre Prut și Nistru.

Dacă s'a reușit în mare parte la de-naționalizarea moldovenilor basarabeni, dela orașe indeosebi, nu tot așa s'a întâmplat cu populația rurală, care a pastrat în primul rând, limba, datinile și obiceiurile românești, aproape intacte, putem zice.

Incultura cea mai crasă a domnit în Basarabia în tot timpul dominației rusești, și această incultură a făcut pe românul de peste Prut să zacă în întuneric mai bine de o sută de ani. Din când în când apărea câte un spirit mai distins, câte-o personalitate mai conștientă între românii din Basarabia, care căuta să trezească din amorțire poporul nostru, însă succesul era foarte redus, aproape nul.

În timpul ultimilor trei, patru decenii, mișcarea între românii basarabeni începuse să se activeze și simțul de naționalitate se trezia din zi în zi tot mai mult și aceasta

datorită numai câtorva buni moldoveni de peste Prut, între cari, în primul rând trebuie menționat dl. dr. P. Cazacu, despre care ne ocupăm în rândurile acestea.

Intr'adevăr, activitatea acestui fiu al Basarabiei e din cele mai rodnice posibil, în ceea ce privește răspândirea culturii și simțului de naționalitate.

Făcându-și studiile universitare în vechiul regat, la Universitatea din București, d-rul P. Cazacu se distinge între studenții mediciniști, fiind intern la spitalul Brâncovinesc.

După ce-și ia doctoratul în Medicină este numit medic de plasă în județul Ilfov, în care calitate s'a vădit ca unul din cei mai eminenți medici, căutând să îndrumeze populațiunea rurală spre bine, dându-i sfaturile cele mai înțelepte.

Activitatea sa, însă, nu se mărginea numai în vechiul regat, d-sa desfășura, prin mijloacele de care putea dispune în împrejurările de atunci, o foarte intensă propagandă românească în Basarabia, ceea ce a făcut ca simțul de naționalitate să se trezească în poporul român de la orașe și chiar de la țară.

Nu ușoară a fost această propagandă.

În 1912 a scris o broșură în care face istoricul celor «100 ani de robie a Basarabiei» și în care rânduri se vede destul de clar adâncul sentiment românesc de care e călăuzit întotdeauna d-rul Cazacu.

În 1913 ia parte ca medic în războiul balcanic când înființează și organizează depozitele de medicamente, aducând prin aceasta un real serviciu armatei noastre.

În timpul războiului pentru întregirea neamului redactează în limba rusă ziarul românesc «Sfatul Țării» din Chișinău, făcând prin aceasta un imens serviciu cauzei

românești. De altfel se știe de toți că populațiunea românească din Basarabia, care știa carte, citea numai în limba rusească, cartea românească fiind cunoscută de un foarte restrâns număr de moldoveni orășeni.

În 1917 este numit Inspector general sanitar și trimis în Basarabia pentru pregătirea unității noastre naționale

E de prisos să mai povestim, credem, activitatea cu adevărat prodigioasă a acestui bun și mare român în timpul când se închea unitatea noastră națională. Fiecare știe, fără îndoială și toată suflarea românească trebuie să recunoască și să admire avântul patriotic cu care eminentul nostru medic s'a pus în slujba țării.

A luat parte în 1918 ca membru în Sfatul Țării când s'a făcut unirea Basarabiei cu vechiul regat. A mai fost și Președintele directoratelor basarabene, când și-a desfășurat deasemenea energia și capacitatea, dovedind încă odată alesele sale însușiri de bun român, bun organizator.

În pleiada românilor basarabeni cari au luat parte activă în timpul războiului pentru întregirea unității noastre naționale, contribuind prin o propagandă de-o activitate uimitoare, numele d-rului P. Cazacu, trebuie de pus în fruntea tuturor.

Fără reclamă — atât dela ordinea zilei astăzi, — d-rul Cazacu a făcut mai mult decât oricare altul pe terenul cultural și de naționalizare a poporului basarabean.

Mai târziu generațiile viitoare vor vedea și admira imensa activitate ce a desfășurat-o acest bun moldovan, punându-și toată puterea de muncă, vasta lui cultură și entuziasmul cel mai inflăcărat pentru cauza românească.

De-o hărnicie de neînchipuit, nu s'a mărginit numai la o singură ramură de activitate. D-sa pe lângă înalta demnitate ce o ocupă astăzi în domeniul medical, că-

reia-i consacră o muncă deosebită, mai găsește vreme ca să se ocupe și cu diferite studii, fie medicale, fie de natură culturală și socială.

Intre studiile medicale și sociale vom cita câteva din operele sale cum sunt: «Combaterea Malariei», «Despre Holeră», «Tifosul exantematic», «Boli epidemice» precum și un important studiu despre «Medicul de Plasă», — acesta publicat în Revista Studiilor medicale de sub direcțiunea d-lui dr. Cantacuzin, apoi «Locuințele sătenilor» etc.

Asemenea a mai publicat «Moldova între 1812-1918» o admirabilă descriere din toate punctele de vedere a Basarabiei, operă vastă și care e ca o încoronare a activității d-lui dr. P. Cazacu.

După ce schițează situația din Rusia dinainte de războiul mondial, războiul, revoluția și despărțirea popoarelor subjugate de Rusia, după ce arată situația în Basarabia sub imperiul și republica rusească, apoi constituirea republicei moldovenești în federația (teoretică) rusească și apoi a republicei moldovenești independente, ajunge la marele act al Unirii Basarabiei cu țara mamă.

Anul acesta dl. dr. P. Cazacu a dat la iveală un volum în care vorbește pe larg despre cei «zece ani dela Unire. Moldova dintre Prut și Nistru 1918-1928».

În admirabila prefață ce însoțește acest volum, dl. dr. Cazacu spune între altele: «În viața unui popor zece ani sunt o clipă scurtă. Totuși, însemnătatea acestor zece ani, acestei clipe scurte, este din cele mai mari, cu mult mai mare ca a altor perioade, chiar îndelungate. Această însemnătate mare, izvorește din faptul că așezămintele și întocmirile făcute în acest răstimp, în mijlocul unor

mari greutăți, sunt fundamentale și se vor resimți adânc și mult timp».

Numele d-ului dr. P. Cazacu va fi legat pentru totdeauna de marele act al Unirii Basarabiei cu vechiul regat, căci d-sa, mai mult, poate decât oricare altul, a contribuit la realizarea lui, prin propaganda neîntreruptă ce a făcut-o în sânul populației românești dintre Nistru și Prut.

Prin această propagandă, făcută chiar în vremea când Basarabia zăcea sub cnutul rusesc, s'a putut, încetul cu încetul să se stabilească o strânsă apropiere sufletească între moldovenii regăteni și cei basarabeni, așa că în momentul când a sunat toxinul, populațiunea de peste Prut n'a avut decât un semn a face pentru ca unirea să se cimenteze pentru vecinicie de acum înainte.

Rolul d-ului dr. Cazacu este imens, deși n'a uzat ca alții de reclama americană, s'a mărginit numai, să-și facă datoria de bun român, de bun patriot, fără să se gândească la recompensa aplauzelor de prin întruniri publice.

Ceiace a făcut eminentul nostru medic d-rul P. Cazacu pentru cauza românească, valorează mai mult decât toate reclamele cu care atâția caută acum să apară ca marii dezrobitori ai Basarabiei.

Fără zgomot, fără vorbe goale, ci pătruns numai de cel mai curat și sincer patriotism, d-rul Cazacu a găsit cu cale să intensifice propaganda românească, și tocmai pentru aceasta e mai mare meritul său, și are tot dreptul la recunoștință și admirație.

Odată făcută unirea cu Basarabia, d-rul Cazacu a continuat și continuă, și cu mai multă, poate, înflăcărare, o propagandă în sensul de a se menține și cimenta această unire pe vecinicie, atrăgând mereu atențiunea

factorilor răspunzători asupra modului cum trebuie să se procedeze pentru ca unirea să nu sufere nici un inconvenient.

De aceia d=sa prin lucrările ce le publică dela Unire incoace, nu face altăceva decât să ne arate la toți starea în care se găsește astăzi Basarabia și mijloacele pentru a îndrepta relele de care e bântuită această provincie românească.

Munca d-sale e tot atât de grea ca și înainte de unire, poate chiar și mai grea încă și totuși continuă cu acelaș entuziasm și cu forțe parcă îndoite, pentru ca cimentarea acestei uniri să se facă mai puternic și să fim puși la adăpostul unor eventuale îngrijorări ce ar putea să se producă, dacă nu ne vom îngriji de bunul mers al acestei vechi provincii românești.

Rolul, dar, al d-rului Cazacu nu e sfârșit. D=sa luptă înainte căci de acum începe greutatea cea mare: de a putea stăpâni ceiace avem.

Și când generațiile viitoare își vor arunca privirile spre trecutul neamului, nu vor putea să nu întâlnească în paginile istoriei unirii noastre definitive, numele d-lui dr. P. Cazacu, una din cele mai frumoase figuri a Moldovenilor din Basarabia.

ILIE BURGHELE

În galeria artelor plastice din Capitala Moldovei, nu poate fi trecută cu vederea figura pictorului Ilie Burghele, harnicul dar modestul artist, care n'a căutat nici odată să se afișeze prin reclamă, nici să se apropie de atotputernicii zilei pentru a putea să-și plaseze operele și odată cu ele să se bucure și de alte multe avantagii, cum se întâmplă cu atâția alți pictori de un talent, poate mai puțin decât mediocru.

Opera d-lui Ilie Burghele, este, înainte de toate, o operă sănătoasă care întrunește calitățile ce se cer artei adevarate.

Alături de marii noștri pictori d-nii Em. P. Bardasare și Gheorghe Popovici — adevărații reprezentanți de astăzi ai picturii clasice, — numele lui Ilie Burghele și a lui Octav Băncilă, pot sta cu cinste, tuspătru aceștia, fiind expresiunea cea mai fidelă a artei plastice în momentul de față.

Dl. Ilie Burghele nu e nou în pictură. D-sa are o activitate de aproape patruzeci de ani și dacă în acest timp n'a căutat să apară la suprafață, e numai din cauza prea marei modestii și a dezinteresării complete pentru beneficiile materiale.

Arta în genere, nu e o meserie ca oricare alta. Pentru

a fi artist, dar artist adevărat, se cer multe însușiri, din care cea dintâi e talentul, iar apoi munca neîntreruptă precum și studiarea încontinuu a naturei. Aceste însușiri le posedă pictorul Burghele, de care s'a folosit și se folosește mereu, iar ca rezultat e întreaga sa operă pe care a expus-o până acum în cele două expoziții, dar numai în urma înzistentelor stăruinți ale prietenilor și admiratorilor săi.

Când privești o pânză de-a maestrului Burghele, te convingi imediat că ai în față o adevărată operă de artă. Minuțiozitatea cu care lucrează observând cele mai neînsemnate detalii, fie în ce privește desemnul, perspectiva și claritatea culorilor, fie fineța sentimentului ce se degajează din întregul complex al lucrărei sale, e dovada cea mai strălucită de puternicul talent cu care este înzestrat.

D=sa privește arta din punctul de vedere al frumosului și al utilității totodată.

Arta în orice domeniu s'ar manifesta, trebuie să întrunească pe lângă frumos, și utilitatea, dar mai cu seamă în plastică, această calitate se impune mai mult ca ori unde.

Intr'adevăr, ai înainte un tablou, un peisaj bunăoară, care întrunește toate condițiile pentru a fi frumos, a=ceastă frumuseță, însă, se resfrânge și asupra utilității, căci prin frumuseța lui, peisajul trezește în sufletul celui ce-l privește, admirațiunea, și prin urmare ceva folositor, adecă face ca privitorul să=și dezvolte simțul pentru frumos, și mintea lui să plutească în sferi mai înalte, mai ideale.

Nu tot așa se petrece cu o lucrare făcută de o mediocritate. Nu poate stârni nici un sentiment mai înalt,

nu poate avea nici o înrâurire asupra sufletului celui ce privește, decât doar aceia a indiferenței ca să nu zicem a dezgustului.

Cu dl. Ilie Burghele se schimbă lucrul. D=sa e înainte de toate omul cu simțul estetic dezvoltat și care știe să facă deosebirea între frumos și urât, între bun și rău.

În natură totul e frumos numai dacă știi să privești, numai dacă poți să=ți dai seamă cum trebuie să privești și în ce momente anumite.

Atunci vei avea satisfacerea sufletească, și vei putea face, prin opera ta, ca această satisfacere sufletească să se reâsfrângă și asupra celorlalți.

Dar pentru aceasta se cere talent, și încă mult talent, apoi muncă neîntreruptă, pentru că niciodată fără muncă serioasă nu poți ajunge acolo unde vroești.

Și tocmai aceste două mari însușiri le găsim la pictorul Ilie Burghele într'o largă măsură.

Am spus că simțul estetic este mult dezvoltat la d=sa, și aceasta se evidențiază prin aceia că știe ce să aleagă și când să aleagă din natură pentru ca opera ce o produce să poată satisface ochii în mod plăcut și să trezească în suflet senzații noi.

Orice peisaj al pictorului Ilie Burghele este frumos în adevăratul înțeles, pentru că ochiul său cercetător și mițiculos caută să descopere colțuri din natură care să impresioneze, care să satisfacă în chip plăcut privirile și sufletul.

Pe lângă descoperirea acestui colț din natură, d=sa își dă silința apoi ca să=1 redeie așa fel, încât deosebirea între ceiace reproduce pe pânză și natura, să nu fie prea mare.

Una din caracteristicile artistului Ilie Burghel, e dragostea lui pentru muncă, dar o muncă serioasă, cinstită, pe lângă care se mai adaugă și însuflețirea ce caută să o deie operei, tocmai prin această muncă.

Modestia care-l întovărășește întotdeauna îl face simpat, cu atât mai mult cu cât înfățișarea figurei sale și modul cum se prezintă, destăinuiesc un suflet bun, o inimă deschisă, în care simțul artistic se găsește dezvoltat și pe care-l pune la contribuție în operele sale cu o deosebită atențiune.

Admirator și emul al clasicismului, opera d-lui Ilie Burghel se distinge prin fineță în desen, prin coloritul cald și impresionant, și mai cu seamă prin acea legătură sufletească dintre artist și operă, însușire care nu se găsește decât la adevărații artiști.

Ăpoi delicateța pe care știe să o strecoare în toate amănunțimele operei sale, minuțiozitatea desăvârșită precum și gustul estetic cu care întovărășește tot ceia ce-i ese din penel, fac să se răspândească în jurul operei, o caldă și adâncă impresiune, care satisface, în acelaș timp, după cum spun mai sus, și ochiul și sufletul.

Infățișarea d-lui Burghel ca om, e serioasă iar din toată figura sa se degajează o deosebită atențiune pentru tot ce-l inconjoară, fără a manifesta însă nici o nemulțumire chiar atunci, când, poate, ar fi fost în drept să se revolte contra nepăsării cu care a fost, cred, înconjurat pe vremuri.

Cercul restrâns în care acestui artist îi place să trăiască a făcut, desigur, ca opinia publică în marea ei majoritate să-l treacă cu vederea ca artist, deși e o personalitate destul de cunoscută în lumea dascălească, unde ocupă un loc de frunte printre profesori.

Dacă ar fi fost mai expansiv în ceiace privește lansarea frumoaselor sale pânze prin expoziții mai dese, dacă ar fi căutat ca prin reclamă să-și facă popularitate și să umble după câștiguri materiale, de bună seamă că dl. Ilie Burghele de mult ar fi fost pus între frunțașii artiști ai picturii noastre, căci, o repet, d-sa întrunește marele însușiri pentru a fi un artist eminent.

Ceiace n'a făcut expansiunea și reclama zilnică, a făcut, însă, târziu, nu-i vorbă, munca sa neîntreruptă, așa că astăzi, în urma celor două expoziții pe care le-a deschis în acești doi ani din urmă în urma insistențelor prietenilor și admiratorilor, opinia publică a recunoscut marele său talent, consacrându-l, cu drept cuvânt în rândul marilor noștri pictori ieșeni.

De și se admiră arta decadentă, simbolistă și mai nu știu ce fel, de cătră o mare majoritate a publicului, de și preinșii artiști ai acestei arte se bucură de multă, foarte multă atențiune, iar lucrările lor se vând ca pâinea caldă, totuși operele acestea nu pot să aibă trăinicie și nici să imprime o epocă care să contribue la dezvoltarea artelor plastice.

Ceiace e mai de neînțeles e faptul că tocmai oficialitatea, acei puși ca să privigheze și să încurajeze adevarata artă, caută parcă înadins să o distrugă prin încurajarea tuturor neisprăviților care-și expun elucubrațiile cele mai revoltătoare din punct de vedere artistic, și care caută să se îmbogățească vânzând aceste elucubrațiuni, — căci altfel nu se pot califica, — pe prețuri extraordinare.

Dar ceiace e și mai scandalos e că oficialitatea care se rezumă în Ministerul Artelor, împăunează pinacotecele

noastre cu aceste opere inferioare, căutând, parcă să întunece operele adevăraților artiști.

Oricât, însă, acești depravați ai artei vor fi susținuți de puternicii zilei, nu vor reuși niciodată să înlocuiască lucrările de talent ale maiștrilor reputați, a căror opere au trăinicia și admirația tuturor celor ce posedă simțul estetic și artistic. Operele acestea rămân intacte și generațiile care se perindează le admiră din ce în ce mai mult.

Am insistat asupra acestui punct, pentru că, cu toată reclama prin presă și cu toată oblăduirea oficialității și a puternicilor zilei, ce se face artei zise «moderne» ce apare sub diferitele aspecte denumite, simboliste, decadente, cubiste, etc. nu se va putea niciodată ca această decăzută artă să aibă viață.

Arta senină, curată în toate manifestările ei, rămâne artă pentru totdeauna.

Dacă talentele viguroase și demne de admirațiune, nu se bucură în viață de toată considerația ce li se cuvine, operele lor, însă, rămân consacrate și viitorul e acela care le pune în rândul celor alese, în rândul operilor care nu le poate distruge nimeni.

Iată petru ce, revenind la pânzele pictorului Ilie Burghele, susținem că ele sunt opere pline de viață, care vor dura în viitor, chiar dacă cei îndrituiți azi cu clasificarea, sau mai bine zis cu încurajarea adevăraților artiști, nu vor da dreptate celor ce li se cuvin.

Opera adevărat de artă se impune dela sine, oricâte mijloace ostile s'ar întrebuița pentru a o întuneca.

Dacă oficialitatea nu s'a gândit până acum să răsplătească talentul netăgăduit al pictorului Ilie Burghele, prin a îmbogăți pinacotecile din țară, cu lucrările sale, a-

ceasta nu înseamnă că artistul nostru n'ar avea dreptul să revendice această cinste, dar pictorul Burghele e prea modest și se mulțumește cu aprecierea acelor care-l admiră și sunt convinși de adevărata artă cu care a îmbogățit și îmbogățește mereu pictura românească.

Oriunde s'ar găsi lucrările acestui mult talentat pictor, fie în pinacoteci, — ceiace până acum nu prea știm că se găsesc decât o bucată, două la Pinacoteca din Iași, — fie pe la particulari, ele sunt de mare valoare artistică pentru care, viitorul, desigur, nu va putea să aibă decât cuvinte de laudă, iar autorul lor așezat în galeria marilor pictori moldoveni.

Pictorul Ilie Burghele este și va rămâne o figură distinctă a Iașului și ca artist pictor și ca profesor și ca cetățean.

ENRICO MEZETTI

Iași au avut pe vremuri figuri mărețe cari s'a ilustrat pe tărâmul muzical.

Numele unui Eduard Caudela, Petro Mezetti, Antonio Cirilo, Theodor Th. Burada, Gavriil Muzicescu și alți câți-va, sunt pildă vie că în Capitala Moldovei, muzica a avut reprezentanți cari au făcut fala țării.

Generația care a venit imediat după cei amintiți mai sus, numără deasemenea câteva nume care au tot dreptul să nu fie trecuți cu vederea, de oarece prin activitatea lor au contribuit și contribue încă să mărească faima acestui bătrân municipiu pe tărâmul muzical.

Unul și poate cel mai puternic și mai talentat reprezentant al muzicei, e fără îndoială vechiul profesor și fostul director al Conservatorului de muzică și declamație, dl. Enrico Mezetti, personalitate indestul de cunoscută în Capitala Moldovei, și cu care noi ieșenii ne putem fâli, căci maestrul prin activitatea lui rodnică pe terenul culturai muzicale, înseamnă ceva și încă mult.

Cine nu-l cunoaște !

Scurt și îndesat, cu barba înălbită aproape complet, tăiată cam patrat, cu ochii lui vioi și vecinic cercetători, vesel întotdeauna și prietenos cu fiecare, Enrico Me-

zetti, a fost și rămâne icoana vie a latinului cu tot entuziasmul lui pentru ce e frumos, plăcut și util.

Urmaș al unei vechi familii italiene, Enrico Mezetti e fiul neuitatului Petro Mezetti, fostul profesor al catedrei de Canto dela Conservatorul nostru.

După ce a absolvit cu deosebit succes Conservatorul de muzică din Capitala Moldovei a plecat în Boloña unde timp de cinci ani a făcut studii strălucite despre Contra punct, Compoziție și Piano, obținând cea mai mare recompensă ce se dă la Conservatorul de acolo, aceia de diplomat lauriat.

Intors în țară, în urma concursurilor, ocupă catedra de muzică dela Liceul Național și acea de Canto la Conservator în 1893 urmând pe părintele său, Petro Mezetti.

O particularitate: În timp de 70 de ani această catedră este ocupată de tatăl și fiul, bătrânul funcționând dela 1859 până la 1893, iar tânărul de atunci și până în prezent.

Atât ca profesor la liceu cât și la Conservator, s'a distins, încă dela început prin chipul de a se prezenta și de a expune elevilor arta muzicei. Marile însușiri cu care este inzestrat, cultura vastă pe care o posedă în domeniul muzical, autoritatea de care se bucură în mijlocul colegilor și a elevilor, îi dau dreptul să fie clasat între fruntașii profesori din Capitala Moldovei.

În cele două rânduri cât a fost director al Conservatorului de muzică și declamație, Enrico Mezetti a adus reale și folositoare servicii instituțiunei, căci prin stăruințele sale neîntrerupte a izbutit să creeze noi și importante catedre, făcând ca această școală specială să poată

sta aproape pe acelaș picior de egalitate cu cea similară din Capitala țării.

Foarte energic, dar în acelaș timp și de-o mare bunătate de inimă, sub directoratul său în cele două rânduri, cât și în lungul șir de ani de când funcționează ca profesor, s'au perindat pe dinaintea catedrei sale, nemărați elevi din care unii au ajuns astăzi cu renume european.

Vom cita câteva nume de vestiți artiști, elevi ai maestrului Enrico Mezetti, elevi cari astăzi sunt o fală nu numai ai artei muzicale, ci și a țării noastre.

Așa este, *Dimitrie Onofrei*, baritonul, devenit tenor a cărui reputațiune e mondială.

În Italia și America cași în toată Europa, numele acestui tânăr artist se bucură de o celebritate drept meritată.

Asemenea *Jean Ernest* (Glützman) prim bariton la opera din Kiel (Germania) și azi directorul operei din Praga.

Jean Nadalovici prim tenor la opera din Berlin.

Magda Dorin (Sion) vestită soprană dramatică și-a făcut o carieră strălucită în Italia, precum și dl. *Alexandru Zirra* cunoscutul bariton de operă și concert și care actualmente ocupă postul de director și profesor la Conservatorul din Cernăuți.

Am citat numai câteva nume din cele mai ilustre ale foștilor elevi ai maestrului Mezetti. De altfel numărul elevilor săi cari s'au ilustrat și se ilustrează și astăzi în țară și peste hotare, e destul de numeros.

Tot maestrului Mezetti i se datorește înființarea Concertelor Simfonice la Teatrul Național, unde a reputerat succese din cele mai frumoase.

Nu trebuie de trecut cu vederea că tot din inițiativa sa, s'a făcut un început de operă la Iași montându-se operă Rigoletto, care a avut deasemenea succes netăgăduit, ținându-se mai ales în seamă, greutatea cu care s'a avut de luptat.

Dacă maestrul Mezetti ca profesor este o ilustrațiune cu care Liceul Național și Conservatorul de Muzică și Declamațiune se pot mândri, înscriindu-i-se numele în cartea de aur a acestor două instituții culturale, tot așa d-sa poate fi pus în rândul marilor noștri compozitori.

Între numeroasele sale opere muzicale vom anunța în treacăt câte-va. Astfel :

1) Șapte colecțiuni de coruri pentru școlile secundare și societăți corale.

2) Colinde, colecțiune cuprinzând cântecele populare din regiunea Moldovei, pentru una, două, trei și patru voci. Cinci-zeci de române dintre care cele mai cunoscute sunt : Doina (versurile lui O. Carp), Cântec de Sirenă, Greșala Florilor, În freacățul nopții (poezie de M. Codreanu), apoi Balada Irisului, Serenada, Madrigal (versuri de dl. A. C. Cuza), Luceafărul, feerie de Eugen Herovanu și regretatul Spiru Prasin, La miez de noapte, Rândunelele, În Dumbravă, Las' o'ncolo dragoste, (versuri de Conta-Kernbach), etc.

3) Preludii, Uverturi.

4) Irodia, scenă mimată-muzicală.

5) Sărbătoarea Luminei, cantată, compusă cu ocazia jubileului de 50 de ani ai Universității și Conservatorului din Iași, pentru soluri, coruri și orchestră.

6) Giovani Gray, Carmen Sylva etc. Apoi compozițiuni pentru piano precum și compozițiuni pentru diferite instrumente.

Asemenea maestrul Enrico Mezetti a compus multe marșuri și valsuri care se cântă astăzi în toată țara.

O așa activitate rodnică pe tărâmul muzical, arată prea deajuns talentul și puterea de muncă a acestui distins artist, căci dl. Enrico Mezetti, înainte de toate este un artist de mare merit.

În lumea artistică muzicală din Capitala Moldovei, avem nume care s'au impus prin valoarea lor, prin autoritatea lor.

Enrico Mezetti e unul din dascălii cari astăzi, s'a impus mai mult decât oricare altul, dânsul fiind, poate, — nu sunt destul de discret, — cel mai în vârstă, după maestrul Alecu Aurescu, dintre profesorii Conservatorului nostru de Muzică.

Cei trei-zeci și mai bine de ani de când își îndeplinește cu sfințenie misiunea de dascăl, activitatea sa pe tărâmul culturii muzicale ce este de o netăgăduită valoare, și care se dovedește prin numeroasele sale lucrări în acest domeniu, lucrări de o importanță deosebită, formează un capitol fără care, desigur, că arta și știința muzicală românească s'ar fi resimțit adânc.

Maestrul Enrico Mezetti nu e tânăr astăzi, dar nici bătrân nu este pentru că să se spună că și-a încheiat activitatea.

Are multă putere de muncă, și putem spune, fără a a greși că de-acum înainte poate încă să producă lucrări a căror valoare să fie și mai mărită, dată fiind experiența unei vieți pline de o activitate atât de rodnică și atât de frumoasă.

Să așteptăm dar cu încrederea deplină că maestrul Enrico Mezetti va mai îmbogăți domeniul nostru muzical

cu multe, variate și splendide lucrări, căci, nici vârsta, nici puterea de muncă, nici talentul, nici adâncă cultură muzicală precum și îndelungata experiență, nu ne îndrătuiesc ca să nu-i scomputăm operile pe care le va produce de-acum înainte.

Și desigur, multe surprize frumoase ne rezervă.

EDUARD LAZARESCU

Când veți vedea plimbându-se pe strada Lăpușneanu dela Traian la Jokei-Club, pe unul mai mult nalt la statură, bine clădit trupește, cu figura vecinic serioasă, gâdnitoare chiar, cu părul mare, dar nu pletos, aproape sur, mustăcioara neagră tăiată mic de tot și cu trei patru fire argintii, îmbracat în haine simple dar admirabil croite, cu cravata neagră, lavalieră, și cu pălăria cu boruri mari, nu exagerate însă, să știți că acela este cea mai caracteristică figură de bohem intelectual așa cum se găsește descris de Henri Murger în cunoscuta sa carte «La vie de Bohême».

Desigur că toți ieșenii cunosc pe acest bohem de o fină intelectualitate, dar care nu se afișează prin conferinți cu subiecte savante, nici prin cenacluri în care admirația mutuală are menirea de a-și lansa în public mediocritățile, pentru a putea să parvină la situații înalte.

Bohemul acesta deși ajuns azi la o vârstă în care scaunul de senator i l'au prezentat în ultimile alegeri generale, alegătorii consiliilor comunale și județene din districtul Iașilor, nu pare de loc că ar fi pășit peste patruzeci și ceva de ani, atât de sprinten și jovial se infățișează în orice împrejurări s'ar găsi, încât ai crede că abia a pășit în anii adolescenței.

Eduard Lăzărescu, acest bohem incorigibil, mai are faima că ar fi și băiat frumos, — zic băiat pentru că până acum se găsește holtei. — Plin de entuziasm pentru tot ce e frumos și artistic, trubadurul, cum îi mai zic prietenii, e un suflet superb, o inimă de aur și un caracter ferm care nu se îmlădie cu una cu două, decât doar în fața cine știe cărei inexorabilități.

Fire visătoare, poet a cărui sentimentalism se ridică uneori până a provoca lacrimi, are momente când lăsându-se în prada visurilor, inima lui bate puternic iar sufletu-i se înalță în sferile în care muzele se întrec în cântecele lor melodioase.

Trăind mulți ani în metropola lumii, și-a îmbogățit imaginația prin cercetarea marelor opere de artă, pe care le-a admirat zile de-arândul, făcându-și o cultură artistică și literară solidă, înmagazinând mereu reflexul atâtor frumuseți. Și-a croit o viață aparte, prin a privi lumea sub toate înfățișerile ei variate și minunate, și lăsându-se amăgit de mirajul iluziilor ce farmecă atât de mult un suflet și o inimă distinsă.

Natură impresionabilă, inima lui bate cu putere ori-decâte ori privirile sale întâlnesc o scenă mai duiosă, atunci, când această scenă e de natură de a face pe cineva să-i cadă o lacrimă, inima trubadurului Eduard e atât de mișcată încât îl face să simtă și el durerea celui îndurerat.

Poet în ceasurile de liniște sufletească, bohemul acesta ar fi putut deveni până astăzi un poet cu renume care ar fi îmbogățit de bună seamă literatura noastră. Pacat că numai din când în când, în oarecare împrejurări își așterne pe hârtie gândurile ce-l frământă, și-l frământă de altfel, multe gânduri. Atunci avântul său e puternic,

imaginația îl poartă prin sferi din alte lumi, iar inima lui bate în ritmul frumoaselor versuri ce i le inspiră cine știe ce idealuri care-l frământă, poate din adolescență.

Ironia fină, e una din caracteristicile firei sale. Nu e răutăcios dar să ferească sfântul pe acela care intră sub vârful peniței lui, căci atunci prin câteva versuri de-o eleganță admirabilă și o formă impecabilă, face nu să-l usture pe acel care-l vizează, ci numai să simtă oarecare jenă cașicum l'ar fi mușcat o albină, a cărei mușcătură e dureroasă dar nu mortală.

Epigramele sale risipite uneori prin coloanele ziarelor, în anumite împrejurări, sunt pline de mult spirit, sunt jenante mai ales acelea care le face în perioada electorală, la adresa oarecăror persoane ce se pretează ușor ironiei bohemului trubadur.

Păcat iarăși că epigrama o întrebuițează numai atunci când patimile politice sunt mai aprinse.

De altfel când vorbește de cineva, Eduard Lăzărescu, nu se lasă până nu-l ironizează fie prin o glumă fină, fie prin o apreciere foarte subtilă pentru care trebuie să fie prea cu atenție ca să i-o poți simți.

Făcând studii strălucite la facultatea juridică din Paris, a obținut doctoratul în drept, știință pentru care însă, nu are absolut nici o atragere. Intors în țară a îmbrățișat cariera de avocat, dar a părăsit-o după puțină vreme, căci firea lui visătoare și bohemia care-l stăpânește atât de intens, nu se împăca de loc cu controversele ce izvoresc din articolele codurilor de legi.

A ocupat în timpul războiului demnitatea de director al Epitropiei Casei spitalelor Sf. Spiridon, unde s'a manifestat cu toată destoinicia ce se cere unui atare slujbaş.

A fost apoi ajutor de primar, unde deasemenea a lasat cele mai frumoase amintiri, fiind de-o cinste perfectă și îndatoritor cu toată lumea, dar mai ales cu populația sărmană pentru care are cea mai largă sollicitudine.

În timpul ministeriatului lui Georgel Mârzescu la interne, bohemul nostru i-a fost cel mai de-aproape, fiind primul șef de cabinet.

O patimă pentru care nu are nici o rezervă, e aceea a... politiceii.

Ca student la Universitatea ieșeană a făcut o zgomotoasă politică naționalistă, fiind, mi se pare, ultimul dintre conducătorii politiceii studențești naționaliste, care a adus reale foloase, fără să cadă în demagogismul ce a cuprins de un timp încoace studențimea noastră universitară.

Intors în țară apoi dela Paris, unde și-a complectat studiile, patima politică nu l'a putut opri și s'a înscris cu toată inima și avântul tinereței, în rândurile partidului național-liberal, rămânând, însă, același bohem incorigibil.

În acest partid, dela început încă, a început să se manifeste ca o energie deosebită, necruțând nimic din tot ceiace tinereța lui vioae poate să o deie unui suflet ales ca al său.

În ultima guvernare liberală, i s'a încredințat înalta demnitate de Prefect al județului nostru.

În această calitate a desfășurat o muncă din cele mai titanice, căutând, în marginile posibilității să aducă cât mai multe îmbunătățiri populațiunei rurale.

Prima sa grijă au fost școalele și drumurile.

În această privință a urmat cu sfințenie pe urmele neuitatului prefect Petru Fântânaru.

Cu toate nevoile și greutatețile ce de multe ori întâmpina din partea celor cu răspundere din fruntea țării, a putut totuși să repare un mare număr de școli, să continue cu terminarea celor găsite începute și să clădească din nou mai multe școale, între care cea mai frumoasă, mai încăpătoare, mai solidă și mai artistic construită e aceea dela Cornești, pe care a denumit-o «I. I. C. Brătianu» în amintirea acestui mare român.

Pe lângă că a înzestrat-o admirabil cu tot ceia ce trebuie pentru a fi model, Eduard Lăzărescu a mai adăugat pe lângă această școală și o «Casă de sfat și cetire» căreia i-a dat numele gingașului și subtilului poet Dim. D. Anghel. Aceasta ca o pioasă amintire că școala din Cornești este clădită pe foasta moșie a părinților poetului, unde acesta și-a petrecut cea mai mare parte din copilărie.

Pe lângă Casa de sfat și cetire «Dim. D. Anghel», a mai înființat și o bibliotecă compusă din cărți de literatură românească, bibliotecă care se mărește zilnic prin grija ce o poartă mereu fostul prefect Eduard Lăzărescu.

Dacă s'ar fi prelungit prefectoriatul acestui inimos și bun român, desigur că județul nostru, atât de oropsit, mai ales dela războiu încoace, ar fi luat o nouă înfățișare prin îmbunătățirile ce preconiza să le aducă, conformându-se unui admirabil program de gospodărie ce și-l alcătuisese harnicul Lăzărescu.

Oricât ar părea de bohem, multora, totuși are o puțtere de muncă uimitoare, când se apucă să facă ceva. Atunci nu vrea să știe de nimic, nici de odihnă, nici de îndemnurile prietenilor cari ar vroi să-l sustragă dela ceia ce și-a pus în gând să îndeplinească, ispitindu-l prin mirajul unor clipe de bohemie.

El știe să se resemneze întotdeauna, chiar în momentele cele mai prielnice pentru o sărbătorire prietenească, căci, deși vecinic în căutarea unei clipe de distracție, simțul datoriei și al răspunderii nu-l părăsește niciodată.

Contrastul acesta între firea lui bohemiană și îndatoririle ce-i incumbă diferitele însărcinări de ordin politic și de răspundere a situațiilor ce le ocupă adeseori, e caracteristic.

În Eduard Lăzărescu, trăesc, parcă două personalități. Una, aceea a bohemului care privește lumea din punctul de vedere cu totul idealist, cașicum viața s'ar mărgini numai la satisfacerea unor pretenții de ordin sentimental și intelectual, și cealaltă a omului conștient și practic pentru satisfacerea nevoilor zilnice a cetățeanului.

Astăzi când ocupă scaunul de senator, — deși după această demnitate ar trebui să se simtă mai stătut în manifestări, — nu se simte de loc obosit și continuă cu aceiași nepăsare să-și croiască calea de mult bătătorită, când trăind clipe de bohemie, când apărând omul cel mai prudent și mai plin de simțul răspunderii și al datoriei ca om și cetățean.

O frumoasă activitate a desfășurat Eduard Lăzărescu și ca prefect de poliție, — despre care am uitat să pomenesc până acum, — unde a lasat cele mai neuitate amintiri, prin grija mai mult decât pârintească pe care a avut-o față de personalul acestei instituțiuni polițienești.

Aceiași sollicitudine a avut și pentru populațiune căutând ca prin spiritul său de imparțialitate să-și atragă dragostea și simpatia tuturor.

Ca prefect de poliție și de județ, privea pe funcționari nu ca pe niște subalterni cari trebuiau să-i stee smirună înainte, cum se întâmplă cu unii prefecți, ci ca pe niște

colégi cu care-și împărțea munca, dând, însă, el direcțiile după ce mai întâi asculta părerile tuturor. Această democratizare a atitudinii față de slujbași, a făcut să fie considerat ca un părinte și ca un prieten totodată.

De aici vine și marea lui popularitate de care se bucură astăzi, atât în populațiunea dela oraș cât și în cea dela țară.

Calitățile cu care e înzestrată această figură a Iașilor, o face să fie privită cu toată simpatia, se poate spune că Eduard Lăzărescu nu are dușmani, ci numai adversari cărora le arată cea mai deplină loialitate.

Rar se poate întâlni o asemenea caracteristică a firei omenești, cum se găsește la bohemul de fină intelectualitate, admirabilă inimă, perfectă cinste și loialitate pe care leșenii îl văd adesea trecând grăbit și serios pe strada Lăpușneanu până la Jokey-Club, gata a se opri înaintea celui dintâi prieten ce-l întâlnește în cale și cu care intrând imediat în discuțiune, caută să guste clipele bohemiei.

Eduard Lăzărescu e unul din puținii originali serioși din Capitala Moldovei.

IOAN CHIRILA

Nu cred să fie cetățean în orașul și județul Iași, care dacă nu-l cunoaște personal, să nu-l fi văzut și auzit de numele lui Conu Iancu Chirilă, administratorul financiar.

Nu e atâta de bătrân cum îl arată înfățișarea cu părul și mustețele albe, dar cu fața plină de viață.

De statură mijlocie, plin la corp, cu privirea blândă dar uneori șireată, sobru în vorbă și în mișcări, și cu toate acestea destul de simpatic, ba chiar foarte simpatic, și respectat în același timp pentru alesele lui însușiri ca om în societate și ca înalt demnitar financiar.

Popularitatea sa se datorește, desigur calității de administrator financiar, căci nu e cetățean în oraș și județ cari să nu fi avut macar o singură dată vre-o convorbire cu Conu Iancu Chirilă.

Foarte amabil cu fiecare, dar în același timp și de-o severitate rațională, căutând întotdeauna să pătrundă senzul adevărat al plângerilor ce i se adresează, pentru ca apoi să le satisfacă în marginile legii și a bunului simț.

S'ar părea, uneori, că ar vrea să șicaneze pe cineva, mai cu seamă atunci când e vorba de o plată mai mare, dar Conu Iancu Chirilă, orice s'ar spune, nu știe, și nici

nu vrea să știe ce este șicana. Dacă cineva ese din cabinetul actualului administrator financiar, nesatisfăcut, aceasta se datorește fie imposibilității de a călca legea, fie lipsei de numerar cu care administrația noastră financiară e deprinsă de vre-o câțiva ani încoace.

În diferitele împrejurări în care este nevoit să refuze, poate, o cerere dreaptă, Conu Iancu o face aceasta cu inima plină de amărăciune.

D=sa, își dă mai bine decât oricare altul, seamă, de greutatea fiecăruia, cu atât mai mult că e pus în curent cu toate nevoile ce întâmpină Statul pentru a putea satisface dreptele cereri ale acelora ce au de primit sumi de bani.

E grea de tot situația în care se găsește Conu Iancu, dar cu toate acestea, prin tactul și bunavoința ce o arată tuturor reușește să împace pe fiecare, pe unii satisfacându-i atunci când se poate, pe alții convingându-i de imposibilitatea de a li se face dreptate pentru moment.

Hărțuit din toate părțile, vecinic pus în poziție de a fi agitat, are, însă, destul calm și judecată pentru a nu jigni pe nimeni.

Conștiința, simțul datoriei și al răspunderii, sunt atât de dezvoltate la Conu Iancu, încât nimeni pe lumea aceasta nu l'ar putea abate din calea sa.

Conștiincios până în cele mai mici amănunte, el caută să nu aducă nici cea mai mică atingere intereselor cuiva. Cercetează minuțios tot ce i se prezintă spre rezolvare și nu-și dă părerea decât atunci când se convinge pe deplin că trebuie să și-o deie așa cum o dă.

Ca om al datoriei, e, desigur, unul din cei mai devotați, căci niciodată nu-l vei găsi abătându-se dela ceiace trebuie să facă. Oricâte dificultăți ar întâlni în

cale, — și slava Domnului, mulțumită împrejurărilor critice de astăzi întâmpină atât de multe, — nu se va eschiva cu nimic pentru a nu-și face datoria.

Cât privește despre simțul răspunderii, e de netăgăduit, că niciodată nu se va încumeta să facă ceva până mai întâi nu se va convinge pe deplin de dreptatea cauzei ce i se prezintă, căci pentru Conu Iancu simțul răspunderii e, fără îndoială, acela care în primul rând îl călăuzește în viață.

Având acest simț atât de dezvoltat, nu e de mirare că toate celelalte însușiri frumoase ce le posedă îl fac să fie o personalitate distinsă care se bucură de simpatia și stima tuturor.

Cultura lui solidă în domeniul matematicilor îl fac să fie omul calculat, omul cu sânge rece care să nu se impresioneze de orice, atunci chiar când se încearcă prin sentimentalism să i se ceară ceva ce ar fi contrar conștiinței sale.

Aceasta nu înseamnă că inima sa nu s'ar înduioșa în fața unei nenorociri. Conu Iancu are o inimă admirabilă, e bun, foarte bun mai cu seamă cu cei nevoieși, și dovada cea mai strălucită e gestul ce l'a făcut mai acum câțiva ani față de o înaltă instituție spitalicească.

E muncitor fără pereche. El nu cunoaște ce este odihnă dar nici oboseala. E cel dintâi care se duce la birou și cel din urmă care-l părăsește.

Pentru dânsul nu există ceasuri hotărâte de lucru, e veșnic în ocupație, veșnic în căutarea soluțiilor pentru a face ca toți cei cu care vine în contact să rămână pe deplin mulțumiți.

E drept cu toții, fără să țină seamă de situația socială a cuiva. Pentru el, fie cel mai mare demnitar, fie

cel de pe urmă cetățean obscur, sunt tot una atunci când trebuie să-și spună cuvântul hotărât.

Niciodată n'a căutat să pună piedici, niciodată nu s'a abătut dela adevăr și dreptate.

Dacă uneori cineva iesă nemulțumit din cabinetul administratorului nostru financiar, de bună seamă că atunci dreptatea e de partea lui conu Iancu Chirilă, căci nu se poate concepe de nimeni că d=sa ar fi în stare să se abată dela ceiace este adevăr și dreptate.

Așa cum se înfățișează înaintea cetățenilor, cu veșnica sa îngrijorare pentru contribuabili pe care nu-i poate satisface în toate cerințele lor, de multe ori drepte, precum și din cauza dificultăților ce se ivesc, în chip involuntar, dl. Ioan Chirilă rămâne totuși simpatic și stimat mult.

A mai vorbi de corectitudinea sa, e de prisos, fiind deajuns cunoscută tuturor, și pentrucă cinstea, e înainte de orice, călăuza ce-l urmărește mereu, și din drumul căreia, nu se poate concepe de nimeni pe lume, că s'ar abate vreodată.

Increderea desăvârșită ce o inspiră tuturor, începând cu forurile cele mai înalte ale Ministerului de finanțe, și sfârșind cu umilii cetățeni, e dovada cea mai strălucită, pe de-o parte, de nestrămutata credință ce o au toți în cinstea sa mai mult decât exemplară, iar pe de alta, de intransigența care o arată acelor ce nu vor să-și facă datoria.

Nu e omul răzbunărilor, dar nici omul care să se lese indus în eroare, oricâte stăruinți s'ar pune pe lângă el.

Așa cum se poartă dânsul, cinstit, cu dor de muncă, cu dreptate, tot așa cere și dela subalternii săi, cătora li este un adevărat părinte.

Personalitatea d-lui Ioan Chirilă se impune prin marile lui însușiri, și de aceea este privit de către toți cu toată stima ce se cuvine unei atare persoane care face cinste întregii societăți.

Dacă științele matematice au o influență oarecare asupra firei omului, dacă îl fac să fie mai rece și mai calculat în actele ce le săvârșește, este de netăgăduit. Dar nu totdeauna științele matematice au această influență în ultimul grad, încât să facă pe cineva să nu poată privi decât numai prin prisma îngustă a acestei științe.

Conu Iancu Chirilă, deși e matematic, totuși, în orele lui de recreație, uită par'că orice preocupare de ordin financiar și administrativ, și atunci trăiește într'o altă lume, într'o atmosferă care-i înveselește fața, atmosfera pe care o găsește în mijlocul prietenilor și a familiei.

Pe cât e de serios, rece chiar, în timpul cât ocupă fotoliul administrației financiare, pe atât e de vesel și bine dispus la glume când se găsește în afară de îndelnicirile sale zilnice, în mijlocul amicilor. Atunci conu Iancu e cu totul altul. Par'că nu mai ai a face cu omul calculilor și a preocupărilor financiare. D-sa în aceste momente, de uitare a grijilor s'ar crede, se recrează, își renoește forțele, pentru ca imediat apoi să reinceapă aceiași muncă severă, cu grijile pentru nevoile Statului și a contribuabililor.

Și astfel simpaticul nostru administrator financiar își continuă activitatea, când la birou unde-și petrece cea mai mare parte din timp, când, pentru puține clipe, în mijlocul prietenilor.

Politică n'a făcut niciodată Conu Iancu Chirilă, nu pentru că nu i-ar plăcea, dar fiind prea ocupat din cale-

afară, nu mai poate să se gândească și la cancanurile ce se petrec zilnic în lumea noastră politică. Singura politică pe care o face e cea democratică, nu însă politică de partid. De altfel a fost întotdeauna un democrat sincer fără să se manifeste prin cluburi și întruniri publice. A avut și are o deosebită admirație față de oamenii mari ai țării, indiferent din care partid ar face parte.

Nemanifestarea politică a lui Conu Iancu Chirilă are și o semnificație, aceea că d-sa nu e omul care să se înflăcăreze de vorbăria ce se debitează pe la întruniri, și aceasta se datorește, poate, tocmai firei sale calculate, care vede lucrurile prin adevărata lor valoare.

Dar Conu Iancu e și un bun psiholog, d-sa cunoaște bine oamenii și-i apreciază așa cum merită, fără, însă, să se manifeste făcând aprecieri verbale față de cutare ori de cutare. Știe să cântărească pe fiecare așa cum trebuie și ca dovadă de aceasta e prietenia ce a știut să o lege cu diferite persoane către cari l-au atras nu interese personale sau cine știe ce alte considerațiuni, ci numai pentru că vede în aceștia prieteni adevărați. Și nu de puține prietenii se bucură d-sa.

Conu Iancu Chirilă este dar o figură a Iașului financiar și intelectual, o figură simpatică care merită stima și admirația tuturor, și poate fi luat ca model de muncă rodnică, de corectitudine deplină, de bun român și de bun cetățean.

XENOFON L. ERACLIDE

Mitologia ne spune că pe vremuri mai îndepărtate decât ne putem închipui, muntele Olimp ar fi fost locuința zeilor și zeitelor grece, iar că poporul elin de astăzi ar fi urmașii lor direcți.

O măgulire mai mare pentru un popor nici că se poate, mai cu seamă că și Omer, poetul poezilor, Socrate, Platon, Aristotel, Archimede, Sofocle, Demostene și atâția alți mari și celebri filosofi și scriitori sunt greci veritabili cași Alexandru Macedon unul din cei mai mari soldați ai lumii, toți fiind descendenți ai zeilor Olimpului.

Nici noi românii nu putem rămânea nepăsători când vedem astăzi că mulți din compatrioții noștri își au o bârșia îndepărtată tot pe muntele de unde Zeus împrăștia fulgerile pe pământ, în toate părțile.

În cursul timpurilor mulți dintre descendenții acestor zei se împrăștiară prin diferite țări, amestecându-se cu popoarele cu care veniau în contact, ajungând să se asimileze cu ele, încât azi mai că nu știi ce să crezi, cum ar fi bunăoară cu elinii dela noi din țară, pe cari nu-i mai poți deosebi de sunt români neaoși ori urmași ai celor de pe muntele Olimpului...

De ce dar să nu ne mândrim și noi românii cu ei!

Cine ar îndrăzni oare să conteste vreodată obârșia în-

depărtată a simpaticului nostru concetățean, cunoscutul avocat și politician Xenofon L. Eraclide? Cel întâi care ar protesta contra unei asemenea contestări ar fi el însuși!

Argumentul cel mai puternic pe care l'ar opune destructorilor obârșiei sale olimpiene, ar fi, fără îndoială numele său de botez precum și al familiei, care după atâta vreme îndelungată nu și-a schimbat de loc caracterul ei etnic. Ce poate fi mai elinic ca aceste nume: Xenofon, Leonida, Eraclide!

Prin urmare, să fim înțeleși. Fostul senator al Iașilor, Xenofon L. Eraclide e coborâtor din zeii Olimpului, ajuns astăzi, după nenumărate perigratațiuni a strămoșilor, pe pământul românesc.

Și iarăși trebuie să fim și respectuoși cu el, pentru că e din sânge zeesc. Altfel ar fi ca să nu respectăm Mitologia!

Dacă l'am întreba pe simpaticul Xenofon L. Eraclide cam din ce localitate anume ar fi origina sa îndepărtată, desigur că n'ar putea să ne spună cu siguranță, ori dacă ne-ar spune, fără îndoială că ar fi Elada, dacă nu Mitilene ori Cipru, ori de pe coasta Asiei mici.

În orice caz, însă, să n'avem nici o bănuială că n'ar fi descendentul zeilor și zeițelor de pe muntele Olimp!

Și acum, iată-l pe bălăiorul Foni Eraclide, român get-beget, cu toate apucăturile românului, și în special al moldovanului neaș, nepăstrând nici macar urmă de urmă din pronunțarea cam cepeleagă a elinului.

Când te uiți la el, potrivit de înalt, cu părul și mustățile bălane, încât nu-i poți distinge firele argintii ce au început să i se amestece, cu ochii plini de viociune, — unii ar zice de șiretenie, — dar blânzi și cu vocea plă-

cută, cu mersul tacticos caşicum ar fi veşnic în căutarea a cine ştie ce rezolvări grave a chestiunilor dela ordinea zilei, nu-ţi poate lăsa decât o bună impresie şi o simpatie pe care nu o mai poţi înstrăina niciodată.

Şi într'adevăr Foni Eraclide e un barbat cât se poate de simpatic. Nu ar fi în stare niciodată să jignească pe cineva prin vre-o vorbă aspră sau printr'o căutătură mai posomorâtă.

E bun prieten şi pentru fiecare găseşte formula prin care să-l mulţumească, fiind în acelaş timp şi cât se poate de îndatoritor, ceiace dovedeşte şi bunătatea lui de inimă precum şi spiritul de loialitate faţă de adversari, căci despre duşmani nu credem să aibă.

E harnic şi pentru interesele sale şi pentru ale altora, cu acelaş zel se arată când e vorba să îndatorească pe un prieten sau numai un simplu cunoscut sau şi chiar necunoscut, caşicum ar lucra pentru interesele sale proprii.

Din această cauză e simpatizat de toţi.

E omul datoriei, înainte de toate, e omul conştiincios, cu bun simţ şi gata oricând să lupte şi să se jertfească chiar, când e vorba de a îndeplini o misiune ce i se încredinţează, fie împrejurările oricât de grele s'ar arăta.

Hărnicia şi-a manifestat-o întotdeauna când a fost pus în poziţie să muncească pentru interesul obştesc.

Fiind ajutor de primar pe vremea marelui primariat a lui Neculai Gane, Xenofon Eraclide s'a arătat ca un eminent gospodar, contribuind în cea mai largă măsură, alături de regretatul de toţi, Petre Fântânaru, la realizarea marilor îmbunătăţiri aduse Capitalei Moldovei.

Multe din aceste mari îmbunătăţiri ale Iaşilor sunt legate de numele tânărului fost ajutor de primar de pe atunci, Xenofon L. Eraclide.

Fire foarte disciplinată, el nu se lasă niciodată amăgit de nimeni, pentru a se abate dela calea ce trebuie s'o urmeze.

Cumpatat în toate actele sale cași în vorbă. Nu se va aventura în nici o împrejurare, chiar atunci când ar ști că va avea o reușită întreagă, dacă această aventură nu ar fi în conformitate cu interesele pentru care luptă, fie de ordin politic, fie de oricare alt ordin.

În această privință face parte din vechea pleiadă a politicianilor, păstrând în acelaș timp tradiția corectitudinii și a disciplinei de partid, chiar atunci când interesele sale sunt vexate.

De multe ori se resemnează, păstrându-și însă, calmul și încrederea într'un viitor mai bun și nu de puține ori această resemnare i-a fost de folos.

Partizan devotat al partidului național-liberal, e astăzi unul din cei mai vechi membri ai clubului liberal, de care-l leagă vechi și duioase amintiri.

Intrat în partid tânăr de tot, când abia își dăduse licența, a continuat cu tot elanul ce-l dă tinereța să se devoteze programului acestui partid. Și de atunci sunt destui ani, vre-o trei decenii și aceasta îl face pe Foni Eraclide să fie unul din puținii bătrâni ai clubului liberal ieșan.

Zicem că e din cei bătrâni, pentru că pe vremuri a luptat în politică alături de Gheorghe Mârzescu tatăl, Stefan Șendre, Petru Poni, Pandele Zamfirescu, Gr. Buicuțiu, Costache Climescu, C. B. Penescu și atâtea alte ilustrațiuni ale partidului național-liberal din Iași. Deși pe atunci făcea parte din tineret, totuși spiritul de disciplină nu i-a lipsit niciodată.

Cu toate că bătrânii partidului de multe ori nu erau

drepti în aprecierile lor cu privire la mersul ce trebuia să-l aibă partidul față de ideile democratice ce începuseră a se răspândi în opinia publică, deși tinerii de pe atunci erau foarte devotați acestor noi idei de democratizare a maselor alegătorilor, totuși nu se arătau aproape de loc recalcitranți față de bătrâni, pe cari-i respectau, admirau și iubeau chiar.

Tinerimea de atunci căuta să convingă prin mijlocul discuțiilor și argumentelor serioase, pe bătrânii partidului, despre necesitatea inexorabilă a primirii unei noi orientări politice pe baza democrației.

Spre cinstea și a bătrânilor cari de altfel nu se arătau refractari, cași a tinerilor cari au știut să convingă pe conducătorii vechiului partid, rezultatul a fost din cele mai satisfăcătoare pentru țară.

Și Xenofon L. Eraclide se poate mândri, și cu drept cuvânt, că a făcut parte din acel tineret care a contribuit atât de mult la transformarea vechiului și popularului partid de guvernământ, național-liberal, într'un partid care și-a păstrat la bază naționalismul, șovinist chiar, dar care a primit schimbările dictate de vremurile și cerințele noi ale unei democrații raționale.

Tânărul de atunci dar bătrânul de azi, — să nu se creadă că de ani ar fi așa de bătrân încât să ne inchipuim că de-acum înainte nu mai are alta de făcut decât să-și caute odihna și să privească la tinerimea de azi îndrumând-o prin sfaturi înțelepte, Xenofon Eraclide abia a pășit în a doua jumătate de veac a vârstei sale, — luptă pe arena politică cu acelaș entuziasm, cu aceeași putere de muncă, dar având în plus experiența atâtor ani și care, de bună seamă ar trebui să fie o îndrumare pentru

tinerii cari se cred că sunt serioși și au pretenții de a se impune la situații înalte.

Generația lui Xenofon L. Eraclide a fost de sigur aceea care a contribuit atât de mult la democratizarea partidului național liberal. E de ajuns să pomenim numele unui Georget Mârzescu care a fost cea mai înaltă și puternică expresie a întregii acestei generațiuni.

Ceia ce a mai păstrat simpaticul și harnicul Xenofon Eraclide de la bătrâna generațiune a Ponilor, Mârzeștilor, Șendrenilor etc., e demnitatea cu care se prezintă întotdeauna, în orice împrejurări.

Judecată sănătoasă, minte ascuțită, — doar nu degeaba e descendentul zeilor din Olimp! — prevedere, putere de muncă și bun simț, formează însușirile atât de rare, cu care este inzestrat.

Acestor alese însușiri datorește simpatia și popularitatea de care se bucură atât în oraș cât și în județ, în fața alegătorilor.

Ca o dovadă de marea simpatie ce și-a câștigat-o în fața votanților, vom aminti faptul, destul de caracteristic de altfel, — că întâia dată când i s'a pus candidatura la alegerile de deputați col. II, — era pe vremea regimului censitar și a șefiei d-lui C. Stere, — Xenofon L. Eraclide a obținut un număr mai mare de voturi de cât însuși șeful partidului liberal de la Iași, dl. Stere.

A fost în parlament în mai multe rânduri, când ca deputat când ca senator și întotdeauna a fost la înălțime, știind să-și păstreze prestigiul și simpatia pe care o radiază în toate părțile.

Ca reprezentant al națiunii a fost încontinuu alături de toți aceia cari au căutat să ridice nivelul parlamentului, prin discuțiuni serioase, nededându-se niciodată

la demagogismul care a cuprins, mai ales, de un timp încoace, mare parte din parlamentarii tuturor partidelor politice.

În populația rurală a județului nostru, numele lui Foni Eraclide e foarte cunoscut. Ca șef de sector rural, sătenii îl respectă și au o încredere deosebită, căci Eraclide a fost întotdeauna sfătuitorul lor înțelept, omul îndatoritor, gata în orice moment a-i ajuta la nevoie, neținând seamă de sacrificiile ce le face.

Ceia ce-l mai caracterizează apoi e felul în care se prezintă în fața sătenilor. El nu e omul care să le făgăduiască toate cele numai ca să le poată câștiga voturile la alegeri. Eraclide e omul de cuvânt. Atunci când făgăduiește ceva, el știe să-și ție cuvântul dat, căci altfel mintea lui nu poate concepe, și apoi nu făgăduiește decât aceia ce știe el sigur că se poate îndeplini.

Din această cauză, că e omul de cuvânt, care fuge de făgădueli demagogice, și-a câștigat atâta simpatie și între prieteni și în populațiunea dela țară.

Și când partidul său se află la putere și când se găsește în opoziție, Xenofon L. Eraclide e același față de alegători, privindu-i întotdeauna ca pe niște prieteni, deși unii îi sunt adversari, pe cari totuși când apelează la dânsul, nu se dă înlături ca să-i îndatorească.

În capitala Moldovei, descendentul zeilor din Olimp, se bucură de o deosebită simpatie, având mulți adversari, dar nu dușmani personali.

Înceind aceste rânduri, vom spune câte-va vorbe, mai cu seamă pentru tinerii politicieni de astăzi, indiferent din ce partid ar face parte.

Să ieie exemplul dela Xenofon L. Eraclide, care deși

fiind foarte tânăr când intrase în vălmășagul luptelor politice, a știut să-și păstreze și calmul, dar să-și desfășure entuziasmul atunci numai când era nevoie. A respectat perii cei albi ai partidului, din care unii, poate, retrograzi, dar i-a cinstit, căutând să-i convingă pentru a-i îndruma pe calea democratismului, fără să-i offenseze câtuși de puțin, căci acești bătrâni, deși refractari poarte ideilor moderne, avuseseră și ei meritul lor netăgăduit, și contribuiseră în oarecare măsură, potrivit împrejurărilor de atunci, la rădicarea prestigiului partidului, și a țării în general.

CRISTEA MALHASOVICI

Unul din pușinii idealişti cari a mai rămas de pe vremurile fericite ale tinerimei socialiste de odinioară, de când scunda căsuță din Sărărie a lui Ion Nădejde era privită ca un templu, și unde acei cari intrau în ea, se simțeau pătrunși de o evlavie mai presus de orice închipuire.

Era respectul și admirația nemărginită, ce noi tinerii, copiii mai bine zis, de pe atunci, le aduceam omului cari pentru noi reprezenta cea mai înaltă expresie a omului învățat, bun la inimă și în toate cinstit.

Între aceștia, numele lui Cristea Malhasovici era între cele dintăiu cari se putea pronunța.

Astăzi, însă, după atâta vreme, dacă din întâmplare mai trecem pe la poarta unde altădată era căsuța lui Ion Nădejde, simțim noi fiori, parcă ne-am afla în clipele copilăriei și tinereții noastre. Dar, imediat acei fiori dispar, îndată ce-am pierdut din ochi acele locuri și re-întrăm iarăși în vălmășagul luptei de toate zilele.

Nu tot așa, cred, că se petrece și cu vecinicul vorbăreț inimos, avocatul Cristea Malhasovici, atât de cunoscut ieșenilor. Dânsul a rămas, parcă același de demult, îmbracat în aceiași haină a idealismului, și trăind parcă în aceiași atmosferă de visuri și iluzii, deși zilnic

aleargă în toate părțile mânat de nevoile ce le prezintă ziua de azi și nesiguranța celei de mâine.

E omul care vrea să trăiască, în acelaș timp și în atmosfera iluziilor și în aceea a prozaiței «zile de azi» cu toate grijile și neajunsurile ei.

Are un adevărat cult pentru trecut, pentru acel trecut mai mult ori mai puțin îndepărtat, în care se oglindește întreaga viață de odinioară cu sinceritatea și credința ne-strămutată în tot ce era bun și frumos, în tot ce făcea farmecul așteptării pentru zile din ce în ce mai vesele și mai fericite.

Din acest punct de vedere al cultului pentru trecut, Cristea Malhasovici, se poate spune că e un îndârjit conservator, nerefractar însă absolut deloc, progresului.

Ii place și adoră chiar vremurile de odinioară ce se găesc descrise în filele hrisoavelor și cărțile cronicarilor.

Adânc cunoscător al cronicarilor, el îi cunoaște din scoartă în scoartă, admirându-le limba lor curată și arhaică, dar și frumusețile cugetărilor ce acești cronicari le au presurate în filele lor azi îngălbenite de vremuri, frumuseți cari nu se pot șterge niciodată.

Niculcea, Miron Costin, Cantemir și toți ceilalți cronicari moldoveni, prețuiesc mult mai mult pentru inimosul Malhasovici, decât toți nenumărații cronicari și literați ai zilelor ce le trăim acum.

Și câtă dreptate are acest aristocrat al inteligenței și intelectualității!

Fără să încerce vreodată a se afișa în numărul sgomotoșilor de ocazie cari caută să parvină la cine știe ce situațiuni, dânsul se mulțumește să trăiască retras și modest, detestând demagogia și admirând și stimând tot

ce e sănătos și pe aceia cari cu adevărat muncesc muncă cinstită și se devotază binelui obștesc.

Spirit de o rară fineță, inteligență vie dozată de o cultură temeinică generală, fără ași da aiere de parvenit intelectual, — cum fac foarte mulți din acei cari trec azi cine știe ce mari cărturari și inteligențe, dar cari în realitate nu sânt decât niște simpli farsori, — Malhasovici se simte mulțumit în singurătatea lui idealistă pe care o petrece plăcut în tovărășia bătrânilor noștri cronicari, absorbând cu sete lacomă tot ce aceștia povestesc în limba lor frumoasă și înțeleaptă despre trecutul neamului românesc.

Când stai de vorbă cu el, îți pare că ai înaintea ochilor un bătrân sfătos, care povestește în pilde și te desfătează, descrețindu-ți fruntea de necazurile ce poate și-o întunecă. Uیți atunci pentru clipele acelea de plăcută convorbire, de multe din chinurile zilei ce te amăresc, și parcă ai vrea să-l tot ascuți.

Și câte nu știe să-ți povestească Conu Cristache, cum îi zic prietenii și cunoscuții. E de ajuns numai să-l provoci cât de puțin la vorbă și atunci n'ar mai sfârși povestindu-ți, dacă nu l'ar mâna în alte părți interesele mai cu seamă ale altora pe care e nevoit să le apere în calitatea lui de avocat. Totuși, din fugă măcar, uneori poți prinde câte ceva dela el, căci în orice moment e gata să-ți povestească despre lucruri vechi ori noi, dar interesante.

Inteligența lui vie face ca să-l ascuți cu atenție, căci știe să strecoare când trebuie câte-o glumă, câte-o vorbă de spirit sau să spună o anecdotă relativ la cele ce povestește, chiar atunci când discuțiunea ar fi de domeniul cel mai serios.

Acesta e farmecul cu care te atrage și te face să-l asculți cu dragoste...

Deși Cristea Malhasovici posedă diploma oficială de licențiat care-i dă dreptul să ocupe orice demnitate cât de înaltă, ca profesor, ca magistrat, etc., totuși nu s'a avântat niciodată și s'a mulțumit ca prin propria lui muncă zilnică de avocat cinstit, să trăiască o viață independentă, neplăcându-i să se poclonească nici la unul nici la altul.

Harnic și conștiincios în tot ceiace întreprinde dar și de o cinste mai mult decât exemplară, Cristea Malhasovici poate fi luat ca pildă de mulți.

Vecinic ocupat, vecinic pe drumuri, dar mai cu seamă în Basarabia unde-și are o clientelă numeroasă, Conu Cristache pare neobosit.

Să nu se creadă, însă, că dânsul se mărginește numai în meseria de avocat pe care o exercită de ani de zile. El găsește destulă vreme pentru a se ocupa și de alte lucruri. Ca epitrop al Comunității armene din Iași, are o îngrijire părintească față de averea comunității, dovădind și în această calitate aptitudini deosebite de bun gospodar, interesându-se mereu cum să sporească mai mult veniturile epitropiei cu care să se vină în ajutorul celor nevoiași și mai cu seamă pentru a se menține neatinsă tradiția vechii colonii armene care astăzi s'au romanizat complet.

Doar amintirea că ar fi descendenții unui popor vechi și îndepărtat, din Asia, îi mai leagă pe acești coloniști de origina lor etnică.

Și Malhasovici care conduce această colonie, redusă ca număr astăzi, e pe deplin convins că puținii armeni

ce mai trăiesc în Iași, sânt cu desăvârșire romanizați și despre patriotismul lor s'a avut nenumărate dovezi.

A spune lui Cristea Malhasovici că nu ar fi român bun și patriot, ar fi de bună seamă cea mai mare insultă ce i s'ar putea aduce.

Născuți și crescuți din moși-strămoși pe pământul românesc, în mijlocul populațiunii băștinașe a acestei țări, nu se poate concepe că ar alcătui o națiune aparte cu veleități ca minoritarii de astăzi.

Și cu' atât e mai mare meritul conducătorului epitropiei armene de astăzi, cu cât dânsul, se consideră român băștinaș, dând zilnic dovezi că-și îndeplinește îndatoririle față de țară în chipul cel mai patriotic.

Ajutoarele pe care le dă această epitropie, arată iarăși îndeajuns că nu se face nici o deosebire între români și armeni, căci și unii și alții sânt priviți prin aceeași prismă românească și creștinească.

Democrația a fost întotdeauna crezul politic a lui Conu Cristache, pe care a înțeles-o altfel de cum o înțeleg farsorii de astăzi. El a înțeles democratismul în sensul cel bun, ca să fie aplicat sincer și ținându-se seamă mai întâi de toate, de nevoile adevărate ale poporului care trebuie scos din întunericul ce zace din vremuri îndepărtate.

Democratizarea nu înseamnă după Cristea Malhasovici —și poate că are mare dreptate,—o egalitate complectă între toți oamenii. Unii sânt mai deștepți, mai harnici, mai buni, alții, din potrivă, proști, răutăcioși, leneși și periculoși societății. Trebuie, prin urmare o selecțiune cât mai echitabilă, cât mai serioasă, fiecare având dreptul să se ridice prin inteligență, merite și muncă cinstită la treapta cea mai înaltă. A fi, însă, egali cu toții e o

imposibilitate pe care demagogismul caută să o introducă cu riscul chiar al neorândușelilor ce pot deveni, de multe ori cu caracter sângeros.

Democratizarea normală a maselor, iată ceiace înțelege Conu Cristache că trebuie să se facă.

Din această cauză, desigur, dânsul a rămas mai întotdeauna un izolat în politică, chiar atunci când se găsea înregimentat în partidul conservator de pe vremuri.

De altfel dânsul are și ceva conservator, ceva aristocratic în firea sa.

Conservator al vechilor datini și obiceiuri pe care însă crede că trebuie să li se alătore din când în când și nouile revendicări ale timpului de față, dar numai într'atâta cât ele nu sunt în contradicere flagrantă cu spiritul conservator al vechilor datini și obiceiuri.

De aceia pentru unii Cristea Malhasovici pare a fi chiar un reacționar, ceiace e o greșală bine înțeles.

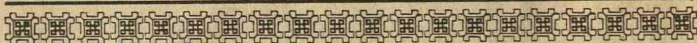
Dacă astfel se înțelege reacționarismul, atunci să deie Dumnezeu tot așa reacționari neamului românesc.

Așa se prezintă această fină intelectualitate, răzlețită de orice manifestări zgomotoase, care nu caută decât să se conformeze unui program de conducere în viață, ce are ca bază cunoașterea deplină a datoriilor ce trebuie să le aibă omul de bun simț.

Cristea Malhasovici e un exemplar rar în această privință, și Iașii intelectual are mândria de a-l număra între cetățenii săi, căci dânsul e, înainte de orice, un fin intelectual căruia-i place să trăiască, chiar și acum când a început a se număra printre cei cărunțiți bine, în cea mai senină atmosferă de idealism, cași pe vremurile când

privea căsuța lui Ion Nădejde din Sărărie, ca templul în fața căruia trebuia să te descoperi cu respect și evlavie.

Dar Conu Cristache mai e și omul modern, omul care știe să aprecieze și să respecte ceiace trebuie numai, fără să piardă nimic din iluziile cu care trăiește în mijlocul atâtor prozaci.

VASILE GR. IAMANDI

Totdeauna grăbit parcă l'ar urmări cineva, ori în căutarea cine știe ce, așa e de preocupat, cu gândurile împărțiate în toate părțile și cu grija vecinic intipărită pe față.

Și într'adevăr are pentru ce să fie grăbit și îngrijorat. Minte lui e într'o permanentă frământare pentru rezolvarea nenumăratelor probleme cu privire la multele afaceri fie de ordin financiar, economic și cultural, cu care se indeletnicește de o viață întreagă.

E într'o continuă activitate și pentru nimeni dintre noi ieșenii nu s'ar potrivi mai bine zicătoarea englezească că «timpul e bani», ca pentru marele proprietar și profesorul universitar, Vasile Gr. Iamandi.

Ceia ce-l face să iasă din comun, e faptul hărniciei lui de neînchipuit și grija ce o poartă pentru cele mai mici amănunțimi când e vorba de o chestiune care-l interesează, fie chiar de câtuși de puțină importanță.

Tocmai aceasta dovedește hărnicia lui care poate fi luată de oricine ca exemplu.

Când vorbești cu el, întotdeauna îți va povesti despre lucruri serioase, având în orice clipă o tânguire contra cutărui sau cutărui, cari, sau nu înțeleg chestiunea sau din rea voință nu vor să-l satisfacă în dreapta lui cerere.

Și câte preocupări, câte griji nu are el zilnic!

Acum îl vezi alergând — și totdeauna pe jos, — când la o instituție când la alta, acu îl vezi la o secție de tribunal sau de curte, acu alergând la Primărie sau fugind la Universitate unde este conferențiar definitiv de Drept Comercial, pentru a-și ținea cursul.

Și în toate părțile se prezintă cu o punctualitate remarcabilă, căci nu e omul care să lese un lucru de azi pe mâine.

Nu numai prin oraș aleargă, de dimineață până în noapte, când nu-l vezi în oraș, să știți că atunci e plecat în Capitală ori în provincie, unde deasemenea are nenumărate chestiuni de rezolvat, ori la țară, căci e și proprietar rural.

Nici un minut nu și-l pierde în zadar.

Munca pentru dânsul e singura preocupare, el nu poate concepe ca cineva să nu facă nimic, să ducă o viață de farniente, oricât de bogat ar fi și n'ar avea prin urmare grija zilei de mâine.

Și Vasile Iamandi, în această privință nu are rival.

Dar să nu se creadă, poate, că ar fi atât de interesat numai și numai pentru dânsul, că ar fi un egoist care nu vede decât interesul său propriu. El depune aceiași muncă, aceiași bună credință și același interes pentru a îndatora un prieten sau numai un simplu cunoscut, cașicum ar lucra pentru cauza sa proprie.

Când apucă ceva în mână, nu se lasă până nu o scoate la capăt. E dârz în această privință și are o răbdare ce uimește, fără să se descurajeze oricât de multe piedici ar întâmpina în cale.

Deși mulți îl invidiază, iar alții socotindu-l drept un avar care n'ar avea alt scop decât să acumuleze avere,

totuși Vasile Gr. Iamandi e departe de a merita o asemenea calificare nedreaptă.

E omul econom, însă nu risipitor, dar nici egoist.

E gata în orice moment să vină în ajutorul cuiva, fie cu sfatul, fie cu fapta.

De altfel, în anumite împrejurări, când se găsește între prieteni, se arată de-o dărnicie care sfidează pe toți aceia care-l socot avar.

Vasile Iamandi prin hărnicia, spiritul său vioi și mai cu seamă prin sezizarea chestiunilor despre care se interesează e totdeauna sigur mai dinainte de rezultatul favorabil, căci el, până nu studiază în toate amănuntele chestiunea, nu se hotărăște niciodată, și odată hotărându-se, nu se poate să nu reușească.

E prevăzător și aceasta îl face să nu se prea aventureze în orice și chiar atunci când se întâmplă să se aventureze într'o afacere oarecare, o face cu buna credință, că va reuși. Și de multe ori nu s'a înșelat.

Acesta e omul hărniciei, omul căruia nu-i place să se plimbe și să piardă vremea în zadar.

Dar pe cât e de activ în diferitele lui preocupări zilnice, interesându-se în foarte deaproape de tot ce se petrece, pe cât pare de pasionat pentru politică, dar numai când începe perioada electorală, pe atât se dezinteresează apoi de ea.

Prin aceasta nu vrem să înțelegem că Vasile Iamandi nu ar fi un bun reprezentant în parlament. Dacă partidul din care face parte, l'ar pune pe lista candidaților, mai ales când vine la putere, ar da, desigur un nou avânt activității lui Vasile Iamandi, de data aceasta pe tărâmul politiceii militante.

Fără îndoială că și în parlament acest muncitor har-

nic ar căuta să nu rămână mai pre jos în ce privește activitatea ca și pe terenul celorlalte numeroase ocupațiuni. Și aceasta, pentru că e omul harnic, omul datoriei care nu se lasă amăgit niciodată și căruia-i place să se găsească totdeauna într'o continuă preocupare.

Bunul simț l'a călăuzit mereu în toate câte a încercat până acum și aceasta explică rezultatele mulțumitoare la care a ajuns.

Nu se poate spune că Vasile Gr. Iamandi nu ar fi un om cu noroc, ba încă cu noroc mare, în afară numai de politică, unde până în prezent nu s'a bucurat de vre-un fotoliu parlamentar. Totuși și el speră cași prietenii lui, cari dealtfel sunt destul de numeroși, că într'un viitor mai mult ori mai puțin apropiat se va rezerva și lui, unul din numeroasele fotolii din Cameră sau Senat.

În ceiace privește partea culturală, Vasile Iamandi merită, iarăși o deosebită atențiune.

Licențiat al Facultății Juridice din Capitala Moldovei a plecat apoi la Paris unde după studii foarte serioase a obținut cu deosebită distincțiune, titlul de Doctor în Drept, tratând în teza de doctorat despre Cec.

Teza sa a fost remarcată de comisiunea de examinare.

Întors în țară, a intrat pentru puțină vreme în magistratură, unde deasemenea s'a distins prin serioasele lui cunoștinți juridice.

Părăsind magistratura s'a înscris în barou, unde iarăși își pune la contribuție munca și știința solidă, specializându-se în chestiuni comerciale.

Înscris de tânăr în partidul național-liberal, fiind unul din statornicii și disciplinații membri, fără însă, a se manifesta sgomotos, decât numai, cum am zis mai înainte, în perioada electorală, când uitându-și de toate celelalte

interese personale, luptă cu toată îndârjirea pentru partidul pe care-l servește necondiționat, ci numai din convingere.

Trecute, odată alegerile, V. Iamandi reintră în obiceiurile lui preocupări zilnice și nu se mai interesează de politică decât doar când e provocat de vre-un prieten.

Atunci își arată nemulțumirea protestând că nu i se dă atenția cuvenită, față mai cu seamă de multele sacrificii ce le-a făcut și le face pentru partid. Dar nemulțumirea sau mai bine zis revolta — aceasta nu ține mult, căci, după cum se știe, dânsul e disciplinat și se resemnează întotdeauna, având convingerea că odată și odată trebuie să i se facă și lui dreptate, pe care de altfel, o are deplină.

Cu mulți ani în urmă, mi se pare pe vremea neutralității noastre, Vasile Gr. Iamandi a fost candidat de deputat al partidului național-liberal la Vaslui, având de adversar pe Petre Carp. A lipsit numai câte-va voturi pentru ca să-și cucerească scaunul din Cameră.

Astăzi, harnicul și inimosul proprietar orășenesc și rural, profesorul conferențiar universitar, își continuă cu multă aviditate numeroasele afaceri, vecinic într'o agitație febrilă, vecinic pe drumuri, vecinic în căutarea de noi soluții ce trebuie să găsească nenumăratelor sale probleme de ordin financiar și economic.

E cunoscut de toată lumea ieșeană ca unul căruia-i place să umble pe jos, străbătând orașul dela un capăt la altul, pare că nu ostenește niciodată. Rar, foarte rar când îl vezi în trăsură sau în tramvai ori în automobil. Trebuie să fie ceva prea important și prea urgent pentru ca să se ducă cu trăsura și atunci, încă o pățește.

Odată, având o afacere grabnică la tribunal, ia o trăsură și ajungând la Palatul Administrativ, intră grabnic înăuntru, uitând de plata birjarului care a așteptat vremea trei, patru ceasuri, crezând că clientul său l'a lăsat ca să-l aștepte până'și va mântui afacerea.

Când iese dela Tribunal, birjarul îi apare înainte pof-tindu-l să se urce în trăsură. Vasile Iamandi se miră deocamdată că de ce-l invită birjarul, uitase că venise cu trăsura, și mai ales că nu achitase cursa. Bine înțeles, că a făcut mare haz de această pățanie și el și prietenii lui cărora le-a povestit-o.

Această fire atât de agitată, mereu în acțiune pentru numeroasele sale interese personale, găsește, totuși timp și pentru a satisface pe numeroșii săi prieteni, îndatorindu-i din toată inima ori decâteori aceștia recurg la serviciile sale.

Pe lângă nenumăratele sale calități superioare cari nu se prea întâlnesc la ori cine, mai este înzestrat și cu o mare bunătate de inimă.

Pe cât e privit de unii ca un avar, ca un mare econom de alții și aceștia din urmă au dreptate, — pe atât e de darnic față de cei nevoiași și cari merită să fie ajutați, dar nu face caz niciodată, nu-și face reclamă, e discret din cale afară și această discreție de sigur, face ca să fie privit ca un sgârcit.

Vasile Gr. Iamandi este un specimen curios în manifestările sale. El înțelege viața în toate aspectele ei și știe să se folosească de dânsa, fără însă să abuzeze

Muncitor harnic, entuziasmat pentru tot ce poate produce ceva real și folositor fie pentru el, fie pentru alții, foarte corect în tot ce face întreprinde, — și zilnic are de întreprins câte ceva, — conștiincios peste măsură, având în

acelaș timp un admirabil bun simț, prevăzător și totodată cu simțul datoriei și al răspunderii atât de dezvoltat încât se confundă cu însăși firea lui, Vasile Gr. Iamandi nu poate fi privit decât ca o adevărată personalitate distinsă a Iașilor.

Modul cum se manifestă dânsul, cu toate frumoasele lui însușiri ca om în societate, ca harnic și conștiincios muncitor pe ogorul financiar și economic, ca dascal care știe să fie la înălțimea situației, și ca prieten devotat, rămâne o strălucită pildă pentru generația tânără de astăzi mai cu seamă, care ar trebui să pășească pe urmele lui.

JACQUE LEWIN

Gazetăria ieșană a avut în trecut o faimă bine meritată prin aceea că a știut să-și mențină prestigiul și autoritatea, fiind străină cu desăvârșire de abuzurile scandaloase cu care se indeletnicește astăzi cea mai mare parte din presă.

Această faimă se datora, în primul rând acelor cari o conduceau în spiritul cel mai cinstit și sincer, căutând să lumineze opinia publică, în chip corect, despre toate chestiunile ivite la ordinea zilei și care interesau în general pe oricine.

Faima aceasta și-o mai datora și partidelor politice care considerau presa nu ca un mijloc de a se satisface meschine interese personale, ci ca o înaltă instituție culturală pentru propagarea ideilor și a principiilor serioase după care se călăuzeau partidele.

Pe atunci a fi spus cuiva că este gazetar, era o cinste deosebită, era respectul pe care-l dădeau cetitorii acelor cari așterneau în coloanele ziarelor, nu numai științele bine controlate, fără intenție de a se aduce jignire morală ori materială cuiva, ci și desbaterea în chipul cel mai urban și mai interesant a chestiunilor politice, financiare, economice și chiar literare, științifice și artistice.

Presă era morală, era urbană în expresiuni, era cinstită, dar mai cu seamă cinstită. Nu se știa pe atunci de șantaj și dacă excepțional, foarte rar, se întâmpla să se strecoare prin vre-o gazetă o informație sau articol cu caracter tendențios și bănuitor, imediat dezavuarea nu întârzia să se producă, iar acel care se făcea vinovat era nevoit să sufere consecințele.

În această senină și frumoasă atmosferă și-a făcut apariția în presă Jacques Lewin, aproape un necunoscut pentru generațiunea gazetărească de astăzi.

Și sunt mulți ani de-atunci, vor fi, poate vre-o patru decenii aproape.

Într-o bună dimineață, doi tineri, dintre cari unul era bătrânul gazetar de astăzi din București, Albert Honigman, iar celălalt Jacques Lewin, fac să apară la Iași «Evenimentul», cotidian, ziar politic de opoziție. Erau conservatorii la cârma țării.

Cine era Jacques Lewin? Un tânăr nepot al milionarului Danil. Atâta se știa despre acest proprietar și director al noului ziar.

Până atunci mai fuseseră gazete în Iași iar gazetarii se numărau pe degete. Aceștia erau Ioan N. Roman, Em. A. Manoliu, Iorgu Stamatopol, N. A. Bogdan, Albert Honigman cari erau socotiți ca ziariști de profesie, cum s'ar zice, de oarece nu putea să apară o gazetă în Capitala Moldovei, fie liberală ori conservatoare, fără concursul colaborării unuia dintre aceștia.

Cu apariția «Evenimentului» însă, se ivește un nou jurnalist, ba încă, director-proprietar de ziar.

Entuziasmul cu care Jacques Lewin a îmbrățișat cariera de ziarist nu-și poate avea altă explicație, poate, decât aceia că dânsul își dădea perfect seamă de im-

portanța ce trebuie să se deie presei, singurul mijloc de a se lumina opinia publică asupra diferitelor probleme ce se iveau la ordinea zilei și cari puteau să intereseze pe toți cetățenii.

Apoi mai era și vocațiunea care-l îndruma pe tânărul Lewin spre ziaristică, căci el a fost unul din puținii chemați cari merită cu adevărat să fie citat cu respect și admirație în galeria marilor noștri gazetari.

Nu gândul de a câștiga, nici dorința de a parveni cu orice chip la cine știe ce situații, ci numai conștiința curată pentru a-și îndeplini misiunea la care se simțea chemat, l'a făcut pe tânărul Jacques Lewin de atunci să se devoteze breslei gazetărești.

Așa cum înțelegea, și înțelege și astăzi dânsul să se facă ziaristică, nu se potrivește de loc cu concepția marelui majorității a jurnaliștilor actuali, care văd în presă singurul și cel mai ușor mijloc pentru îmbogățire, indiferent dacă se găsesc sau nu în contradicție cu bunul simț, cu morală sau cinstea.

Răsfoiască cineva «Evenimentul», «Jurnalul» sau «Opinia» de pe vremurile când Jacques Lewin scria la ele, împreună cu acea pleiadă de gazetari cinstiți și devotați și va vedea enorma deosebire ce există între presa de atunci și cea de astăzi, — cu oarecare excepțiuni, bine înțeles. — Lewin a fost gazetarul ideal, cinstit în cea mai desevărsită accepție a cuvântului, a fost un admirabil îndrumător al opiniei publice spre idealismul cel mai curat al unei generațiuni ce tindea spre democratism.

Polemicele pe care le ducea cu adversarii politici erau bazate, în primul rând pe principii, iar nici decum izvorite dintr'un sentiment de ură, rea credință sau răzbunare. Și aceste polemici, și dintr'o parte, și din alta,

erau duse în chipul cel mai urban și mai cavaleresc, nestrecurându-se nici o expresie cari ar fi putut atinge câtuși de puțin susceptibilitatea adversarului. Jacques Lewin n'a știut ce vrea să zică presa numită revolver, de astăzi, cu expresiile cele mai triviale, și cu scopul de a șantaja cu orice preț.

Chiar în perioada electorală, atunci când spiritele sânt mai inflăcărâte, când prin urmare ar fi oarecare scuză până la un punct dat, pentru a întrebuița un limbaj mai liber oarecum, presa pe care a cunoscut-o Jacques Lewin era departe cu totul de a păși peste limita buneii cuviinți. Aceasta pentru că acel care era ucenicul presei, era el însuși, înainte de toate, înzestrat cu simțul buneii cuviinți. Jacques Lewin reprezintă una din cele mai senine personalități a presei ieșene.

Insușirile lui de admirabil mânuitor al condeiului gazetăresc, intrupând pe lângă viociunea spiritului și a nobleței de suflet la care se mai poate adăoga și un neîntrecut bun simț cum și o serioasă cultură generală, îi dau tot dreptul de a pretinde să fie considerat *adevăratul ziarist*, cum prea puțini se găesc astăzi în presa românească.

Nimeni ca dânsul, decât doar regretatul Gh. A. Scoreșescu, n'a făcut pentru presa ieșană atât de mult. E unul din puținii ziariști din Capitala Moldovei care a știut să-și păstreze demnitatea în orice moment, fără să se lese indus în eroare pentru a săvârși vre-o abatere care l'ar fi făcut să se simtă jenat și să-și reproșeze.

Dragostea lui pentru gazetă manifestată cu atât elan la început, nu și-a desmințit-o nici o clipă, chiar în lungul timp de când nu mai face ziaristică.

Activitatea lui Jacques Lewin în presa ieșană a fost

din cele mai fecunde. El nu se mărginea numai să pozeze în Director al ziarului, munca de-avalma, de dimineață și până'n seară, scriind de toate, începând de multeori cu articolul de fond și sfârșind cu ultimile informații. Pe cei cari lucrau alături de el îi considera nu ca pe niște subalterni privindu-i de sus, toți erau priviți ca prieteni, toți se bucurau de aceeași atențiune colegială, toți erau înaintea lui colaboratori de aproape cu care-și împărția bucuriile ca și neajunsurile ce firesc trebuie să le întâmpine adesea un ziarist,

Astfel, toată greutatea era dusă la gazetă de Lewin care nu părea niciodată obosit, ba par'că întinerea din zi în zi tot mai mult, cu cât și munca la ziar devenea mai intensă și mai îngreuiată, mai cu seamă în timpul vacanței.

Părăsind «Evenimentul» pe care el l'a înființat și despre care se găesc amănunte în lucrarea subsemnatului «Iași cultural și social», — Jacques Lewin rămâne câțva timp izolat. Totuși, firea lui neastâmpărată, ca să zicem așa, nu l'a putut face să-și îndrepte activitatea în altă direcțiune. A început atunci să trimeată corespondențe din Iași ziarului «Lupta» din București, condus de marele semănător de idei Gheorghe Panu. Nu putea prin urmare să se despartă de presă pe care o iubea atât de mult și către care avea o înclinare așa de puternică.

Intr'o bună zi, întâlnindu-se cu Panu, îi spune că ar vrea să scoată o gazetă zilnică la Iași, care să reprezinte vederile grupărei radicale.

Zis și făcut și astfel apare «Jurnalul» sub conducerea politică a lui Alexandru Bădăreu, la care colaborează,

între alții, Gh. Ghibănescu, Dr. Lebell, Budușcă, A. Steurman-Rodion și alte pene distinse de pe vremea ceia.

Cași la «Evenimentul», Jacques Lewin a fost sufletul noului ziar, «Jurnalul». Aceiași dragoste neșarmurită, aceiași putere de muncă, același entuziasm sincer și acum, împrăștiind în juru-i numai simpatie.

Nu se uita la cheltuelile ce suporta cu apariția zilnică a ziarului. Pentru dânsul, ziarul însemna viața, numai în mijlocul prietenilor dela masa din redacție se simția că trăiește. Acolo își găsea dânsul fericirea vieții, într'un articol politic și o banală informație, în discuțiuni ce nu se mai sfârșiau, în glume și în prietenia devotată a colaboratorilor ce-l înconjurau.

După câțva timp, din cauza anumitor împrejurări politice «Jurnalul» e nevoit să-și intrerupă aparițiunea, și Jacques Lewin se vede iarăși în neactivitate, dar această neactivitate n'a ținut mult, nici nu putea să țină, căci nu era omul care să se descurajeze cu una cu două, mai cu seamă avându-se în vedere firea lui pătimașă pentru gazetărie, fără care părea că nu poate trăi.

După mai multe întâmplări de ordin politic, asupra cărora nu e locul să intrăm în amănunte, Jacques Lewin își pune iarăși la dispoziție punga, înființând ziarul «Opinia», în jurul căruia se grupează vechii colaboratori de la «Jurnalul».

În prima sa perioadă de atunci, «Opinia» devine cel mai popular ziar din Moldova. Mulțumită devotamentului lui Lewin, acest ziar rezistă multor împrejurări.

Luptele politice deveniseră foarte acute. Partidul conservator care absorbise gruparea radicală, era frământat zilnic din cauza elementului nou care vroia să democratizeze partidul.

După trecere de câțiva ani, Jacque Lewin e nevoit să se retragă dela «Opinia», aceasta rămânând în proprietatea lui Al. A. Bădăreu pe care a condus-o până în ultimile lui clipe.

Ceiace interesează, e faptul că Lewin este acela care a dat viață la trei ziare în Capitala Moldovei, din care două, «Evenimentul» a avut o viață de mai bine de douăzeci de ani, iar «Opinia», împlinind un sfert de secol dela apariția ei, continuă și astăzi să apară.

Iată pentru ce susținem că Jacque Lewin este o mare personalitate gazetărească, căci datorită numai lui, Iașul se poate mândri că a putut să deie trei ziare cotidiene, cu viață destul de îndelungată la două din ele, și din care unul apare și astăzi.

Dacă generația actuală nu cunoaște activitatea ziaristică a lui Lewin, dacă astăzi dânsul stă cu totul retras de orice mișcare politică și gazetărească, aceasta nu înseamnă ca numele său să fie trecut cu vederea.

Acei din generațiunea mai bătrână, care l'am cunoscut în mai deaproape, unii din noi fiind adversarii lui politici chiar, nu putem să nu ne amintim cu evlavie am putea spune, de acest admirabil și cinstit gazetar.

Presa, el o considera ca cea mai înaltă expresiune a contribuției pentru luminarea cetățenilor făcându-i să-și deie seamă de drepturile și îndatoririle lor totodată.

Și pentru că își dădea perfect seamă de rolul enorm ce-l are presa în educarea populațiunei, n'a șovăit nici o clipă de a-și îndeplini misiunea de gazetar în chipul cel mai corect. Dușman de moarte a tot ce compromite presa, Lewin a știut să-și menție prestigiul cu sacrificarea de multe ori chiar a propriilor sale interese.

Pleiada cu care a muncit ani întregi pe ogorul presei

ieșene, acele spirite alese și devotate, din care unele își sacrificaseră situațiile la cari puteau să ajungă dacă ar fi îmbrățișat alte cariere, nu poate fi înțeleasă de prezenții gazetari, din care marea lor majoritate nu văd în presă decât singurul și cel mai ușor mijloc pentru a parveni, întrebuițând șantajul sub toate variatele lui forme moderne, din care cele mai des aplicate sânt acelea ale falsei democrații și a umanitarismului celui mai larg posibil, într'atât numai cât acest zis umanitarism poate servi interesului meschin.

Presa de pe vremurile lui Jacque Lewin nu era pusă în serviciul tuturor parveniților. Nu se știa pe atunci de apașii presei, cum cu drept cuvânt sânt tratați astăzi foarte mulți din aceia cari mănuesc condeiu în coloanele ziarelor.

Nu se știa iarăși nici de specula rușinoasă ce o întrebuițează astăzi acești apași ai presei, de a-și pune la contribuție condeiu în solda diferitelor ziare de nuanțe politice deosebite, sau mai bine zis de a face spionaj și șantaj în acelaș timp.

Gazetarul de atunci era cinstit și conștiincios și nimic pe lume nu l'ar fi putut face ca să-și vândă conștiința prin colaborarea în acelaș timp la diferite ziare de nuanțe politice deosebite.

Fiecare partid ori grupare politică își avea pe atunci o presă bine alcătuită la care colaborau ziarisții cari împărtășiau în totul vederile ziarului la cari scriau. Ei nu puteau concepe ca în acelaș timp să colaboreze și la un ziar adversar.

Jacque Lewin făcea parte, cum am mai spus, din acest soi de gazetari, cinștiți și conștiincioși.

Generația de astăzi care are pretenția de a susține

desăvârșita libertate a presei, ar trebui, înainte de toate să se informeze despre modul cum se făcea pe vremuri gazetăria, și să ia pildă dela aceia cari nu știau să-și vândă nici conștiința, nici să-și piardă demnitatea la perspectiva unui câștig material.

Iată pentru ce Jaques Lewin rămâne un simbol al jurnalisticiei ieșene care ani întregi a rămas pe deplin credincios misiunii de apostol gazetar, considerând presa ca cea mai înaltă instituție de propagandă culturală, politică și cetățenească.

VASILE TEODOREANU

În generația de dascăli care face puntea de trecere de la vestita pleiadă de odinioară în fruntea căreia se găseau un Vasile Burlă, Buznea, Gh. Nădejde, D. Pastia, Lucescu, Preotul Știubei, Paicu, Al. Brandea, Beldiceanu, Victor Castano și atâția alții, din cari unii mai trăesc, la tânăra generațiune de astăzi care ocupă catedrele școalelor secundare, numele d-lui Vasile Teodoreanu nu poate fi trecut cu vederea și aceasta din două puncte de vedere.

Mai întâiu dl. Vasile Teodoreanu este unul din distinșii profesori de matematici cari în lunga sa carieră dăscălească a avut marea satisfacție morală de a vedea pe unii din foștii săi elevi ajunși la situațiunile cele mai înalte în diferitele ramuri de activitate.

Apoi, dl. Vasile Teodoreanu are pe lângă o bogată și rodnică activitate dăscălească, și una educativă, fiind un admirabil pedagog și aceasta explică în mare parte satisfacția morală despre care vorbim mai sus.

Fost student al Școalei Normale Superioare, s'a distins la facultatea de științi, unde urma matematicile.

Pomenind de Școala Normală Superioară, trebuie să reamintim că pe acea vreme marea majoritate a studenților erau socialiști, partizani ai lui Ion Nădejde și V.

G. Morțun, și în special a celui dintăiu care trecea drept șef.

Studentii socialiști de pe atunci nu semănau de loc cu cei de astăzi cari se pretind ca atare. Deosebirea e ca cerul de pământ. Studentii din Școala Normală Superioară, pe lângă că își urmau cursurile cu mare regularitate și treceau examenele la timp și în chip strălucit, se mai ocupau în afară de școală și cu cetitul a o mulțime de cărți bune și folositoare.

De aceia generațiunile cari s'au perindat pe la Școala Normală Superioară, au dat elemente admirabile cari s'au ilustrat apoi. E deajuns să amintim numele d-lui Neculai Iorga, apoi a lui Dim. A. Teodoru, P. Fântânanu, M. Tomida, Lascar Veniamin, Gh. Scobai, St. C. Ioan, etc., pentru a se vedea ce elemente admirabile au fost.

Pe lângă studenții socialiști din această instituție, mai erau unii cari nu se împăcau de loc cu nouile idei ce le răspândea Ion Nădejde. Aceștia erau foarte puțini și duceau un crâncen războiu cu colegii lor socialiști. Petre Fântânanu, Ștefan C. Ioan și Vasile Teodoreanu erau cei mai inverșunați adversari ai socialiștilor. Lupta lor se mărginea, însă, în discuțiuni serioase, căutând fiecare tabără să se convingă una pe alta.

Și din această luptă, reeșia și pentru unii și pentru alții un mare folos moral. Toți studenții aceștia, pentru a-și susține părerile, cetiau mult și cu rost, așa că se cultivau zilnic în afară, prin urmare, de cele ce le impuneau regulamentele școlare.

Și cum dar din această frumoasă luptă să nu iasă apoi eroii cari au cinstit și mulți din ei încă, cinstesc și astăzi, catedre universitare și secundare!

Intre adversarii socialiștilor, se număra pe atunci și

dl. V. Teodoreanu, actualul profesor de matematici dela Liceul Național și Liceul Militar.

Profesorul despre care ne ocupăm în rândurile acestea merită o deosebită atențiune, de oarece dânsul a avut un rol important în învățământul ieșan.

Ca profesor și ca pedagog, e unul din puținii de astăzi, dascăli, care socoate profesoratul un apostolat.

Astăzi, după o neîntreruptă activitate de aproape patru-zeci de ani de dascălie, dl. Vasile Teodoreanu pare acelaș de odinioară, continuându-și lecțiunile cu acelaș entuziasm și având aceiași putere de muncă ca în vremurile tinereții.

Profesor eminent, a știut și știe să-și atragă dragostea elevilor prin modul de a le ispira încrederea că pe catedră se găsește nu numai dascălul, sever și autoritar, ci părintele, prietenul lor chiar.

Cu atât e mai de admirat acest profesor, cu cât materia pe care o predă e o știință în care sentimentalismul nu are ce căuta. Cu toate acestea dl. Vasile Teodoreanu deși după obiectul ce face activitatea sa dascălească, ar trebui să fie rigidul și chiar morocănosul profesor, totuși prin sufletul său bun și inima sa largă, dar mai cu seamă prin încrederea ce știe să deie în orice moment și celor mai recalcitranți învățăcei, le inspiră o deosebită încredere și o dragoste față ca de un părinte bun.

D-sa nu se mărginește numai la pur și simplu predarea cursului, umplând tablele cu fel de fel de formule, iar când sună ceasul să-și eie catalogul și să plece. El, găsește destule momente în timpul cursului, ca să arunce și câte-o vorbă două care să inflăcăreze pe elev, făcându-l și mai atent și mai îndrăgostit de dascăl.

Acest mod de a se purta față de școlari, prin încrederea neșarmurită ce le-o inspiră în orice ocaziune, face

ca obiectul matematicelor să nu stârnească groaza elevilor, cari consideră această materie ca una din cele mai grele, iar pe profesorii cari o predau ca pe niște oameni reci și fără suflet.

Atât de mult ce stimulează pe elevi pentru obiectul ce-l predă, e faptul, destul de îmbucurător, că la concursurile pe care le institue «Revista Matematică», elevii d-lui Vasile Teodoreanu, obțin primele premii.

Ajunge acest fapt pentru a se convinge oricine cu câtă pasiune muncește în școală acest profesor.

În afară de meritul său ca pedagog, d-sa este recunoscut și ca un admirabil conducător al școlii și aceasta s'a văzut pe timpul cât a funcționat ca director al Liceului Național, mai acum vreo douăzeci de ani.

Pe lângă uniforma școlară, dl. Vasile Teodoreanu, a introdus o inovație, aceia a gradelor militare între elevi.

Numai acel cari avea note foarte bune, putea să se bucure de grad și era astfel o mare stimulare printre elevi cari se întreceau cari mai de cari la învățătură.

Cine nu-și aduce aminte cât de țanțoși se plimbau Duminicile și sărbătorile elevii gradați dela Liceul Național pe vremea directoratului d-lui Teodoreanu.

Poate că această inovație a avut și ea o binefacere pe deoparte, făcea pe școlari să se silească la învățătură pentru cucerirea gradului, iar pe de alta se introdusesse și un fel de disciplină oarecum.

Apoi tot dl. V. Teodoreanu a înființat și fanfara liceului care putea să rivalizeze chiar cu muzica militară.

De altfel, elevii de pe vremea acestui directorat, au luat întotdeauna premiul I la diferitele concursuri sportive, fie în localitate, fie în Capitală.

Desigur că activitatea pe care o punea dl. Teodo-

reanu pentru a se distinge cu elevii săi, e din cele mai meritoase.

Ceiace s'a putut observa e faptul stimulării elevilor și la învățătură și la sporturi, prin chipul cum știa directorul lor de atunci să-i conducă, fie ca profesor, fie ca pedagog.

Mulți din foștii săi elevi, azi ajunși să ocupe înalte demnități, își aduc, desigur cu drag aminte de acele vremuri când, Duminicile și sărbătorile își drăngăneau sabia pe trotuarele Iașului, și-și arătau epoleții, dar în acelaș timp trecătorii de pe stradă știau că acești elevi învață bine, adecă erau silitori și cumiți.

E o mângâere, desigur pentru încărunțitul de azi, profesorul Vasile Teodoreanu, care privește cu mulțumire la foștii lui elevi, din cari unii s'au distins și se disting atât de frumos.

Dl. Vasile Teodoreanu, în afară de școală, s'a ocupat multă vreme cu propagarea sportului și gimnasticeii.

D-sa e cel dintăiu care a pus bazele Societății de Muzică, Sport și Gimnastică din Iași, al cărui președinte a fost multă vreme și în care timp a avut marea satisfacție ca să vadă această societate devenită persoană morală.

Mulțumită în primul rînd d-sale Societatea de Sport, Gimnastică și Muzică, este inzestrată c'un local propriu care astăzi poate servi ca model multor asemenea similare.

Escursiunile pe care le face această Societate în toți anii cu numeroșii ei membrii, prin diferitele localități din țară, și în deosebi prin munții Moldovei, arată în deajuns răspândirea gustului pentru sport și aceasta se datorește încă de la început activității laborioase a D-lui Vasile Teodoreanu.

Nu ușoară a fost această muncă a inimosului profesor. Dragostea sa pentru excursiuni a culminat mai

cu seamă, cînd acum vre-o câți-va ani, a făcut cu elevii Liceului Național o mare excursiune în străinătate, vizitînd mai multe orașe din Europa.

Și aceste excursiuni le făcea Dl. Vasile Teodoreanu cu elevii Liceului, mai întăiu din spirit pur educativ, iar apoi din dragostea ce o avea și o are, încă, pentru sporturi.

Trebuie să amintim, pentru că e bine de știut aceasta, că d-l Vasile Teodoreanu a avut enorme greutăți de întimpinat cu ocazia înființării actualei Societăți de Muzică, Sport și Gimnastică. A trebuit o muncă titanică, și o stăruință de neînchîpuit pînă a reușit ca Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor de pe atunci, să cedeze o parte din localul foastei Școli Tecnice, unde astăzi se află Societatea instalată, fiind ea proprietară acum.

Asemenea a avut de întâmpinat greutăți și cu excursiunile elevilor, dificultăți pe care a știut, însă, să le în-lătore mai în tot de-auna, și aceasta datorită în primul rînd, încrederei sale nemărginite în dreptatea cauzei ce o susținea cu o îndrjire într'adevăr uimitoare.

Și nu sunt mulți aceea care să aibă atîta satisfacție ca D-sa care ș'a văzut o întreagă operă folositoare, încoronată de succes, de și poate astăzi,—cum de altfel se întâmplă totde-auna,—pare decepționat cînd vede cîte poate să întîmpine cineva din cauza acelor care privesc răutăcios la munca și stăruința unor oameni care nu au alt scop de cît de a fi folositori societății, prin activitatea ce o desfășură.

Dacă am amintit pînă acum despre activitatea sa ca profesor și îndrumător al tinerimei, nu trebuie să se treacă cu vederea și o altă latură,—nu de o activitate care să lese vre-o urmă care să nu se uite—aceea a cetățeanului român, care trebuie să facă politică, de multe ori fără voia lui chiar.

Aceasta s'a întâmplat și cu simpaticul nostru concețean, Conu Vasile Teodoreanu, care de și nu a fost nici o dată un factor responsabil în politica Iașilor, totuși numele său este legat de aceasta prin o întâmplare care a făcut pe vremuri deliciul țării întregi.

Conu Vasile era partizanul lui Al. A. Bădăreu, care-i dăduse mult concurs pentru înființarea Societății de gimnastică sport și muzică, în calitatea sa de Ministru.

La o masă prietenească la care luase parte foarte mulți prieteni de-a lui Al. A. Bădăreu, cu acesta în frunte, după mai multe toasturi, ridică și Conu Vasile Teodoreanu, care-l compară pe Bădăreu c'un vultur, încheind cu vorbele: «Trăiască Vulturul Moldovei».

Aceste cuvinte au prins imediat și s'a răspândit în toate părțile.

Mulți ani după aceia, expresia de «Vulturul Moldovei» era purtată din gură în gură și nu se putea vorbi despre Al. A. Bădăreu, decât denumindu-l cu porecla ce i-o dăduse profesorul de matematici dela Liceul Național din Iași.

Iată dar o împrejurare care l'a făcut atât de popular în lumea politică pe dl. V. Teodoreanu, care de altfel n'a avut niciodată veleități de a ajunge la cine știe ce situații sus puse prin ajutorul politicei de partid.

Conu Vasile face parte de mulți ani din organizarea partidului Național Liberal pentru care a avut întotdeauna o mare simpatie, fiind unul din admiratorii și prietenii lui Georget Mărzescu.

Totuși nu s'a manifestat niciodată în mod sgomotos, și astăzi, ca și odinioară, stă mai mult retras, fără însă a se dezinteresa de activitatea pe care acest bătrân partid o desfășură atât de intens.

IONEL
și
PĂSTOREL } TEODOREANU

Să nu se creadă cumva că aceste două nume ar reprezenta pe doi gemeni. Ei sunt numai frați. A vorbi despre unul și despre celălalt nu ar însemna, oarecum, ca să zic așa, un non sens, pentru simplul motiv că amândoi reprezintă în tinerețea intelectuală de astăzi, din Iași în special, o forță literară de deopotrivă de puternică.

Nu interesează care e mai în vârstă, nici care ar avea ca bagaj literar o cantitate mai mare ori mai mică.

Amândoi sunt tineri, amândoi sunt talentați, amândoi s'au manifestat în acelaș timp pe ogorul literar, și ceiace e mai caracteristic, cu acelaș succes strălucit chiar dela început.

La înfățișare seamănă foarte bine, de-o poștă se cunosc că sânt frați. Unul însă e mai plin la corp, celălalt mai slăbuț puțin, totuși, de multe ori nu-i poți deosebi unul de altul, mai cu seamă când îi vezi rar de tot.

Și apoi, ori cât de bine i-ai cunoaște și nu i-ai confunda, aceasta nu are nici o importanță, pentru că ei

singuri se confundă în ceiace privește talentul cu care sânt inzestrați. În această privință nimeni nu ar putea să nu-i confunde.

Încă ceva care-i caracterizează, pe lângă talentul lor superior, în plină desvoltare acum, ei mai au acea calitate că sânt și simpatici, foarte simpatici, ceia ce-i face să devină din zi în zi tot mai populari, atât între intelectuali, cât și în masa cea mare, pentru că amândoi frații au luat meseria părintelui lor, cunoscutul și eminentul avocat Osvăld A. Teodoreanu: avocătura.

În ceiace privește talentul și simpatia nu poate fi nici o părere contrară, nu se deosebesc de loc. Totuși, între acești frați e și o enormă deosebire.

Unul, — nu-l vom spune anume, cititorul care-i cunoaște, îl va ghici — pare mai statornic, și așa și este în realitate, adevă, vreau să zic că nu se manifestă într'o atmosferă prea sgomotoasă de prieteni. Pare mai retras, mai gânditor, uneori mai calculat în risipirea clipelor pe care le trăește de altfel destul de intens realizând în timp scurt o operă literară în care arta își are rolul principal.

Deaceia acesta, — cititorul l'a ghicit desigur, — e mai productiv, mai harnic cum s'ar spune, fără, însă să întunece câtuși de puțin pe celălalt, căci în privința calității operei lor, ar fi enorm de greu pentru ca să te poți pronunța hotărât, cari din ei e mai superior.

Până'n prezent această deosebire este imposibil de făcut, deși unora le place cum scrie Ionel, altora cum scrie Păstorel. În ceiace privește talentul cu care se manifestă, nu se poate preciza, și aceasta din cauza că sânt în toiul manifestării, tinzând să ajungă la maturitate. Că vor ajunge, nimeni nu trebuie să se îndoiască.

Cine va ajunge mai întâi e chestie de timp și de hărnicie, principalul e că vor ajunge amândoi să lese pagini glorioase în literatura românească.

Celălalt — nu-i vom spune nici acestuia numele, cetitorul care-i cunoaște, îl va ghici, — e o fire mai expansivă, poate prea exuberantă uneori, îi place sgomotul, îi place viața intensă în care clipele se risipesc cu dărnicie pe altarul în care stau ascunse nenumăratele iluzii ce stăpânesc cu îndărătnicie nestatornicia tinereții entuziasmată după tot ce e frumos și artă.

Nu se poate spune că unul e mai harnic, iar celălalt mai leneș. Amândoi sunt deopotrivă de harnici.

Unul stăpânește exuberanța, nu se lasă în vâltoarea zgomotoasă a unei atmosfere ce te împinge cu pași repezi spre osteneală, celălalt e stăpânit de această exuberanță, și se lasă, conștient bine'nțeleș, să fie copleșit cât mai puternic de osteneală, pentru ca să aibă apoi motivul ca să se poată odihni și reface.

La amândoi, prin urmare, puterea de muncă e aceeași, la unul într'un fel, la celălalt în altfel, dar la amândoi cu acelaș rezultat: a stăpâni și a fi stăpâniți de artă.

Cum vedem deosebirea dintre acești doi frați, e destul de vădită pentru oricine, totuși ei au acelaș țel, fiecare din ei înțelegând în chip deosebit cum să pășească pe cărarea care duce la țelul urmărit.

Ce-i pasă oare cetitorului de azi și de mâine dacă Ionel sau Păstorel s'ar culca seara de vreme de tot, ori prea târziu, dacă unul va sta închis în casă toată ziua, iar celălalt va colinda pe meleaguri, dacă unuia i-a plăcut să trăiască liniștit, iar celuilalt să trăiască în mijlocul celei mai enervante atmosfere de vervă sgo-

motoasă dar inteligentă. Drumurile lor atât de deosebite, duc însă, cum spun, la acelaș țel: opera de artă.

„Medelenii” lui Ionel ori „Hronicul Măscăriciului Vălătuc” a lui Păstorel, precum și celelalte opere ale lor, poartă pecetea unui remarcabil talent care din zi în zi se dezvoltă tot mai mult, și mai sgomotos, prin recunoașterea de către marele public, admirator al acestor doi frați de reală valoare literară.

Am spus că unul din ei e o fire calmă, căruia nu-i place să se aventureze în mijlocul mulțimei, pe când celălalt frate, e exuberant.

Dacă s’ar încerca, — ceiace nu s’ar putea întâmpla niciodată, — ca să se schimbe, pentru foarte puțină vreme între ei, modul cum înțeleg fiecare aparte viața, de bună seamă întreaga armonie ce există în ceiace privește talentul lor atât de puternic, s’ar risipi și atunci nici unul nici celălalt n’ar mai fi ceiace sânt.

Fratele cu firea liniștită, cumpătată în toate manifestările lui, își urmează un program bine stabilit de mai înainte, fără a se lăsa ispitit, nici de împrejurări, nici de prietini, nici de gloria ce a început să-l urmărească pas cu pas. Asemenea e și cu celălalt frate, însă fondul sufletesc, e acelaș la amândoi.

Dacă unul e omul calm care cumpănește orice pas ce-l face, dacă privește viața prin o altă prismă decât aceia a fratelui său, aceasta nu înseamnă însă, că s’ar lăsa mai prejos decât celălalt. Ceiace unuia îi reușește prin calm și cumpatare; celuilalt îi reușește prin exuberanță și nepasare de ziua de mâine.

Unul nu se manifestă politicește, celălalt găsește și în frământările politice un mijloc pentru a-și pune la

contribuție verva și humorul, deși nu prea ia în serios politica, pe care o consideră mai mult ca un sport.

Amândoi au prietenii întinse, amândoi au devenit populari în lumea intelectuală începând cu elevii și elevele dela școalele secundare și până la forurile cele mai înalte.

Amândoi profesază avocatura, având aceeași reputație frumoasă, însă fratele cel mai liniștit o profesază ca o carieră, pe când celălalt ca un sport.

Amândoi parcă se întrec unul pe altul care să ajungă la țelul definitiv, mai întâiu.

Cum se vede, însă, până acum, pășesc cu aceeași rezeziune și se țin alături unul de altul, cașicum ar fi o înțelegere tacită între ei.

Le dorim să se țină tot așa unul de altul, cât mai mult posibil.

Ar mai fi multe de spus despre ei, dar fiind încă în toiul manifestărilor lor atât de pline de rodnicie literară, ne rezervăm pentru mai târziu, urmărindu-i însă cu toată simpatia pe care amândoi frații o radiază cu imbelșugare.

VERIFICAT
2017

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Paul Bujor	7
Neagoe Popea	13
Dr. I. Tănăsescu	17
Petre Pogonat	22
Ion Zippa	27
Episcopul Cozma Petrovici	32
N. Șerban	37
Ionică Barbu	43
Mitică Dimitriu	48
N. Costăchescu	54
Osvald Gh. Racovitză	61
C. Kilimoglu	67
Gh. Scobai	74
Lazăr Teodorescu	79
Dr. P. Cazacu	84
Ilie Burghela	91
Enrico Mezetti	98
Ed. Lăzărescu	104
Ion Chirilă	111
X. L. Eraclide	117
Cristea Malhasovici	125
Vasile Iamandi	132
Jacque Levin	139
Vasile Teodoreanu	148
Ionel } și } Teodoreanu	156
Pastorel }	

VERIFICAT
2007

BIBLIOTECA
CENTRALĂ
UNIVERSITĂȚII